EPIcenter

Glasilo Posoškega razvojnega centra | letnik X, št. 7, 2009 | BOVEC, KOBARID, TOLMIN | ISSN 1581-6087

10 let
Posoški
razvojni
center

- **Slabe prometne povezave so največja ovira za razvoj turizma**
- **Protokol – mednarodna pravila vedenja**
- **Od T'mina do Talina in naprej**
- **Naravna sredstva za zaščito**
- **Šrauf**

Črno-belo

Oaza EPI

V ***EPIcentru*** se politike izogibamo v velikem loku. Komentarji te vrste ostanejo le v mojih mislih, saj urednica mojih prošenj ne usliši, pa čeprav ji velikokrat ponujam "podkupnino" v obliki kave in malih prigrizkov. In ima prav, ko vztraja, da v glasilu politike ni. Je pa povsod drugod, v dnevnoinformativnih oddajah, dokumentarcih, na okroglih mizah, soočenjih, shodih, predvolilnih golažih, v dnevnem, tedenskem, mesečnem in *bogsigavedikdajizide* (beri: izide pred volitvami) tisku. In seveda na internetu, pa ne le na portalih novičarske branže, ampak tudi na blogih, forumih, v komentarjih pod novicami ... Dovolj torej. Če pogledam EPI, je prava oaza, saj razen članka o izidu parlamentarnih volitev pred meseci moj nekaj več kot enoletni spomin (EPIju sem se pridružila aprila lani) ne pomni vsebine s političnim predznakom.

Pred kratkim mi je prišlo pod roke glasilo občine z jugovzhoda naše države. Uvodnik, ki ga je napisal sam župan, je bil pravzaprav namenjen obračunavanju s političnimi nasprotniki na državni ravni, čeprav naj bi v prvi vrsti osvetlil probleme občine. Objavljen je bil tudi komentar poslanca Državnega zbora z jasnim sporočilom *"mi smo dobri, oni pa ne"* ter, za piko nad i, zahvala volivcem, ki so njegovo stranko podprli na jesenskih volitvah. Samo za ilustracijo, kako tudi lahko izgledajo občinski časopisi.

Oblast si volimo sami

Politika na državni ali lokalni ravni je seveda pomembna, kot je pomembno spremljanje tega področja, saj politiki sprejemajo odločitve, ki se tičejo vseh nas. A kljub temu se ne morem znebiti občutka, da je vse odločeno že vnaprej in vedno bolj mi zmanjkuje motivacije za gledanje raznih soočanj, polemik ali parlamentarnih sej. Ne vem, zakaj sem kdaj naivno razmišljala, da je mogoče politiko voditi tako, da argument nekaj velja. In čeprav sem globoko v sebi vedela, da v realnosti stvari potekajo bistveno drugače, je trajalo kar nekaj časa, da so se moji upi razblinili kot milni mehurček. Bilo je pred začetkom novinarske konference ene izmed parlamentarnih strank. V sobi, kjer naj bi čez nekaj trenutkov poslanec komentiral aktualne afere, je na mizi ostal pozabljen papir, saj je stranka očitno imela v tem prostoru sestanek. Ni šlo za noben pomemben tajni dokument, nič sočnega, nič zakonsko spornega. Bilo je le navodilo stranke, kako naj se glasuje o nekem zakonu. Navodilo, zapisano črno na belem. Lahko je to ustaljena praksa, ne vem, ampak sprašujem se, zakaj so potem potrebne večurne razprave, če je že vse vnaprej določeno. Ali ni to le predstava za ljudstvo, ki, če že nima kruha, naj ima pa vsaj igre?

Nič novega, boste rekli, vse že vemo. V vsakdanjem življenju pa le ne gre tako. Pa se vprašam, ali res ne. Vedno bolj se mi vsiljuje občutek, da se o večini stvari mnenje ustvari že prej, za argumente pa postajamo gluhi. In ne samo to, politiko vključujemo tudi na področja, kjer ta nima kaj iskati. Pojavlja se v mnenju navadnega smrtnika o gospodarski, družabni ali ne vem kakšni zadevi. In to zadnje me najbolj preseneča. Ali pa tudi ne, saj v končni fazi velja rek, da si oblast izberejo ljudje ter da imamo točno táko, kot si jo zaslužimo.

Povej mi, koga voliš, in povem ti, kdo si

Najbolj očitno in najhuje je na internetu. Preberite si komentarje na medijskih portalih pod novicami o političnih aferah. In preberite komentarje pod gospodarskimi novicami, trači, prispevki o vremenskih ujmah ... Opazite razliko? Jaz je ne. Slej ko prej pridemo do politike. Zakaj, ne vem, a očitno ima vlada ali pa opozicija vpliv tudi na to, ali bo jutri oblačno ali sončno.

Dovolj je tudi, da preberem en komentar pod določenim vzdevkom, naslednjih komentarjev istega človeka pa ni potrebno več brati, ker so enaki, čeprav jih je lahko pet ali 25. Ne glede na to, da se vmes celo najde kak zapis optimista, ki si vzame čas in napiše s težko ovrgljivimi argumenti podprto razlago, ni nič bolje. Sprašujem se, ali sploh še znamo brati. Ali pa razumemo samo tisto, kar se sklada z našim prepričanjem? Ker navadno gre zgodba tako: volim stranko X (vstavi poljubno stranko), torej podpiram vse, kar stranka X pravi o nakupu patrij, stečaju MIP-a, milijonskih odpravninah direktorjev, odpravi naravnih nesreč, gradnji obrtne cone v tej in tej občini, gradnji avtocest in cest do vasi s petimi hišami ... In v končni fazi se "pogovor" z virtualnim nasprotnikom konča z besedami tipa *"ti si itak kreten, ni čudno, saj si volil X"*. To je to, pika. Mogoče sploh ne bi bilo potrebno pisati komentarjev, zadostovalo bi, da bi napisali samo, katero stranko je kdo volil, zraven pa prilepil povezavo do spletne strani te stranke. Saj tam vse piše. Bi si prihranili čas, če že drugega ne.

Ta pridni, lepi in pošteni ter ta leni, grdi in hudobni

Kdaj pa kdaj se celo zgodi, da med vsebino komentarjev ni priimkov, kot so Erjavec, Golobič, Janša, Jelinčič Plemeniti, Kresal, Pahor, Žerjav (v izogib težavam so navedeni po abecednem vrstnem redu). Ostajata pa predalčkanje in debata na ravni osebnega obračunavanja. Posebno zanimiv je "predal", v katerega uvrščamo (so)komentatorje glede na delo oziroma zaposlitev. Si zaposlen v javni upravi? Potem delaš malo ali nič, verjetno si tudi podkupljiv. Si samozaposlen na področju kulture? Tebi ni pomoči, samo državo zajedaš, lenuh, delat pojdi! Delavec v tovarni? Pošten in zgaran. Nezaposlen? Hmmm, tukaj je nekaj dileme. Če si visoko izobražen, potem si si sam kriv, slabo si izbral študij ali pa si nesposoben. Če pa si po stečaju podjetja nezaposlen delavec, si zaslužiš vso podporo in pomoč države.

Kaj pa mnenje glede akterjev v novicah? Na centru za socialno delo niso posredovali pri očitnem nasilju v družini. Krivi so uradniki, ki itak nič ne delajo, samo papirje prekladajo. Napake zdravnikov? Vrana vrani nikoli ne izkljuje oči. Podjetje gre v stečaj? Vodilni so vse pokradli, delavci bodo pa nastradali. Ko to berem, imam občutek, da gledam film izpred nekaj desetletij v črno-beli tehniki, ko so bili črno-beli tudi liki sami. Pošten glavni junak, ki je bil seveda tudi lep, ni nikoli naredil ničesar narobe. In obratno, seveda.

Odrešujoča sivina

Ko izklopim računalnik, se mi zdi, da ni tako hudo, da se ne sodi in kritizira kar vnaprej in vse povprek. Iluzija. Če že kje, potem se na internetu pod krinko navidezne anonimnosti odraža to, kar ljudje resnično mislijo, le da je "v živo" težje oziroma nemogoče nekomu povedati, da je idiot, saj je volil to in to stranko, ter da krade, ker je direktor firme v državni lasti. Črno-bel svet internetnih komentarjev me vedno bolj utruja. Če že barven pogled na svet očitno ni možen, bi lahko bil vsaj – siv.

Pa lepe, sive počitnice vam želim.

Jerneja Kos

EPIcenter

Številka vpisa v razvid medijev: 787
ISSN 1581-6087

Izdal in založil:
Posoški razvojni center
Trg svobode 2, 5222 Kobarid

Naslov:
Uredništvo EPIcentra
Padlih borcev 1b, 5220 Tolmin

Telefon:
05/38-41-510 (glavna urednica)
05/38-41-502 (pomočnica urednice)
05/38-41-500 (Posoški razvojni center)

Faks:
05/38-41-504

E-pošta:
epicenter@prc.si

Spletne strani:
www.prc.si
(arhiv izdaj od leta 2003 dalje)

V. d. glavne in odgovorne urednice:
Špela Kranjc

V. d. pomočnice urednice:
Jerneja Kos

Stalni sodelavci:
Mariša Bizjak, Špela Mrak, Damjana Teodorović

Oglasno trženje:
05/38-41-502 (Jerneja Kos)
Cenik oglasov in naročilnico najdete na spletnih straneh.

Lektoriranje:
dr. Nataša Gliha Komac, Špela Kranjc

Fotografija na naslovnici:
Damjana Teodorović

Ilustracija:
Marko Podjavoršek

Oblikovanje in tehnična priprava:
Gaya Bratina-Jereb Cerkno

Tisk:
Tiskarna knjigoveznica Radovljica

Naklada:
7.300 izvodov

Vire navajamo po ISO standardu.

Distribucija:
Glasilo se brezplačno distribuira po vseh gospodinjstvih Zgornjega Posočja.

Glasilo sofinancirajo:
Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko ter Občina Bovec, Občina Kobarid in Občina Tolmin

Letnik X, št. 7, 2009

10 let
Posoški razvojni center

Iz vsebine

4 **PRC-jeva oglasna deska**

5 **Soča podjetnik:** Slabe prometne povezave so največja ovira za razvoj turizma

8 **Iz občinskih uprav**

16 **Da ne bo zadrege:** Protokol – mednarodna pravila vedenja

17 **AzijaTmin (1):** Od T'mina do Talina in naprej

19 **Pustili so svoj pečat:** Šrauf

22 **Zlati Bogatin:** Zlati Bogatin

22 **EPIjeva knjižna polica**

25 **Pesniki iz naših logov:** Glasba je ...

26 **Opažanja:** Grenki pelin prostovoljstva

27 **Izzivi podeželja (6):** Naravna sredstva za zaščito – 2. del

31 **EPI opozarja**

31 **Nov dom iščejo (1)**

32 **Koledar prireditev**

RAZPIS ŠTIPENDIJ ŠTIPENDIJSKE SHEME SOČA 2009

Posoški razvojni center (PRC) bo **3. avgusta** objavil *Javni razpis štipendij Štipendijske sheme SOČA za šolsko/študijsko leto 2009/2010*. Razpis in prijavni obrazci bodo dostopni na spletni strani PRC-ja **www.prc.si** in na spletni strani **www.iskanipoklici.net**.

Posoški delodajalci letošnje leto povprašujejo po 36 štipendistih, večinoma pa se zanimajo za štipendiranje kadrov, ki jih na trgu delovne sile primanjkuje. Kar 32 štipendij bo namreč namenjenih dijakom in študentom, ki se izobražujejo po programih deficitarnih (predvsem tehničnih) strok. Razpisane bodo štipendije za poklice kuharja, natakarja, mehatronika operaterja, kemijskega tehnika, strojnega tehnika in gimnazijskega maturanta ter za študijske smeri s področja strojništva, elektrotehnike, gradbeništva, mehatronike, kemije, fizike in ekonomije. Seznam delodajalcev in vseh prijavljenih štipendij je objavljen na spletni strani PRC-ja www.prc.si.

Za dodatne informacije sta vam na voljo:

- **Sandra Kemperle**: 05/38 41 517 ali sandra.kemperle@prc.si
- **Tjaša Maurič**: 05/38 41 519 ali tjasa.mauric@prc.si. ■

Utrinki

PRVI VŽIGNI SISTEM ZA PREDSEDNIKA TÜRKA

Tolmin – Predsednik Republike Slovenije dr. **Danilo Türk** je 1. julija v tolminskem podjetju ***Hidria AET*** uradno odprl visoko tehnološko proizvodnjo vžignih sistemov za hladni zagon dizelskih motorjev EURO5. V Evropi bo novi standard EURO5 stopil v veljavo ob koncu letošnjega leta in bo od danes veljavnega EURO4 bistveno strožji, saj proizvajalcem avtomobilov predpisuje visoke zahteve za zmanjšanje zdravju in okolju škodljivih emisij.

Investicija v popolnoma avtomatizirano proizvodnjo je po besedah direktorja Hidria Inštituta za avtomobilsko industrijo mag. **Rudija Kraglja** presegla vrednost štiri milijone evrov, Hidria pa bo z njo lahko letno izdelala tri milijone visoko tehnoloških vžignih sistemov. Z razvijanjem in preizkušanjem izdelka so se strokovnjaki ukvarjali tri leta, pri tem pa so tesno sodelovali s kupcem, drugo največjo evropsko avtomobilsko korporacijo ***PSA Peugeot Citroen***, ki bo po sklenitvi pogodbe za 30 milijonov evrov te sisteme v svoje avtomobile začela vgrajevati leta 2010. Hidriin novi vžigni sistem za hladen zagon dizelskih motorjev s pomočjo elektronskega krmilnika omogoča hitro segrevanje in stabilnejše delovanje motorja. Kot njegove glavne prednosti Kragelj navaja, da dizelski motor vžge tako hitro kot bencinski, zagotavlja stabilen vžig tudi pri -30 °C, delovanje motorja je bistveno tišje, med njegovim segrevanjem pa nastane tudi do 40 odstotkov manj škodljivih emisij.

Po Kragljevih besedah nova rešitev presega tehnologijo, ki jo imajo konkurenti, zato si bo Hidria z njo še utrdila položaj razvojnega dobavitelja in enega izmed vodilnih proizvajalcev sistemov za hladen zagon dizelskih motorjev, obenem pa tudi potrdila svojo strateško usmerjenost v razvoj okolju prijaznih izdelkov. V pomen nove proizvodnje ne dvomi tudi predsednik Türk, ki meni, da gre za *"izjemno dober primer povezovanja, tehnološke naprednosti, inovacije in tržnega uveljavljanja v zahtevnem mednarodnem okolju pri najzahtevnejših proizvajalcih, ki so tudi kupci Hidriinih proizvodov. Če najdemo vse te značilnosti pri enem slovenskem proizvajalcu, kot je Hidria, potem moramo biti tega zelo veseli. Slovenski razvoj ne bo mogel biti več popolnoma odvisen od industrije, pač pa bo morala biti ta industrija zahtevna, kvalitetna in na ravni, ki jo dosega Hidria. Ta ima svojo sposobnost, da je tradicijo spremenila v nove priložnosti in nove uspehe."* ▶

VISOKO TEHNOLOŠKO PROIZVODNJO VŽIGNIH SISTEMOV ZA HLADNI ZAGON DIZELSKIH MOTORJEV EURO5 *je na Hidrii AET v Tolminu uradno odprl častni gost, slovenski predsednik dr.* **Danilo Türk**, *pri čemer so se mu pridružili še (z leve) glavni direktor Hidrie AET in podpredsednik poslovodnega odbora Hidrie* **Boštjan Bratuš**, *predsednik upravnega odbora Hidrie* **Edvard Svetlik** *in predsednik poslovodnega odbora Hidrie mag.* **Iztok Seljak**. *Prvi vžigni sistem, izdelan na novi proizvodni liniji, pa je seveda pripadel častnemu gostu.*

10 let Posoški razvojni center

znanje za različne sanje
učenje vse življenje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Točka vseživljenjskega učenja

DO ZNANJA BREZPLAČNO

V Tolminu bo tudi med poletjem odprta ***Točka vseživljenjskega učenja*** (TVŽU), zato se boste lahko s pomočjo računalniških programov nemoteno učili tujih jezikov (angleščine, italijanščine, nemščine, francoščine in španščine). Za lažjo predstavo o tem, kakšno predznanje že imate, lahko rešite jezikovni spletni test, povezavo do njega pa najdete na naši spletni strani **www.prc.si**.

Poletni urnik TVŽU

- Tolmin: ponedeljek, torek in sreda od 8.00 do 14.30
- Bovec: do jeseni zaprta

SE ZNATE UČITI S POMOČJO SPLETNIH TEČAJEV?

Do spletnih tečajev na portalu **www.cvzu-vita.si** lahko dostopate kar od doma. Trenutno so vam na voljo vsebine, ki pokrivajo predvsem računalniško področje, pritegnile pa vas bomo morda tudi druge, kot so poslovni načrt, osnove projektnega managementa, čustvena inteligenca pri vodenju ljudi, gostinsko poslovanje I, psihologija barv, zdravilna zelišča itd. Za dodatne informacije ter dodelitev potrebnega uporabniškega imena in gesla se obrnite na **Patricijo Rejec** (tel. št.: 05/38-41-506, e-naslov: patricija.rejec@prc.si).

Želimo vam veliko uspeha pri učenju.

TEČAJI, DELAVNICE, PREDAVANJA

V prihodnji številki *EPIcentra*, ki bo izšla konec avgusta, že lahko pričakujete pestro ponudbo naših programov, ki se jih boste lahko udeležili jeseni. Izbirali boste lahko med:

- jezikovnimi in računalniškimi izobraževanji,
- programi s področja družboslovnih ved in ohranjanja kulturne dediščine,
- programi zdravega načina življenja in varovanja okolja,
- programi medgeneracijskega sožitja in
- programi izzivov podeželja.

Razpisani programi bodo objavljeni tudi na naši spletni strani **www.prc.si** in v informatorju *Za UK in UM*. Večina izmed njih bo za udeležence brezplačna.

DELAVNICA ZA OTROKE IN STARE STARŠE

Od 17. do 28. avgusta bomo organizirali delavnice za otroke od prvega do četrtega razreda, ki se jih lahko udeležijo v spremstvu starih staršev. Delavnice bodo potekale vsak dan od 8. do 15. ure, število udeležencev pa bo omejeno.

Cena delavnic bo objavljena najkasneje do 31. julija na naši spletni strani **www.prc.si**, odvisna pa bo od rezultatov javnega razpisa ***Ministrstva za šolstvo in šport***.

Več o delavnici lahko izveste na naši spletni strani www.prc.si. Prijave sprejemamo na telefonskih številkah 05/38-41-512 in 05/38-41-513.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Zbrala in pripravila: Patricija Rejec

Utrinki

V podjetju Hidria AET je sicer 280 zaposlenih, od januarja pa je delo izgubilo 39 ljudi. Kot je povedal predsednik poslovodnega odbora Hidrie mag. **Iztok Seljak**, so se morali prilagoditi trenutnim razmeram. *"Veliko vlagamo v zaposlene in jih ne bi hoteli izgubiti, če ne bi bili v to prisiljeni,"* je še dodal. S 1. avgustom Hidria prehaja na skrajšan delovni čas, zato po zagotovilih glavnega direktorja Hidrie AET in podpredsednika poslovodnega odbora Hidrie **Boštjana Bratuša** odpuščanj ne bo več. *"Od lani je naša prodaja upadla za do 40 odstotkov, zato smo morali zmanjšati število delavcev. Ob sedanjih predvidevanjih, da smo dosegli dno krize, letos ne nameravamo več odpuščati, v prihodnosti pa želimo zaposliti dodatne razvojne inženirje in drug izobražen kader."* Načrte je potrdil tudi Kragelj, ki je dejal, da cilj Hidria Inštituta za avtomobilsko industrijo ostaja isti, torej zaposlenih 40–50 razvojnih inženirjev (sedaj jih je 20), le da ga bodo zaradi sedanje gospodarske krize dosegli kasneje, najverjetneje do leta 2014 ali 2015.

Besedilo in foto: Špela Kranjc

RADIO ODMEV IN ALPSKI VAL ŽELITA PREŽIVETI

Tolmin, Cerkno – Letošnje leto je zelo pomembno za dva slovenska radijska programa – posoški ***Alpski val*** in cerkljansko-idrijski ***Radio Odmev***. Od junija dalje lahko poslušalci teh dveh radijskih postaj večji del dneva poslušajo skupni program, poimenovan ***Primorski val***.

Po skoraj letu dni najrazličnejših dogovorov z ***Ministrstvom za kulturo*** in ***Agencijo za pošto in elektronske komunikacije*** (APEK) je stekla prva slovenska nekomercialna radijska mreža, ki prek sedmih frekvenc pokriva območje Posočja, Idrijske in Cerkljanske ter dela Gorenjske in Notranjske vse do ljubljanske kotline. Programska zasnova Primorskega vala ostaja podobna obema povezanima programoma, novosti pa so predvsem v svežini in poteku programa. Prehod na radijsko mrežo ni ukinil dosedanjih uveljavljenih programskih blagovnih znamk. Tako Radio Odmev kot Alpski val svoja programa oddajata štiri ure dnevno, med 16. in 20. uro. Tedaj so poslušalcem na voljo vsebine, ki so bolj namenjene lokalnima območjema,

Slabe prometne povezave so največja ovira za razvoj turizma

Vlado Podgornik z Modrejc je po poklicu sicer strojni tehnik, vendar ga je navdušenje nad potovanji pripeljalo do ideje, da bi se s turizmom začel ukvarjati tudi sam. Na voljo je imel prostor in do uresničitve ni bilo več daleč. Pri tem mu je pomagal tudi nepovratni denar programa Soča, na razpisu je uspešno kandidiral leta 2007. Za vstop v turistične vode mu nikoli ni žal, v prihodnje pa načrtuje povečanje števila kapacitet. Apartma kategorije treh zvezdic ima na voljo tri sobe, dve kopalnici in eno kuhinjo, poseben pa je v tem, da ga po potrebi loči na dve enoti. Z zasedenostjo kapacitet je zelo zadovoljen, problem nadaljnjega razvoja turizma v Posočju pa vidi predvsem v slabi prometni infrastrukturi.

Leta 2007 so bila prek razpisa programa *Soča* denarna sredstva prvič namenjena tudi sobodajalcem. Podgornik je bil upravičen do dobrih 8.500 evrov nepovratnih sredstev, vendar je uspel izkoristiti le nekaj več kot polovico oziroma dobrih 4.500 evrov. Kot poudarja, je vsak denar zelo dobrodošel, dodaja pa, da bi bilo nepovratna sredstva laže izkoristiti, če bi prijava na razpise terjala manj birokratskega dela in bi bil rok za porabo denarja daljši.

Ne izhajate iz turistične branže. Kako je prišlo do tega, da ste se začeli ukvarjati s tem?

Sam zelo rad potujem, na ta način sem tudi uporabnik turističnih storitev in tako vem, kako se tem stvarem streže. Danes je tako, da ima človek plačo, da pač preživi, ker pa rad grem po svetu, je potrebno imeti še nekaj dodatnega denarja. Poleg tega je hiša, v kateri živim, velika, spodaj sem imel dokaj neuporabne prostore – garažo, delavnico. Vso opremo, ki sem jo prej imel tam, sem spravil v en prostor. Ideja je sicer tlela več časa. Pogovoril sem se tudi z bratom, ki mi je odstopil svoje zemljišče, po katerem sem uredil dovozno pot do moje hiše. Prej sem imel pot drugje, bila je ozka in vijugasta, to pa je za goste lahko preveč moteče. Začel sem pred približno dvema letoma, najprej z urejanjem kanalizacije, inštalacij, veliko je bilo potrebno narediti. Prve goste sem sprejel lani maja.

***VLADO PODGORNIK Z MODREJC**, strojni tehnik po poklicu in popotnik po duši, je s svojo odločitvijo, da se poda v turistične vode, zelo zadovoljen in dodaja, da je odkril svoj drugi jaz. Meni, da Posočje ima prihodnost v turizmu, sicer ne masovnem, pogreša pa center za vodne športe in opozarja na slabo prometno infrastrukturo.*

Ali je na vašo odločitev vplival tudi razpis programa Soča?

Razpis je prišel naknadno, zato sem imel tudi nekaj težav. Ogromno sem namreč naredil že pred razpisom in tako porabil velik del denarja. Z razpisom je bilo veliko dela, z boljšo polovico sva pripravljala prijavo kar nekaj večerov, tudi noči. Potem smo imeli izredno malo časa za porabo denarja. Izkoristil sem lahko le polovico denarja, saj nisem imel več svojih sredstev *(investicija je lahko sofinancirana največ 50 % neto vrednosti, op. p.)*. Vse moraš sam plačati, potem pa dobiš del denarja nazaj. Ampak hvala bogu za vsak denar, ki ga dobiš. Kar sem dobil, sem porabil za notranjo opremo sob.

Bi torej bilo laže, če bi bil rok za porabo sredstev razpisa daljši?

Laže, seveda, na vsak način. Je pa, kot sem re-

Utrinki

tudi v tem programu pa je dovolj razvedrilnih vsebin.

Alpski val je že predhodno v letu 2008 doživel nekaj sprememb. Novembra je začela delovati nova frekvenca s Kambreškega (89,1), vendar se je kmalu izkazalo, da jo zelo motijo neznane italijanske radijske postaje. Podan je bil predlog za menjavo frekvence in v prvi polovici letošnjega leta je prišlo do vzpostavitve nove frekvence. Odslej lahko poslušalci z območja Kanala ob Soči radio Alpski val poslušajo na frekvenci 96,9. Lani smo izvedi tudi dve javni prireditvi – *Zelena solza* in koncert ***Funtango***, prišlo pa je še do nekaj kadrovskih sprememb. komercialistko **Maro Lapanja** je zamenjal **Nejc Borovničar**, v komerciali pa dela tudi **Žan Sedej**, ki pokriva goriški del oglaševanja. V uredništvu se je ekipi med zaposlenimi pridružila **Špela Mrak**, ki je zamenjala **Tomaža Šavlija**, kasneje pa **Mira Kristana** na mestu odgovornega urednika. V delo so bili vpeljani tudi novi honorarni sodelavci (voditelji in tehniki). V prvi polovici leta je **Darko Laharnar**, ki je bil direktor družbe kar 11 let, podal željo, da se iz osebnih razlogov umakne v ozadje vodenja radia Alpski val. Kot novi direktor je bil tedaj imenovan **Ivan Seljak**, tudi direktor Radia Odmev, in sicer v dogovoru, da Laharnar ohrani vlogo prokurista za ***Radio Kobarid d.o.o.***

V Sloveniji trenutno skoraj ni več samostojnih radiev – vsi so se povezali v mreže. Seljak je kot novi direktor Alpskega vala na skupščini radia povedal, da so si močno prizadevali najti rešitev, kako zmanjšati stroške poslovanja lokalnih radiev Alpski val in Odmev. Obstoji več opcij, gre pa za delitev oglaševalskega kolača, za katerega sta omenjena radia posamezno premajhna. Oba medija sta se tako odločila za ohranitev statusa radijskega programa s posebnim pomenom, vendar del programa oblikujeta skupaj. Tako naj bi se racionaliziralo delo in stroške priprave programa, občini Cerkno in Idrija pa sta se odločili za dokapitalizacijo podjetja. Ali bo poskus ohranitve lokalnih medijev na ta način uspel v teh, tudi za tovrstne dejavnosti težkih časih, pa se bo kmalu pokazalo.

Špela Mrak in **Ivan Seljak**, Primorski val

kel, za pozdraviti to idejo, vsak denar pride prav.

Turistične nastanitve ponujate dobro leto. Kako ste zadovoljni do sedaj, gre vse po vaših pričakovanjih?

Da, odkril sem svoj skriti jaz, za katerega sploh nisem vedel *(smeh)*. Izredno sem zadovoljen, rad se ukvarjam z ljudmi, poleg tega pa še treniram svojo angleščino, 80 odstotkov mojih gostov je namreč tujcev. Zasedenost počitniškega stanovanja je nad pričakovanji.

Na vaši spletni strani je tloris počitniškega stanovanja, ki obsega tri sobe, dve kopalnice in eno kuhinjo. Dokaj nenavadna rešitev.

Imam šest ležišč in dve dodatni. Naredil sem premično pregrado, tako da lahko imam apartma za dva oziroma štiri in sobo za dva, ki ima svojo kopalnico. Ali pa odprem pregrado in imam vse skupaj za šest oziroma osem oseb.

Zelo fleksibilna rešitev.

Da, lahko kombiniram, poskušam biti prilagodljiv.

***HIŠA STOJI V STRNJENEM DELU VASI**, gostom je na voljo tudi bazen. Kljub neposredni bližini sosedov Podgornik poudarja, da s tem ni nobenih težav. Celo več, sosedi gostom radi priskočijo na pomoč, neredko pa jim pokažejo tudi svoje domače živali, ki so za mestne ljudi še posebej zanimive.*

Veliko potujete tudi sami. Ste kakšno idejo za svojo ponudbo dobili v tujini?

Sem, tu se je šlo za praktične stvari. Prav tole varianto, spreminjanje – dve sobi, tri sobe, sem videl v tujini. In odnos do gostov, ki je zelo pomemben. Ko sem sam hodil na po-

Utrinki

PO POLDRUGEM DESETLETJU SODNIH BOJEV LE LASTNIKI PREMOŽENJA

Tolmin – V juniju so na ***Kmetijski zadrugi*** (KZ) ***Tolmin*** dočakali prvo pravnomočno sodbo v 16-letnem boju za premoženje, ki je z ukinitvijo ***Temeljne organizacije kooperantov*** (TOK) ***Tolmin*** in ***TOZD-a Planika*** ter referendumsko odločitvijo takratnih zaposlenih v mlekarni in zadrugi leta 1990 brezplačno prešlo na zagrebški Kraš. KZ Tolmin je tako pod svoje okrilje dobila mlekarno v Kobaridu, prostore na Rutarjevi 35 v Tolminu, kjer ima tudi sedež, zbiralnice po vaseh in 200 hektarjev kmetijskih zemljišč, ki sicer pripadajo ***Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS*** oz. agrarnim skupnostim.

Kot ocenjuje direktor tolminske KZ **Niko Maver**, je vrnjeno premoženje vredno pet milijonov evrov. Zadrugi tako ne bo potrebno več plačevati najemnine, v bližnji prihodnosti pa pričakujejo še vrnitev ostalega zadružnega premoženja, kot so vaške zbiralnice in objekti na Postaji. Konditorskega dela mlekarne v Kobaridu, farme v Bovcu in treh počitniških apartmajev na Hrvaškem zadruga ni zahtevala, saj vanje ni vlagala, po Mavrovem mnenju pa se spor na ravni Slovenije in Hrvaške lahko vleče še leta.

PROSTORI V KOBARIDU SO PREŠLI V LASTNIŠTVO KRAŠA TUDI NA PODLAGI REFERENDUMSKE ODLOČITVE ZAPOSLENIH – "Takrat je bila to najlažja, najmanj boleča odločitev, ki pa se je pokazala za najslabšo možno varianto," *je odločitev izpred dveh desetletij komentiral* **Niko Maver**, *direktor Kmetijske zadruge Tolmin, ki je tudi 100-odstotna lastnica male, a uspešne* ***Mlekarne Planika Kobarid***, *ki je bila ustanovljena na pogorišču Kraševih podjetij leta 1994.*

V KZ Tolmin so sicer zavrnitev tožbe proti Sloveniji (***Upravna enota Tolmin*** oz. ***Ministrstvo za okolje in prostor*** je pred časom že izdalo odločbo v korist posoških zadružnikov), v kateri je Kraš poskušal dokazati lastništvo, pričakovali. "*Vsaka druga odločitev bi bila za nas moralno sporna, ker smo to premoženje dokazano ustvarjali mi in naši predniki*," je povedal Maver in dodal, da si pred poldrugim desetletjem niso predstavljali, da bo prišlo do tako hudih sporov. Če bi takrat dosegli dogovor, bi lahko danes sodelovali kot poslovni partnerji. "*Mi tega ne moremo ne pozabiti ne oprostiti. Oni so šli na nož in zaradi tega smo imeli velikanske težave*," pojasnjuje Maver. "*Treba je poudariti, da smo vsa ta leta, ko nismo bili lastniki tega premoženja, imeli veliko coklo v razvoju, nismo mogli kandidirati na nobenih razpisih in mimo nas so šla velika razvojna in potresna sredstva. Vse, kar smo ustvarili v teh letih, smo ustvarili sami, z lastnimi sredstvi*," je povedal predsednik tolminske zadruge **Franc Žbogar**. Zaradi omenjenega sodnih bitk očitno še ne bo kmalu konec, saj bo KZ Tolmin iskala pravico za nastale težave v preteklosti.

KZ Tolmin, ustanovljena leta 1992, sicer ni bila pravna naslednica za vračilo premoženja Kraševih družb, v postopku je nastopala ***Zadružna zveza Slovenije***. Leta 2002 je po sporazumu med Slovenijo in Hrvaško nastala družba ***Planika Kobarid-Tolmin***, ki je v tem obdobju upravljala s spornim premoženjem, ki sedaj prek zveze prehaja v last tolminske zadruge. Sodba je dokončna, pritožba nanjo namreč ni mogoča.

Besedilo in foto: Jerneja Kos

tovanja, me je največkrat motil prav slab odnos. Človeku veliko pomeni, če si do njega prijazen. Včasih je to bolj pomembno kot neka vrhunska ponudba.

Kaj vse nudite vašim gostom? Kako je s ponudbo hrane?

Ležišča, lastno parkirišče, sobe imajo brezžično internetno povezavo, gosti lahko brez doplačila najamejo kanu za vožnjo po jezeru. Ob hiši imam bazen, gosti lahko posedijo na klopi v prijetni senci kivija, na voljo jim je tudi žar. Včasih, če imam čas, goste tudi peljem okoli, na Mengore na primer, ali pa jim razkažem naše grape. Zelo dobro poznam naše slapove. Gostom ponudim tudi promocijski material, nudim jim vse informacije, ki jih zanimajo.

Hrane nimam v ponudbi, sem pa v kar dobri navezi, če lahko temu tako rečem, z gostinci v okolici. Dobro sodelujem tudi z LTO *(Lokalno turistično organizacijo Sotočje, op. p.)*, nimam nobenih pripomb čez njihovo delo, kar nekaj gostov so mi že "zrihtali". Večinoma me najdejo prek interneta, spletna stran je danes pomembna, prav tako je potrebno hitro odgovarjati na elektronsko pošto.

Omenili ste spletno stran. Kako se sicer promovirate, kako gosti izvejo za vas?

Večinoma prek spletne strani, sem seveda tudi v registru sobodajalcev. Pred kratkim je bil izdan tudi prospekt o energijski poti, tudi tu sem naveden kot ponudnik. Sodelujem z lokalnim turističnim društvom.

Ste se za spletno stran odločili takoj ob odprtju? Marsikateri turistični ponudnik danes svoje spletne strani še nima.

Z računalniki se službeno ukvarjam od takrat, ko so se pojavili prvi osebni računalniki. Nisem strokovnjak na tem področju, ampak nimam težav z njimi. Danes je internetna stran nujna.

Kaj po vašem mnenju pritegne goste ne le na Modrejcah, ampak širše, na Mostu na Soči in v okolici?

Večinoma jih pritegnejo mir, zelena narava in Soča, seveda.

Klišejsko *(smeh)* ...

Ja, ni druge *(smeh)*. Gostil sem nemško družino, ki je prišla z vlakom na Most na Soči, kjer sem jih po naključju srečal. Spraševali so za prenočišča in povedal sem jim, da jih imam sam. Tretji dan je gospa omenila barvo Soče – ni mogla verjeti, da je take barve, in je spraševala, ali se ji barva dodaja *(smeh)*.

Veliko gostov zanimajo tudi ostaline iz prve svetovne vojne, obiščejo tolminski in kobariški muzej. Predvsem pa imajo gosti radi mir. Velikokrat jih vidim, ko si zvečer prižgejo svečko in posedajo na klopi pri hiši. Ljudje to danes potrebujejo. Kar nekaj gostov je tudi takih, ki kombinirajo počitnice, na primer tri dni so pri meni, potem pa gredo v Portorož ali kam na morje.

Kako naprej? Ste razmišljali o širitvi kapacitet?

Da, sedaj imam šest oziroma osem ležišč, v načrtu jih imam deset, to bi bilo optimalno število. Tako da bi dodal še eno kuhinjo in eno spalnico.

Če pogledamo širše, kaj po vašem mnenju v turizmu na tem območju manjka?

To je težko reči ... Predvsem dobra infrastruktura. Samo če pogledate cesto do moje hiše, za nekaj sto metrov novega asfalta ni denarja. Država bi morala več narediti za prometno infrastrukturo, turistično društvo z Mosta na Soči in LTO se trudita, vendar mora tudi država nekaj narediti.

Boljše ceste torej. Tudi izboljšave v železniški infrastrukturi?

Seveda, in kombinacija obojega. Samo poglejte avtobusne povezave z železniške postaje na Mostu, ki jih praktično ni.

Vaša hiša je v strnjenem delu vasi. Ali ste imeli, glede na pregovorno slovensko zavist, kaj težav s sosedi?

Ne, ne. Že prej sem se pogovoril z domačimi, brat ima hišo poleg moje. Vaščani pa goste usmerjajo, jim pomagajo. Ker prihajajo večinoma mestni ljudje, ki živijo v betonskih džunglah, je za njih krava pravo čudo. Sosed jih je že peljal gledat živali, zajce na primer *(smeh)*. Nisem še zaznal kakšne slabe volje pri domačinih, ni nobenega problema.

Ste sami kdaj naleteli na kakšne težave?

Na začetku je bilo malo strahu, človek ni čisto prepričan vase, pa še kar nekaj denarja sem vložil v to. Ko sem dobil prve goste, sem se počutil tako, kot bi šel na maturo *(smeh)*. Ampak je šlo vse gladko.

Pogovor pripravila: Jerneja Kos
Foto: Jerneja Kos

Utrinki

OB PETI OBLETNICI JULIJSKEGA POTRESA

Posočje – Potres, ki je 12. julija pred petimi leti vnovič hudo prizadel Posočje, je imel magnitudo 4,9 in epicenter štiri kilometre severno od Kobarida v globini 10 kilometrov. Posledice so bile vidne predvsem na širšem območju Bovca, najbolj pa jo je skupila vas Čezsoča. Ponovno je bilo torej prizadeto območje, na katerem je takrat še vedno potekala popotresna obnova po potresu iz leta 1998. Potres je znova poškodoval sanirane objekte, prizadetih pa je bilo tudi nekaj objektov, ki so jo šest let prej odnesli brez poškodb.

Kot so v sporočilu ob peti obletnici tega potresa zapisali na ***Ministrstvu za okolje in prostor*** (MOP), je bila njegova intenziteta manjša od intenzitete predhodnika iz leta 1998 (VI. do VII. stopnja Evropske lestvice), a je na nekaterih območjih (v Čezsoči in delu Bovca) zaradi geološko neugodne sestave tal dosegel za celo stopnjo višje lokalne učinke kot leta 1998. Kljub majhni magnitudi (jakosti) so instrumenti v Bovcu zabeležili zelo močno, lokalno omejeno in kratkotrajno gibanje tal, julijski potres leta 2004 pa je na najbolj prizadetem območju dosegel po karti potresne nevarnosti Slovenije najvišjo pričakovano jakost, ki znaša 0,225 g oziroma 22,5 % vrednosti pospeška prostega pada.

V POTRESU 12. JULIJA LETA 2004 *je bilo prizadeto predvsem širše območje Bovca, najbolj pa vas Čezsoča (na fotografiji).* ***Foto: Mateja Kutin***

Skladno z veljavno zakonodajo je nato ***Vlada RS*** sprejela program odprave posledic potresa iz leta 2004, s katerim se postopoma odpravljajo posledice na poškodovanih objektih. Do julija letos je bilo skupno izvedenih 689 projektov obnovitvenih del v višini 23,2 milijona evrov. V prvem letu po potresu so sanirali večino od 472 poškodovanih streh in dimnikov, temu pa so dodali še 115 rušitev in sanacij skupnih sten, 40 nadomestnih gradenj in 62 rekonstrukcij objektov. Za dokončanje sprejetega programa popotresne obnove je tako po podatkih MOP-a v obdobju 2009–2012 načrtovana še izvedba 109 rušitev, 76 nadomestnih gradenj in 369 rekonstrukcij v skupni ocenjeni višini 43 milijonov evrov. Za izvedbo obnove po potresu leta 2004 bo tako država porabila približno 66 milijonov evrov. Kljub trenutno zaostrenim gospodarskim in finančnim razmeram ter posledičnemu zmanjšanju razpoložljivih sredstev proračuna se bo popotresna obnova izvedla v načrtovanem obsegu, vendar bo intenziteta del letos nekoliko manjša, zato gre pričakovati zakasnitve. Se je pa z letošnjim letom v celoti zaključila popotresna obnova objektov, ki so bili poškodovani v aprilskem potresu leta 1998, vanjo pa je bila vključena tudi obnova Loga pod Mangartom po zemeljskem plazu leta 2000. S približno 100 milijonov evrov proračunskega denarja je bilo obnovljenih 1.829 enot, pri čemer največji delež predstavljajo stanovanjski, poslovni in gospodarski objekti, so še zapisali na MOP-u.

Špela Kranjc

Občina Bovec

Letos ena plaketa, tri priznanja in ena denarna nagrada

Na dan, ko goduje zavetnik bovške farne cerkve sv. Urha, torej 4. julija, praznuje tudi ***Občina Bovec***. V Stergulčevi hiši so zato 3. julija pripravili slavnostno sejo občinskega sveta, na kateri so podelili letošnja občinska priznanja in nagrade. Organizatorji so se izkazali tudi z izborom ustvarjalcev kulturnega programa, saj so slovesnost popestrili vokalno-instrumentalni kvartet iz bovški občini prijateljskega Prijedora (BiH), skupina harmonikarjev iz pobratene Čente in domača pianistka **Ana Kravanja**.

Med občinske nagrajence so letos razdelili eno plaketo, tri priznanja in eno denarno nagrado, medtem ko naziva častni občan tokrat niso podelili. Po pojasnilu bovškega župana **Danijela Krivca** namreč ***Komisija za priznanja in odlikovanja Občine Bovec*** za to ni prejela nobenega primernega predloga.

S plaketo so bovški občinski svetniki in svetnice letos nagradili **Erno Wojčicki Germovšek**, in sicer *"za njeno plodno in ustvarjalno delo na področju vzgoje in izobraževanja otrok, na področju igralske, glasbene in plesne umetnosti, za delo v humanitarnih in kulturnih organizacijah ter v boju z zasvojenostjo"*. V obrazložitvi je zapisno, da so med glasbo, gledališčem, družino in otroci njena največja ljubezen prav slednji. Kot vzgojiteljica je z glasbo, plesom, gledališčem, lutkarstvom in ustvarjalnostjo nasploh povezala že 30 generacij najmlajših. Kot odlična amaterska igralka je že v 80. letih je vodila bov-

NAGRAJENCI OBČINE BOVEC ZA LETO 2009 *v družbi župana* **Danijela Krivca** *in predsednika občinske komisije za priznanja in odlikovanja* **Mitje Cudra**. *Na fotografiji so od leve proti desni:* **Erna Wojčicki Germovšek**, **Boris Braz**, **Silvija in Milan Dolenc**, **Boris Zorko**, *Danijel Krivec,* ***družina Vertelj*** *in Mitja Cuder.* ***Foto: Špela Kranjc***

Utrinki

NOVO APARTMAJSKO NASELJE NA KOBARIŠKEM

Kobarid – ***Kamp Koren***, ki ga je kot prvi kamp na Kobariškem ustanovila Lidija Koren pred 18 leti, je razširil svojo ponudbo. Poleg 70 kampirnih mest za 210 ljudi so namreč 14. julija slovesno odprli še naselje šestih bungalovov. Gre za največjo turistično naložbo na Kobariškem v zadnjih letih, saj je vredna kar 380.000 evrov. Od tega je 40 odstotkov Korenova dobila od ***Slovenskega podjetniškega sklada***, brez česar ji, kot pravi sama, uresničitev te *"nore ideje"* vsaj v tako kratkem času zagotovo ne bi uspela.

Apartmaje s tremi zvezdicami so namreč začeli graditi šele novembra lani. Vsaka hiša s teraso in balkonom meri 100 kvadratnih metrov in ima štiri ležišča, za notranjo opremo pa so poskrbela posoška podjetja. Ogrevanje so uredili s kombiniranim sistemom sončnih kolektorjev in zemeljskega plina, prav tako pa so tudi vsi gradbeni elementi iz naravnih materialov. In cena? V letošnji sezoni 100 evrov na noč.

ŠEST APARTMAJEV, VREDNIH 380.000 EVROV, *je direktorica kampa* **Lidija Koren** *poimenovala po okoliških hribih – Krn, Stol, Kuk, Matajur, Ozben in Krasji vrh.*

Novo apartmajsko naselje bo odslej obratovalo celo leto, Korenova pa upa, da bo gostov tudi zunaj sezone dovolj. Glede na ponudbo – v kampu s štirimi zvezdicami, ki ima od leta 2007 standard ***Slovenske turistične organizacije*** za kolesarski in pohodniški kamp, so na voljo bife, prodajalna s hrano in opremo za kampiranje, plezalna stena, igrišče za odbojko, balinišče, savna in še mnogo drugih stvari – gostov prav gotovo ne bi smelo manjkati. Sicer pa direktorica kampa pravi, da je kljub recesiji letos še kakšnih deset odstotkov več gostov kot lani. Največ, okoli 35 odstotkov, jih prihaja iz Nemčije, veliko pa je tudi Nizozemcev, Avstrijcev, Italijanov in Slovencev.

Odprtja, ki so ga popestrili člani glasbene skupine ***Dednina*** iz Tolmina in drežniški otroci, so se udeležili tudi bovški in tolminski župan **Danijel Krivec** in **Uroš Brežan** ter **Zdravko Likar**, načelnik Upravne enote Tolmin in Lidijin dolgoletni prijatelj. Prisotne sta nagovorila še predsednik Združenja kampov Slovenije **Aleksander Mladovan** in državni sekretar **Rado Genorio**, ki je poudaril, da je turizem ena izmed glavnih panog, na katerih bi morali graditi razvoj Zgornjega Posočja. Pri tem se je treba seveda opreti tudi na evropska sredstva, ki bodo pripomogla ne samo k novim turističnim kapacitetam, ampak tudi k novim

ško gledališko skupino, leta 2000 je bila med ustanovitelji ***Gledališke skupine BC***, v zadnjih letih pa velike uspehe dosega z ***Gledališko skupino Vrtinec***. Je nepogrešljiva članica društva ***ARS Bovec***, na številnih kulturnih prireditvah pa ne poskrbi le za organizacijo in moderiranje, ampak na njih tudi nastopi. Vsekakor je izjemno pomembna njena vloga pri nastanku in delu ***Lokalne akcijske skupine Bovec*** v boju proti zasvojenosti.

"Za plodno delo na glasbenem področju in za ohranjanje ljudskega izročila" je občinsko priznanje letos prejel **Boris Braz**. Ker izhaja iz družine, v kateri se je vedno pelo, se je tudi sam kmalu zapisal petju in vrh svojega udejstvovanja dosegel v ***Oktetu Simon Gregorčič*** iz Kobarida. Leta 1980 je prevzel mesto organista in pevovodje cerkvenega pevskega zbora na Srpenici ter z vztrajnim delom in izkušnjami dvignil preprosto ljudsko petje na kakovostno raven zborovskega petja, k čemur je privabil tudi številne mlade. Kasneje se je posvetil še komponiranju novih sakralnih skladb, veliko časa pa nameni tudi zapisovanju in urejanju starih ljudskih cerkvenih pesmi.

Še eno občinsko priznanje sta *"za svoj prispevek k turističnemu razvoju bovške doline"* prejela zakonca **Silvija in Milan Dolenc**, ki sta ustvarila širše priznano hotelsko vas Pristava Lepena. Lokacija, ki je bila pred njunim prihodom brez vse infrastrukture, je sedaj kotiček za aktiven odmor in uživanje v urejenem naravnem okolju, pa tudi prostor za sklenitev zakonske zveze in za delo, odmaknjeno od urbanega okolja, za kar jo pogosto izberejo mnoge pomembne gospodarske družbe. Povezava med tradicionalno arhitekturo in naravno dediščino ter lokalno kulinariko je dober zgled trajnostnega razvoja v turizmu, Pristavo Lepeno pa so v svojo ponudbo uvrstile številne turistične agencije.

Priznanje *"za vsestransko delo v lokalni skupnosti in društvih"* je prejel **Boris Zorko**. Mariborčana je v Bovec, kjer si je kasneje ustvaril družino, prinesla služba policista. Ker je gasilec že od malih nog, se je tudi v svojem novem kraju vključil v gasilsko društvo, v katerem sedaj opravlja predsedniško funkcijo. Temelj Zorkovega dela je stalna pripravljenost za opravljanje nalog, usposabljanje in izobraževanje, poleg tega pa si prizadeva še za zagotavljanje prometne varnosti, predvsem pri najmlajših. Do sedaj je že uspešno vodil tudi občinski svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, poznan pa je še kot član ***Društva starosvetnih smučarjev*** in organizator vsakoletnega srečanja te vrste, imenovanega *Emaus*, ki ga vsako leto med velikonočnimi prazniki pripravijo na Kaninu.

Z letošnjo denarno nagrado je bovški občinski svet nagradil družino Vertelj iz zaselka Na Skali, in sicer za *"pogumno odločitev za življenje visoko v objemu hribov, za trdo delo in za neprecenljiv prispevek k urejenosti naravne krajine"*. **Mirko in Mateja Vertelj** sta kljub težkim življenjskim razmeram na nadmorski višini 900 metrov odločena, da z dvema majhnima otrokoma ostaneta v najvišje ležečem zaselku v občini. Mirko je gozdni delavec, s soprogo Matejo pa sta se odločila še za rejo drobnice, zato vzdržujeta travnike in pašnike v bližnji in širši okolici.

Po obrazložitvah povzela: Špela Kranjc

Z dokapitalizacijo do nadaljnjega razvoja

Družba ***ATC Kanin Bovec***, ki upravlja s kaninskim smučiščem, se trenutno sooča z velikimi težavami v poslovanju, saj je stanje zadolženosti 24. aprila znašalo dobrih 5,7 milijona evrov. V zadnjem poslovnem obdobju od 1. julija lani do 31. marca letos je nastalo za skoraj 577.000 evrov izgube, tako da skupna izguba s 3,18 milijona evrov presega polovico osnovnega kapitala. Največje lastniške deleže družbe, ki redno zaposluje 24 delavcev in v zimski sezoni še dodatnih 9–12, imajo zaenkrat novogoriški podjetji ***Euroinvest*** (38,96) in ***Hit*** (27,66) ter ***Občina Bovec*** (19,72), sicer tudi lastnica terenov, na katerih ležijo smučarske proge.

Ker je obseg zadolženosti tolikšen, da je ATC Kanin Bovec sam ne more odpraviti, so se uprava in nadzorni svet družbe, vodstvo Občine Bovec, družba Euroinvest kot strateški partner ter drugi pomembnejši partnerji in upniki odločili, da kapitalsko ustreznost ATC-ja dosežejo s konverzijo terjatev v lastniški delež in stvarnim vložkom Občine Bovec, ki bo v družbo vložila zemljišče nekdanje vojašnice Žaršče v višini slabih 2,24 milijona evrov. Euroinvest bo v lastniški delež spremenil za okoli 638.000 evrov terjatev, medtem ko je že odkupil tudi za dober milijon evrov terjatev Primorja, Hit pa bo v lastniški delež spremenil za dobrih 640.000 evrov terjatev. Skupna zadolženost se bo tako zmanjšala za dobra 2,2 milijona evrov. Na ta način se bodo sprostile nekatere hipoteke, kar je lahko družbi v pomoč pri pridobivanju likvidnih sredstev, obenem pa bo po nedavnem rušenju dotrajanih objektov omogočen tudi nadaljnji razvoj območja nekdanje vojašnice, saj so vsi trije glavni partnerji v ATC-ju zainteresirani za intenziven, trajen turistični razvoj Bovške.

Skupna vrednost načrtovane doka-

Utrinki

delovnim mestom. Tudi Korenova, ki trenutno vodi kamp s pomočjo študentov in dveh redno zaposlenih, bo letos zaposlila še gospodinjo, ki bo skrbela za nove apartmaje.

Besedilo in foto: Mariša Bizjak

USPEŠNI MATURANTJE TOLMINSKE GIMNAZIJE

Tolmin – Na ***Gimnaziji Tolmin*** je spomladanski rok splošne mature uspešno opravilo skoraj 93 odstotkov maturantov, kar je en odstotek več od slovenskega povprečja. Od 57 kandidatov so bili neuspešni samo štirje, tako da bo skupaj s tistimi, ki mature niso mogli pisati zaradi popravnih izpitov, jeseni maturo opravljalo 12 dijakov. Med 379 kandidati, ki so prejeli maturitetno spričevalo s pohvalo, sta tudi tolminska dijaka **Kris Vrčon** z 32 točkami in **Jure Tuta** z 31 točkami. Rezultate so maturantje s pomočjo šifre prek spleta izvedeli 13. julija že ob 5. uri zjutraj, slovesna podelitev knjižnih nagrad, priznanj in pohval letošnjim maturantom Gimnazije Tolmin pa bo predvidoma 17. septembra.

MED LETOŠNJIMI 379 ZLATIMI MATURANTI**, ki so dosegli med 30 in 34 točk, sta tudi* **Jure Tuta** *(31 točk; na sredini) in* **Kris Vrčon** *(32 točk; desno) z* ***Gimnazije Tolmin**. Na fotografiji ju spremlja ravnatelj* **Bojan Tuta**. ***Foto: Radovan Lipušček

Povprečna skupna ocena na Gimnaziji Tolmin je sicer znašala 19,81 točk, kar je nekoliko več od slovenskega povprečja. Tudi ravnatelj tolminske gimnazije **Bojan Tuta** je z rezultati zadovoljen: *"Rezultati so v skladu s pričakovanji in učnim uspehom, ki so ga dijaki dosegli med letom. Imamo dva zlata maturanta in tudi vsi ostali rezultati so dobri."* Poleg obeh zlatih maturantov je bila zelo uspešna tudi **Teja Simčič**, ki je med vsemi slovenskimi maturanti pri slovenščini dosegla največ, in sicer 98 odstotkov vseh možnih točk.

Sicer je letos spomladanski rok splošne mature opravljalo 9.221 kandidatov, od tega 7.866 dijakov, ki so maturo opravljali prvič. Dijaki prihajajo z 90 šol, maturo pa so opravljali iz 35 predmetov. Poleg obveznih preizkusov iz maternega jezika, angleščine in matematike si namreč že v tretjem letniku izberejo dva izbirna predmeta. Na tolminski gimnaziji si je največ – kar 43 dijakov – izbralo geografijo, sledila je psihologija, precej zanimanja pa je bilo tudi za fiziko. ▶

pitalizacije torej znaša nekaj več kot 4,53 milijona evrov, po njej pa bo družba Euroinvest 37,81-odstotni lastnik ATC-ja, Občina Bovec 33,5-odstotni in družba Hit 21,38-odstotni.

Špela Kranjc

Žaršč ni več

Delavci ajdovskega ***Primorja*** so v prvih dneh julija začeli z rušitvenimi deli na območju nekdanje vojašnice Žaršče v Bovcu. Lokacija na skoraj 15.000 kvadratnih metrih, na kateri bi moral v javno-zasebnem partnerstvu ***Občine Bovec*** in ***Transmontagne Group*** zrasti nov rekreativno-nastanitveni kompleks, bo tako po predlanskem stečaju te francoske družbe kmalu čakala na morebitnega novega investitorja.

PET GLAVNIH IN PET POMOŽNIH OBJEKTOV *nekdanje bovške vojašnice Žaršče so zravnali z zemljo, na* ***Občini Bovec*** *pa sedaj čakajo, da lokacijo kot zanimivo odkrijejo morebitni investitorji.* ***Foto: arhiv Občine Bovec***

Denar za rušenje je v okviru popotresne obnove zagotovila država prek ***Državne tehnične pisarne***, občina, ki je lastnica kompleksa, pa je na javnem razpisu kot najugodnejšega ponudnika za izvedbo rušitvenih del izbrala podjetje Primorje. Porušiti je bilo treba vseh pet glavnih objektov (konjušnica, dve veliki bivalni enoti, kuhinja in poveljstvo) in pet pomožnih (vratarnica, transformatorska postaja, manjše strelišče, ključavničarska delavnica, skladišče). Od nekdanje mogočne vojašnice bosta tako ostali le približno dve tretjini obzidja, vključno z vhodnim portalom, in stopnišče.

V rušitvenih delih, ki se bodo zaradi težavnosti zavlekla največ do sredine avgusta, se bo nabralo za okoli 16.000 kubičnih metrov gradbenega materiala, ki ga bodo v celoti zmleli kar na kraju samem. Kot so povedali na bovški občinski upravi, ga bodo del porabili za zapolnitev lukenj, ki so nastale po izkopu temeljev objektov, preostanek pa bo v kupih počakal na primerno uporabo (makadamske ceste, nasipi ipd.). Pri rušenju ne nastajajo škodljivi vplivi na okolje, še poudarjajo na Občini Bovec, saj so objekti zaradi dežja in dodatnega škropljenja z vodo dovolj vlažni, da se ne praši, poleg tega pa tudi ni povečanega hrupa, tako da pritožb občanov ali turistov do sedaj še niso prejeli.

Špela Kranjc

Prvi del letošnjega Festivala Kluže je mimo

V osmih letih je *Festival Kluže*, ki je julija v Zgornje Posočje ponovno prinesel dobro mero kakovostne festivalske produkcije, po mnenju direktorja festivala **Damirja Domitroviča Kosa** dosegel zrelost, ki terja prelom v organizaciji in pomenu festivala na Bovškem. Letos je Festival Kluže ponovno dvodelno zasnovan – julija smo si lahko ogledali sedem kakovostnih umetniških dogodkov, avgusta pa je napovedanih še devet. Nosilec projekta tudi letos ostaja naveza ***Kulturno društvo B-51*** in ***Lokalna turistična organizacija Bovec***. Festival je bil zasnovan leta 2001 v trdnjavi Kluže, in sicer sočasno z mednarodno ambientalno gledališko predstavo *Pisma s fronte* v režiji **Marjana Bevka**. Kulturno društvo B-51 ostaja v vlogi organizatorja, pri če-

Utrinki

Tisti, ki z rezultati niso bili zadovoljni, so v roku treh dni lahko oddali tudi vlogo za vpogled v maturitetno oceno. Na podlagi tega so lahko kandidati vložili ugovor na oceno, zaradi česar se izdelek ponovno oceni, ali ugovor na izračun izpitne ocene, kjer gre za tehnične napake v seštevkih točk. Uspešni maturantje so do 23. julija izvedeli, ali so sprejeti na izbrani študijski program. Tisti, ki se jim je želja uresničila, se bodo med 24. julijem in 18. avgustom lahko vpisali v prvi letnik izbrane fakultete, vsi, ki bodo maturo opravljali šele jeseni, pa se bodo lahko vpisali šele konec septembra.

Najbolj pridne do oktobra torej čakajo najdaljše poletne počitnice, poleg počitka in proslavljanja rezultatov pa tudi kar nekaj obveznosti. Do 10. avgusta morajo namreč oddati prošnjo za sprejem v študentske domove ali prošnjo za bivanje pri zasebnikih s subvencijo. Pri izračunavanju točk se upoštevajo oddaljenost stalnega prebivališča, materialni položaj in šolski uspeh, dodatne točke pa lahko študent dobi za izjemen uspeh in obštudijske dejavnosti, posebne socialne in zdravstvene razmere ter druge izjemne okoliščine.

Mariša Bizjak

PROJEKT IGRE SVETA JE BIL NAJBOLJ PRILJUBLJEN *– Po družabnih igrah, kot je Mlin, so radi posegli tako mladi kot tisti starejši.* ***Foto: arhiv PRC***

PROJEKTNO (M)UČENJE MLADIH?

Tolmin – Šolsko leto 2008/09 je naokoli in organizirano delo na programu *Projektno učenje mladih* (PUM) se je zaključilo. To pa ne pomeni, da smo zaprli svoja vrata, saj smo mladim in njihovim staršem še vedno na voljo od ponedeljka do petka od 7. do 15. ure za individualne razgovore, in sicer po predhodnem telefonskem dogovoru. Preden pa zaplujemo v novo šolsko leto novim izzivom naproti, se velja ozreti nazaj in si vzeti čas za hiter pregled letošnjega dogajanja.

Program PUM, ki ga delno financira ***Evropski socialni sklad***, je bil v marsičem zelo individualno naravnan, saj smo pri delu z udeleženci raziskovali tako različne možnosti zaposlovanja in samozaposlitve kot se soočali z različnimi učnimi problemi ter skupaj iskali možnosti za nadaljevanje in dokončanje šolanja. Volja in trud sta rada obrodila sadove, prav tako pa so bile razne birokratske, finančne, osebne idr. ovire, včasih pa tudi posameznikova nepripravljenost za delo vir marsikatere nejevolje.

Poleg individualnega dela smo v programu PUM dali velik poudarek tudi na skupno projektno delo s ciljem pridobivanja znanj in spretnosti za življenjsko uspešnost (disciplina in delovne navade, samokritičnost, ustvarjalnost, načrtovanje …). Teme so bile različne. Odkrivali in izdelovali smo različne igre sveta, se poizkusili kot mojstri pri urejanju naših prostorov, prepustili smo se kulinaričnim eksperimentom ter raziskovali zanimivosti s področij glasbe, zgodovine, sociologije, psihologije, naravne in kulturne dediščine itd.

Omeniti velja, da je še največ uspeha požel prav projekt *Igre sveta*, ki je doživel zelo dober sprejem tudi zunaj PUM-a, saj so po igrah (*Volkalica*, *Billboquet*, *Mlin* …) rade volje posegli tako mladi kot stari, ko smo obiskali ***Podružnično šolo Šentvi-***

LETOŠNJI FESTIVAL KLUŽE *se je začel z gledališko intervencijo v javnem prostoru pod imenom Električne invazije, v kateri je nastopila druščina* ***Kulturno-umetniškega društva LJUD****. Njihov zadnji projekt je prava uspešnica mednarodnih festivalov, tudi sicer pa je pri gledališkem ustvarjanju zanje značilna interakcija z gledalci.* ***Foto: Nataša Bartol***

mer festival sledi osnovni rdeči niti in je pestra zaključena enota v vse bogatejši beri poletnih kulturno-umetniških manifestacij v zgornjesoški dolini.

Letošnji 8. Festival Kluže se je začel 4. julija z otvoritvenim dogodkom, ki je presenetil tako domačine kot turiste. Za en dopoldan so vesoljci "zavzeli" središče Bovca in ljudi opozarjali na predstavo, ki se je v neposrednem stiku z gledalci odvijala kot gledališka intervencija v javnem prostoru pod imenom *Električne invazije*. Umetniški vodja Festivala Kluže Marjan Bevk je v uvodu v osmo izvedbo povedal, da festival že od začetka navdihuje monumentalna trdnjava Kluže z okolico, zato je usmerjen k raziskovanju uprizarjanja v različnih okoljih, kar pomeni poseben adrenalin za ustvarjalce, organizatorje in gledalce. Celo slabo vreme po Bevkovih besedah v dramatično napetost pričakovane uprizoritve prinaša svoje.

Prvi del letošnjega festivala se v celoti odvijal v slabem vremenu in večina predstav je bila izvedena na rezervnih pokritih lokacijah. Ker je oder v bovškem kulturnem domu sredi obnove, so morali organizatorji v deževnih dneh poiskati druga prizorišča. Otroške prireditve in glasbeni koncerti so bili napovedani v središču Bovca, ostale predstave pa v trdnjavi Kluže. Idilično vzdušje v Kložah je letos dopolnjeno z novim odrom v slogu nemškega gledališča – predstava se odvija na odru na tleh, gledalci pa dogajanje opazujejo s tribun okoli prizorišča. Prvi del festivala se je zaključil na bovškem trgu z nastopom skupine godcev ***Jararaja***, ki je tudi na Bovškem potrdila, da je vsak njihov nastop dogodek, med katerim čas ne mineva.

Avgustovski del festivala se bo začel 7. avgusta s poetično glasbeno dramo *Tudi jaz včasih pišem v jazzu*, 13. avgusta pa se celotni letošnji Festival Kluže zaključuje z nastopom makedonske zasedbe ***Foltin***. Za izvedbe v naslednjih letih Domitrovič Kos napoveduje prevetritev. Festival bo zasnovan povsem drugače, z mislijo, da je kultura v Sloveniji prepoceni, pa tudi brezplačen ogled predstav bo v prihodnje pod vprašajem.

Špela Mrak

Utrinki

ška Gora in ***Dom upokojencev Tolmin***. Dober odziv je dal tudi pozitivno spodbudo PUM-ovcem za nadaljnje delo, saj je gradnja pozitivne samopodobe pomemben sestavni del programa.

Mentorji PUM

ŽIVLJENJE V NARAVI

Bovec, Kobarid – V bovškem in kobariškem vrtcu je v letošnjem šolskem letu prvič potekala zunajšolska dejavnost *Življenje v naravi*, ki jo je organiziral ***Zavod Feniks*** iz Kobarida. K uspešni izvedbi je veliko pripomoglo dobro in zgledno sodelovanje z obema vrtcema ter vzgojiteljicama **Tanjo Pagon Miklavič** in **Erno Wojčicki Germovšek**.

Za izvedbo dejavnosti smo se odločili, ker so s spoznavanjem narave povezane vsebine pomembne za sobivanje z občutljivo naravo v Posočju. Program dejavnosti je preplet védenja (geografija, zgodovina, turizem, etnologija, ekologija itd.) in veščin s področja življenja, bivanja in gibanja v naravi (gorništvo, taborništvo, športne dejavnosti v naravi), ki nas obdaja. Program smo izvajali v obliki didaktičnih igric, delavnic, pogovorov, poizkusov, slikovnega ma-

V OKVIRU ZUNAJŠOLSKE DEJAVNOSTI ŽIVLJENJE V NARAVI *so otroci obiskali tudi muzej na prostem na Kolovratu.*

teriala in modelov, glasbe, reševanja nalog in ugank ter primerjanja in opazovanja. Bogatili smo besedni zaklad, spoznavali nove pojme, odvisnost in prepletenost v naravnem okolju, zaznavali naravo z vsemi čutili ter vzpostavljali spoštovanje do nje in med seboj. Dotaknili smo se tudi ekologije ter ob dnevu zemlje posadili drevesi v Bovcu in Kobaridu, obiskali smo zbirni center za ločeno zbiranje odpadkov v Volčah in se tam marsikaj naučili o pomenu ločevanja odpadkov že v naših domovih. Izvedli smo nekaj poizkusov za spoznavanje pomena zraka za živa bitja in pripravili ekološke naloge za akcijo *Zeleni nahrbtnik* v vrtcih na Kobariškem.

Zgodnje uvajanje otrok v naravoslovje je bil metodično in didaktično zahteven projekt, v izvedbo katerega je bilo vloženega veliko znanja, časa in truda. Za obvladovanje katere koli stvari v življenju sta potrebna lastno izkustvo in prizadevanje. Prav to smo skušali razvijati pri otrocih v letih, ko postajajo dojemljivi in radovedni za raziskovanje, osvajanje novih znanj in védenj. Dejavnost smo izvajali v kombinaciji s sofinanciranjem in prostovoljnim delom, in sicer v majhnih skupinah od pet do deset otrok, pohodništvo in izletništvo pa smo povezali z dejavnostjo planinskih skupin v obeh vrtcih. Pri izvedbi smo se združili s planinskimi pohodi v akciji *Ciciban planinec* ter se povezali z mladinskima odsekoma ***Planinskega društva*** (PD) ***Kobarid*** in ***PD Bovec***. Kratke planinske pohode v našo najbližjo okolico smo izvedli ob popoldnevih, daljše izlete pa ob sobotah. Finančna sredstva za izvedbo izletništva smo zagotovili iz programa *Hura, prosti čas*, z občinskim sofinanciranjem programa športa in s prispevki staršev, seveda pa ni šlo tudi brez prostovoljnega dela.

Udeležba na krožku je bila od 85-odstotna, skupno pa smo z desetimi izleti, zimovanjem in taborjenjem v ▶

Občina Kobarid

Kseči nam je bilo vreme prvo polovico junija še kar naklonjeno, medtem ko nas je julija tja do sredine meseca vsak dan močil dež in prekrižal račune marsikateri aktivnosti, prireditvi in vsem dopusta željnim turistom, ki so se odločili, da bodo dopustovali v naši dolini.

Junij nam je postregel z odmevnimi prireditvami na prostem, ki so se odvijale po vsej občini. Organizatorjem ostaja zadovoljstvo, da so bile dobro obiskane, o ostalem pa bi lahko napisali marsikaj, saj se skoraj vsi srečujemo z dejstvom, da večji in bolj odmevni dogodki zahtevajo dobro organizacijo in sredstva, ki jih organizatorji čedalje težje pridobijo. Občinski proračun tradicionalnim prireditvam namenja nekaj denarja, vendar je ta omejen in ne dopušča velikih projektov. Organizatorji morajo zagotoviti tudi druge vire financiranja in velik lastni vložek, navadno v obliki prekomernega angažiranja posameznikov. Včasih prav zato izgubijo voljo za organizacijo posameznih dogodkov, saj mnogokrat ostanejo pri reševanju problemov sami. V večini primerov dogodki izzvenijo s finančnim primanjkljajem, organizatorji pa so deležni obsojanj, da so

LETOŠNJI KOBARIŠKI SEJEM**, ki ga je sredi junija pripravila **Krajevna skupnost Kobarid**, je s svojim pestrim programom na osrednji trg privabil mnogo obiskovalcev. **Foto: Darja Hauptman

sredstva porabili za to ali ono ... celo zase. Vsem, ki tako razmišljajo, predlagam, da se lotijo organizacije enega samega dogodka. Prireditve bodo kar "deževale", marsikdo pa bo laže razumel, koliko energije in sredstev zahteva že manjši dogodek.

Junija je bilo pestro

Junija nas je razveseljevalo veliko dogodkov. Začeli so se v Kredu s tradicionalnim vaškim praznikom, v športnem in adrenalinskem duhu pa je zaživel osrednji kobariški trg s prireditvama *Outdoor Show* in *Kobariški sejem*, ki je bil tokrat več kot zadovoljivo obiskan. Na Drežniškem so nas zabavali gledališčniki na *Amaterskem odru v naročju Krnom*, v Breginjskem kotu je bila osrednja občinska prireditev v počastitev dneva državnosti, kar nekaj prireditev je pripravila ***Fundacija "Poti miru v Posočju"***, posvečen je bil nov zvon

Utrinki

bližnjo okolico domačega kraja, po Posočju in širši Primorski popeljali 228 otrok in njihovih staršev. V okviru spoznavanja kulturne dediščine smo na pustno soboto izvedli otroški pustni sprevod, ki se ga je udeležilo več kot sto otrok iz Kobarida, Bovca in okolice.

Besedilo in foto: Vilma Purkart

PREJELI SO EKO BRALNE ZNAČKE

Kobarid – Letošnji svetovni dan okolja, ki je bil 5. junija, smo v ***OŠ Simona Gregorčiča Kobarid*** praznovali tako, da smo učencem, ki so brali knjige z ekološko vsebino, pripravili slavnostno podelitev eko bralnih značk s kulturnim programom.

UČENCI IN UČENKE KOBARIŠKE OSNOVNE ŠOLE**, ki so prebirali knjige z ekološko vsebino, so prejeli eko bralne značke. **Foto: arhiv šole

Ravnateljica **Lenka Raspet** je zadovoljna, da smo v letošnjem šolskem letu mentorice uspele k branju pritegniti tudi starejše otroke, čeprav brez materialnih nagrad. Ekološka bralna značka je dejavnost v okviru mednarodnega projekta *Ekošola kot način življenja*, ki se izvaja po celi Sloveniji.

V tem šolskem letu smo na naši šoli in v vrtcu izvedli tudi projekt *Zdravo življenje*, v katerega smo se vključili vsi zaposleni ter vsi učenci šole in otroci iz vrtca. Posvečali smo se predvsem zdravi prehrani, športu in medsebojnim odnosom. Utrdili smo ločeno zbiranje odpadkov in posebne koše za papir namestili prav v vsako učilnico.

Ekošolo si bomo prizadevali uspe-

za kobariško cerkev in še bi lahko naštevali.

Mladi se odločajo za zakon

Letošnje leto je pri nas v znamenju porok, saj skoraj ni tedna, v katerem ne bi bila sklenjena zakonska zveza. To je dobro znamenje, saj se z družinami "nadgrajuje" naše okolje in se odpirajo možnosti za trdnejši razvoj in obstanek na svoji zemlji. Dvorana ***Doma Andreja Manfrede***, ki ima status poročne dvorane, je bila tako letos z mladoporočenci in njihovimi gosti kar precej zasedena. Svoj "da" so mladi izrekli tudi na drugih mestih v občini, saj so možnosti in izbira prostorov za njihovo življenjsko odločitev pestri in včasih tudi nenavadni ... Okusi so različni.

Zdravstvena postaja Kobarid v funkciji

Zdravstveno osebje se je končno lahko preselilo v obnovljene prostore ***Zdravstvene postaje Kobarid***, ki smo jo maja slovesno predali v upravljanje ***Zdravstvenemu domu Tolmin***. Boljši pogoji za delo, ugodnejša lokacija za občane, sodobno urejeni in po vseh standardih opremljeni prostori (tako ambulante kot čakalnice) ter na novo pridobljeni urgentni prostor so prav gotovo v veselje in zadovoljstvo vseh uporabnikov. Nekateri manj pogosti uporabniki zdravstvenih storitev oskrbo še vedno iščejo na stari lokaciji, zato jih ponovno obveščamo, da je nova stara Zdravstvena postaja Kobarid znova v uporabi. V nove ambulante se je preselil tudi ***Medicus Partner***. Ob tem seveda vsem občanom želimo, da bi zdravstvene storitve kar najmanj potrebovali.

Aktivne krajevne skupnosti in društva

Dejavnost krajevnih skupnosti (KS) v naši občini je marsikje več kot povprečna, saj so se ljudje še vedno pripravljeni "žrtvovati" za ohranjanje življenja v svojem okolju in vložiti dobršen del prostega časa v dobro širše skupnosti. Tako je tudi v ***KS Ladra-Smast-Libušnje***, kjer se lahko pohvalijo s kar nekaj pridobitvami. Stopili so skupaj s ***KS Vrsno-Krn*** in opravili vrsto prostovoljnih del pri obnovi mrliške vežice na Sv. Lovrencu, ki bo prav kmalu končana. Odprtje prenovljene vežice je predvideno začetek avgusta, ko bodo dogodek združili z vaškim praznikom.

Skupni občinski objekt, ki je v upravljanju KS Ladra-Smast-Libušnje, bo kmalu deležen prenove strehe in zamenjave oken. Tako bo še dolgo služil svojemu namenu, saj ga večina občanov uporablja za druženje, načrtovanje novih idej, društvene dejavnosti in najrazličnejše dogodke. Krajani zgledno skrbijo tudi za igrišče, ki nudi aktivno preživljanje prostega časa različnim skupinam, predvsem pa mladim. ***Turistično-športno društvo Simon Gregorčič Ladra-Smast*** je v sklopu projektov za turistična društva iz občine Kobarid postavilo šest parkovnih klopi v Ladrah, Smasteh in Libušnjah, ki so locirane v središčih vasi ter služijo tako za druženje domačinov kot tudi za mimoidoče popotnike in turiste.

Oprema igrišč je poleg občinskega denarja sofinancirana še iz razpisa ***Ministrstva za šolstvo in šport***. Odobreni denar je namenjen razvoju in nadgradnji športnih objektov za odbojko, košarko, nogomet in ostale športe v Kobaridu, Sužidu, na Livku, v Idrskem in Smasteh.

KS Kobarid poleg projektov, ki smo jim bili priča v zadnjem času, načrtuje novo pridobitev. Po uspešni postavitvi igrišča za najmlajše na Stresovi ulici ter nakupu in postavitvi trampolinov za malo večje otroke v športnem parku člani svojo energijo vlagajo v pridobitev igrišča za odbojko na mivki v kobariškem športnem parku. Glede na slabe izkušnje in vandalizem, ki se je pojavil ob uporabi igrišč, se KS Kobarid dogovarja s policijo in redarsko službo za poostren nadzor teh površin. Pomanjkanje zavedanja, da uničujemo skupno lastnino, ki gre iz žepov vseh nas, je žalostno dejstvo in vedno nova vlaganja v odpravljanje posledic lahko pripeljejo do rezultatov, ki si jih nihče ne želi. Zato znova naprošamo vse, ki ste uporabniki skupnih dobrin, predvsem pa starše, da svoje mladostnike opozorite na odgovorno obnašanje. Veliko truda in sredstev je potrebnih, da se naše okolje spreminja in pridobiva objekte za skupno dobro, zato je prav, da se potrudimo vsi, da takšni tudi ostanejo – v zadovoljstvo in za dolgoletno uporabo vseh.

Narava vabi z odgovornim odnosom

Upajmo, da nam bo avgust postregel s pravim poletjem in odprl možnosti za poletne aktivnosti ob Nadiži, Soči in povsod tam, kamor vabi narava – planince, kolesarje, jadralne padalce in tiste, ki uživamo na sprehodih. Kot veste, je že nekaj časa v veljavi odlok o odnosu do narave in odgovornem obnašanju ob naših rekah. Letos je bil sprejet še odlok, ki ureja vzletno-pristajalna mesta za padalce. Oba odloka sta nastala zato, da ohranimo red in zavarujemo naravo ter da uredimo odnose med lastniki zemljišč in uporabniki. Nadzor omenjenih odlokov bo izvajala medobčinska redarska služba, ki bo v okviru svojih pristojnosti kršitelje kaznovala.

Informativna utrinka

Še nekaj besed o gradbenih delih na naših cestah. Investicija kanalizacije in vodovoda v Idrskem je končana, h koncu pa gre tudi prenova Gregorčičeve ulice v Kobaridu, ki je že prevozna. V načrtu je še prenova Mučeniške ulice v Kobaridu in občinske ceste, ki vodi od Napoleonovega mostu do Smasti.

In kako je z nizom razpisov čezmejnega sodelovanja Italija - Slovenija Interreg 2007–2013 in sredstvih, ki so nam bila v prvi fazi odobrena? Postopki še tečejo, zato vas bomo o rezultatih in odobrenih projektih pravočasno obvestili. Več torej v prihodnji številki ***EPIcentra***.

Prijazno poletje vam želim, da bi bili pozitivno naravnani ... Saj veste, če vstopi v prostor slabo razpoložen človek, pokvari celotno vzdušje.

Nada Pajntar, Občina Kobarid

Utrinki

šno voditi še naprej ter se trudili spoštovati naše okolje in bližnjo naravo, ki je enkratna in čista.

Irena Stergar

RAZVESELILI SO SE NOVEGA IGRIŠČA

Drežnica – Otroci ne potrebujejo velikih stvari, da se na njihovih obrazih nariše nasmeh. Potrebujejo pozornost, dotik, prijatelja, mogoče igračo, lepo besedo. Starši zelo radi razveseljujemo svoje otroke, seveda vsak na drugačen način. Tokrat pa so se otroci iz Drežnice in okoliških vasi razveselili istega velikega darila – novega otroškega igrišča.

Ideja o prenovi igrišča je med starši in krajani tlela že veliko časa. Kako močno otroci potrebujejo varna igrala in igrišče, smo se zavedali vsi. Ob pobudi in pomoči ***Krajevne skupnosti*** (KS) ***Drežnica*** je ideja prerasla v dejanje in tako so otroci junija dobili novo, varno in čudovito igrišče. Pri tem smo moči združili KS Drežnica, ***Občina Kobarid***, ***OŠ Simona Gregorčiča Kobarid***, nekaj sponzorjev in donatorjev ter starši in seveda tudi otroci, ki so s svojo veliko željo po igri in smehu prebudili nas, odrasle. Najmlajši so najprej s ponosom opazovali svoje starše, ki smo proste urice namenili urejanju igrišča, starši pa danes na enak način opazujemo, kako se z nasmehom na obrazu naši otroci varno igrajo.

Odprtje igrišča je bilo 25. junija. ▶

DA LAHKO OTROCI Z DREŽNIŠKEGA KONCA *poletne dneve preživljajo na novem igrišču, so morali njihovi starši žrtvovati kar nekaj prostega časa. Fotografija je nastala na eni od spomladanskih delovnih akcij.*

Občina Tolmin

Obeležili so polnoletnost Slovenije

Pred letošnjim dnevom državnosti in praznovanjem polnoletnosti naše države je ***Občina Tolmin*** 23. junija pripravila krajšo priložnostno slovesnost. Ker vreme ni dopuščalo načrtovane izvedbe na Mestnem trgu, so prireditev preselili v avlo tolminskega kinogledališča, ki so jo obiskovalci nazadnje napolnili do zadnjega prostega mesta. Kot je zadnja leta v navadi, kulturni program za to priložnostno slovesnost pripravi ena od osnovnih šol v občini. Tokrat so organizatorji nalogo zaupali ***OŠ Simona Kosa Podbrdo***.

Zbrane je najprej nagovoril podžupan Občine Tolmin **Darjo Velušček**. Kot je dejal, kljub mladosti naše države ter veselju in ponosu, ki nas navdajata ob praznovanju njenega 18. rojstnega dne, ne smemo pozabiti, da se ob meji ob Soči slovenski narod s svojo tipično govorico in navadami dobro drži že stoletja. Velušček je predvsem razmišljal prav o preteklem dogajanju na primorskih tleh in ob tem opozoril: *"Edinost, sreča, sprava so bile besede iz Prešernove Zdravljice, ki smo jih v času osamosvojitvene vojne povzdigovali do neba. Ravno zato je nerazumljivo, da je narod še vedno razklan in da ne more zaceliti ran, ki jih je povzročila bližnja preteklost. Še posebej je nerazumljivo, da se to dogaja tudi nam, Primorcem, ki smo bili v vseh obdobjih, ko se je odločalo o preživetju naroda, vedno složni."* Po njegovem danes, ko živimo v svobodni in demokratični lastni državi, ni nobene potrebe več, da smo še naprej razdeljeni in skoraj sovražni, kar še posebej velja za Primorce in tudi Slovence v zamejstvu. Prepričan je, da je država, ki smo jo odločno uveljavili, dokaz novega časa, žal pa se ne moremo osvoboditi neprijetnih bremen, ki so se nakopičila v preteklosti.

Na podbrški šoli so svoj del kulturnega programa poimenovali ravno *Primorska je svobodna* in ga podnaslovili *Zgodba o pogumu in domoljubju*, tako da se je lepo ujemal z Veluščkovimi mislimi za to priložnost. Zgodbo, ki je nastala pod mentorstvom učiteljice **Zdenke Erlah**, sta predstavili učenki **Anja Peternelj** in **Karolina Zgaga**, s petjem pa so dogodek popestrili otroci iz šolskega pevskega zbora pod vodstvom zborovodkinje **Marte Volf Trojer**.

Špela Kranjc

ZADNJA FAZA OBNOVE PARKA OB TOLMINSKI CERKVI *je bila postavitev otroških igral. Na občini so jih sprva nameravali postaviti že konec lanskega leta, potem pa so se odločili, da je bolj smotrno počakati na toplejše mesece. Od takrat ne mine sončen dan, da jih najmlajši ne bi z veseljem uporabljali.*

Dela v tolminskem parku so zaključena

S tem, ko je župan **Uroš Brežan** ob pomoči otrok iz tolminskega vrtca 1. julija namenu predal obnovljen park ob tolminski cerkvi, je ***Občina Tolmin*** zaključila investicijo, ki jo je začela lani. V parku sedaj obiskovalci lahko izbirajo med 20 klopmi, med zatravenimi površinami je na voljo več poti za sprehajanje, ob robu v bližini cerkve so namestili pitnik, dovolj pa je tudi košev za odpadke. Tako v parku kot ob njem so postavljene ustrezne svetilke javne razsvetljave, ki upoštevajo določila *Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja* iz leta 2007. Na osrednjem območju te zelene površine je zadrževanje psov prepovedano, na kar njihove opozarjajo posebne table, nameščenih pa je tudi nekaj

Utrinki

▶ Otroci so z učiteljicami in vzgojiteljicami pripravili kratek program, kobariški župan **Robert Kavčič** in predsednik KS Drežnica **Darko Kurinčič** sta nam namenila nekaj besed ter napotkov za igro in druženje, župnik **Ivan Gregorc** pa je igrala tudi blagoslovil. Vsi zadovoljni in srečni pa seveda čakamo še na lepo vreme, na katerega pa žal nimamo vpliva.

Besedilo in foto: Enisa Bizjak

S PROSTOVOLJSTVOM BOGATI SEBE IN DRUGE

Podbrdo – Prostovoljstvo je danes, ko živimo vedno bolj vsak zase, pomembno dopolnilo različnih oblik družbene dejavnosti. Z namenom promocije prostovoljstva je ***Mladinski svet Slovenije*** tudi letos razpisal natečaj *Naj prostovoljka/Naj prostovoljec/Naj prostovoljski projekt*. Na osmi natečaj za leto 2008 so prejeli 180 prijav. Desetim so na prireditvi na Brdu pri Kranju, katere pokrovitelj je bil predsednik države **Danilo Türk** s soprogo **Barbaro Miklič Türk**, podelili najvišje nazive in priznanja, ostalim pa pohvale za sodelovanje v natečaju kot skromen znak priznanja in spoštovanja vrednosti njihovega dela.

KARMEN BEGUŠ IZ PODBRDA *je bila med nominirankami za naj prostovoljko leta 2008. Na sklepni prireditvi na Brdu pri Kranju so ji nazadnje podelili pohvalo za sodelovanje v natečaju Naj prostovoljka/Naj prostovoljec/Naj prostovoljski projekt, kar je le skromen znak priznanja in spoštovanja vrednosti njenega dela.* ***Foto: Alenka Zgaga***

Pohvalo je prejela tudi **Karmen Beguš** iz Podbrda, ki jo je nominirala ***OŠ Simona Kosa Podbrdo***, s katero že več let dobro sodeluje. Najbolj cenijo njeno delo v projektu *Sadeži družbe*, s katerim je mlade pritegnila k prostovoljnemu delu s starejšimi, ki živijo doma, in tako pripomogla k utrjevanju medgeneracijskih vezi. Med vsakimi zimskimi počitni-

zabojnikov za pasje iztrebke. Najmlajši so seveda najbolj veseli novih igral, ki so se pridružila peskovniku.

Skupna vrednost investicije po Brežanovih besedah znaša približno 130.000 evrov, bo pa občina poskusila v rebalansu letošnjega proračuna zagotoviti še denar za ureditev Gregorčičeve ulice. S tem je mišljena predvsem preplastitev dotrajanega asfalta in ureditev robnikov na delu do križišča s Pregljevim trgom. Na občinski upravi razmišljajo tudi, da bi opustili sedanji pločnik mimo parka, saj je asfalt na njem zaradi dvigovanja drevesnih korenin z leti zelo popokal, pešci pa bi namesto njega uporabljali novo tlakovano pot skozi park.

Investicijo so vse od začetka budno spremljali tudi na ***Krajevni skupnosti*** (KS) ***Tolmin***. Kot je povedal predsednik **Radovan Lipušček**, so s končnim rezultatom zadovoljni, saj je nastalo tisto, kar so pričakovali, obenem pa so na občini pri realizaciji upoštevali vse pripombe, ki jih je KS dala na osnutek načrta. Edina slabost, ki bi jo bilo treba po Lipuščkovem mnenju odpraviti, je neustrezen pesek, ki sedaj ne nudi dovolj trdne podlage. Boljša rešitev bi bil zato drobljenec, ostrorobi pesek, ki se bolj veže in bi zato – tako Lipušček – omogočal lažji dostop tudi mamicam z vozički, obenem pa voda ob deževju ne bi imela tolikšne moči za odnašanje peska na rob v jarke. *"Na ta način bi bilo lažje tudi vzdrževanje parka, "* je prepričan Lipušček. Z zadovoljstvom ugotavlja, da sta kakovostno delo opravili tako komisija za urejanje drevnin kot komisija za izbiro igral, v katerih je s predstavnikom sodelovala tudi KS Tolmin.

Besedilo in foto: Špela Kranjc

TURISTE, KI SO NA TEM MESTU OB CESTI VEČKRAT USTAVILI SVOJE JEKLENE KONJIČKE, BODO KMALU PREGNALI GRADBENI STROJI *– Čistilna naprava kapacitete 1.000 populacijskih enot bo končana sredi prihodnjega leta, nanjo pa bi v primeru, da bi bila že zgrajena, lahko priključili okoli 20 gospodinjstev v okolici nekdanje tovarne Bača. Izgradnja kanalizacijskega sistema v Podbrdu je namreč odvisna od obnove glavne ceste, država pa z deli odlaša.*

Podbrdo bo dobilo čistilno napravo

Podbrdo je edini večji kraj v tolminski občini, ki čistilne naprave (še) nima, prav tako nima javne kanalizacije, tako da okoli 250 gospodinjstev s svojimi odpadnimi vodami precej obremenjuje potok Bačo. Kot so povedali na ***Komunali Tolmin***, v tem naselju redno praznijo le okoli 20 greznic. Dodajajo, da bodo na čistilno napravo, ki naj bi bila zgrajena junija prihodnje leto, po izgradnji kanalizacijskega omrežja priključena skoraj vsa gospodinjstva, zunaj sistema naj bi ostalo le nekaj bolj oddaljenih hiš.

Prva gradbena dela so bila v juniju že bila opravljena na koncu naselja ob glavni cesti, kjer so se v preteklosti velikokrat ustavljali tujci. Najverjetneje so prav zato domačini ta prostor imenovali kar Pri hotelu, čeprav, če ne štejemo klopi in iz prenovljenega igrišča v središču naselja prestavljenih otroških igral, na tem mestu turistične ponudbe ni bilo. Dela v vrednosti 70.000 evrov so bila v prvi vrsti namenjena ureditvi brežine, ki naj bi čistilno napravo zavarovala pred hudourniško Bačo.

Glavna gradbena dela se bodo začela do jeseni. Pol milijona evrov vredna čistilna naprava, ki jo bo financirala ***Občina Tolmin***, bo imela kapaciteto 1.000 populacijskih enot, odpadne vode pa se bodo prečistile tako mehansko kot tudi biološko. Temu bosta namenjena dva dela bazena globine pet metrov in velikosti 15 x 10 metrov, ki bo sicer ločen na tri dele, zadnji pa bo služil kot usedalnik blata. Kot zagotavljajo na tolminskem komunalnem podjetju, čistilna naprava ne bo povzročala motečega smradu.

Gradnja čistilne naprave ob glavni cesti naj ne bi povzročala problemov v prometu, saj naj bi do krajših zapor prihajalo le izjemoma. Daljše zapore pa bo vsekakor povzročila načrtovana obnova ceste, ki sodi pod okrilje države, vendar ta z deli odlaša. Kot so še pred dvema mesecema zapisali na ***Direkciji RS za ceste***, naj bi letos nadaljevali z obnovo in začeli dela na odseku v dolžini dobrih 600 metrov, neuradno pa bo zaradi pomanjkanja denarja prišlo do zamude. Ker dela na glavni prometni žili ne potekajo, stoji tudi izgradnja javne kanalizacije, saj bi bilo dvakratno prekopavanje ceste nesmiselno.

Besedilo in foto: Jerneja Kos

Utrinki

cami pa spremlja otroke na smučarskem tečaju.

Njeno prostovoljstvo je široko tudi na drugih področjih dela. Od leta 1997 uči verouk in kot animatorka pomaga na duhovnih vikendih. V skupini za samopomoč starejših občanov se skupaj s kolegico trudi pripraviti čim bolj zanimiv pogovor, delavnico, izlet ali srečanje z drugimi skupinami. Dejavna je v ***Karitasu***, kjer med drugim vsako leto priskoči na pomoč gibalno oviranim na taboru v vasi Soča. Kot prostovoljka pri ***Slovenskem društvu Hospic*** spremlja hudo bolne in umirajoče ter njihovim družinam pomaga prebroditi trenutke nemoči. Nepogrešljive so njene besede slovesa krajanom na njihovi zadnji poti.

Beguševa se v prostem času nenehno dodatno strokovno izpopolnjuje. Tako s svojim širokim srcem, ki zna darovati in sočustvovati, ter vestnim in odgovornim delom bogati življenje drugih, tiho in skromno, kakor bi bilo to samo po sebi umevno. Za sprostitev je dejavna še v lokalnih društvih in poje pri treh pevskih zborih. In kakor pravi sama, se splača. V največje zadovoljstvo ji je namreč sreča na obrazih ljudi, ki jim pomaga.

Olga Zgaga

PRIZNANJA ZA VETERANE OSAMOSVOJITVENE VOJNE

Drežnica – ***Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo*** (OZVVZS) ***Gornje Posočje*** je vsakoletno srečanje svojih članov letos pripravilo v Drežnici, kjer so 26. junija poleg od lani preostalih 13 spominskih znakov *Vojna 91* podelili tudi pet plaket ***Zveze veteranov vojne za Slovenijo*** (ZVVZS). Kulturni program srečanja so sooblikovali drežniški pevci ter učenci n učenke iz ***Podružnične šole Drežnica***.

Najprej je udeležence srečanja pozdravil župan Občine Kobarid **Robert Kavčič**, ki je poudaril pomembno vlogo ***Teritorialne obrambe*** (TO) v času osamosvojitvene vojne leta 1991 in velike zasluge njenih članov za to, da smo samo dan prej lahko praznovali polnoletnost naše države. Predsednik združenja mag. **Roman Medved** se je v svojem nagovoru strinjal, da je TO v sodelovanju z drugimi strukturami v Posočju v tistih dneh svoje naloge dobro opravila. Po njegovih besedah je dan pred začetkom vojne, ko je padel ukaz za delitev bojnega streliva vojakom, v bližnji drežniški šoli, kjer so bili ravno takrat nastanjeni, med teritorialci vladala tišina, ki jo je bilo sicer težko doživeti. *"Zavedali smo se, da gre tokrat zares in da niso več vežbe,"* se je spominjal Medved.

Prav tako predsednik posoškega združenja ni mogel mimo aktualnih zahtev nekaterih visokih oficirjev nekdanje ***Jugoslovanske ljudske armade*** (JLA), ki zahtevajo, da jim Slovenija dodeli državne vojaške pokojnine. Medved je zato prepričan, da so ravno veterani vojne za Slovenijo tisti, ki morajo glasno povedati, da so JLA-jevci pred 18 leti zamudili svoj trenutek in naj zato sprejmejo posledice svojih takratnih odločitev in dejanj. *"Tudi vsak od nas je moral v tistih dneh sprejeti svojo odločitev, ko smo bili poklicani, da z* ▶

Protokol – mednarodna pravila vedenja

Pravila obnašanja se po svetu razlikujejo, vendar jih protokol združuje na skupne imenovalce, ki posamezniku in državam omogočajo, da jih ob srečanjih, združenjih in obiskih upoštevajo ter se po njih obnašajo. Določila protokola so obsežna in tako za posameznika kot za državo gostiteljico ali obiskovalko zelo zahtevna. Lažje se jih je naučiti, kot pa po njih živeti.

Poglavitna oblika poslovne družabnosti je poslovno kosilo, ki sme trajati največ dve uri, in sicer od 13. do 15. ure. Pri mizi veljajo stroga pravila obnašanja, vključno s tabu temami, kot so vera, spolna nagnjenja, politika in specifične teme, ki so neugodne za posamezne narode oziroma narodnosti (npr. alkoholizem pri Rusih). Razgovor se vodi o nevtralnih temah, kot so šport, turizem, kulturne znamenitosti itd.

Pri osebnih stikih z ljudmi moramo upoštevati, da imamo okoli sebe vsi premični obroč, ovoj oziroma prostor, ki nam pripada brez dogovorov in ki se premika z nami. Širina tega prostora je odvisna od odnosa, ki ga imamo s človekom, s katerim komuniciramo, in od narodnosti, ki ji posameznik pripada. V Evropi in zahodnem svetu so razdalje naslednje:

- intimna razdalja – do približno 50 cm
- osebna razdalja – od približno 50 cm do 1m
- poslovna razdalja – od približno 1,5 m do 2 m
- javna razdalja – od približno 3 m dalje

K PROTOKOLARNIM PRAVILOM SODI TUDI IZOBEŠANJE ZASTAV** – Če je zastava RS izobešena poleg kakšne druge zastave, mora biti, gledano od spredaj, vselej na levi, razen ob uradnih obiskih visokih predstavnikov tujih držav, ko je na desni. Če je zastava RS izobešena skupaj z dvema zastavama, mora biti na sredini. Slovenska zastava ohranja častno mesto, to je desno od zastave EU, gledano s strani pročelja stavbe, če sta izobešeni dve zastavi. Če so izobešene tri zastave, mora biti slovenska na sredini. Na fotografiji evropska, slovenska in občinska zastava na pročelju uprave **Občine Tolmin. Foto: Špela Kranjc

Protokol pri mizi

Za ustrezno funkcionalno razporeditev gostov pri mizi moramo natančno vedeti:

- kdo pride na kosilo,
- ime in priimek gostov,
- položaj in funkcijo gostov (akademski in častni naslovi).

Goste najprej razvrstimo glede na število dam in gospodov, sledi razvrščanje po položaju, funkciji in starosti, pri čemer častni gost sedi levo od gostiteljeve žene, njegova spremljevalka pa desno od nje.

Protokol vključuje etikete oziroma merila pri posameznih odnosih. Tako npr. etikete pri poslovnem kosilu, sprejemu ali hladnem bifeju, jutranjem srečanju, koktajlu in popoldanskem čaju zahtevajo poznavanje pravil za razvrstitev jedi, njihovo zaporedje in ustreznost pijač. Poznati je treba pravila obnašanja pri mizi, načina uporabe pribora in njegovo "govorico" ter ustrezen način hranjenja od A (artičoke) do Ž (žabe).

Osnovna pravila lepega vedenja in videza so prostovoljna obveznost, s katero se posameznik vključi v družbo ljudi okoli sebe. Danes so ta pravila veliko bolj sproščena, kot so bila včasih. Upoštevati moramo dejstvo, da na prvi vtis, ki ga pustimo pri drugih, 55-odstotno vpliva naš izgled, 38-odstotno naše počutje ob nastopu in 7-odstotno govor.

Zagate zaradi nepoznavanja pravil so rešljive

Ob nepoznavanju pravil se iz zagate rešujemo:

- s prijaznostjo, ki je vrlina, s katero najlažje navezujemo stike;
- z nasmehom, ki je eden ključnih dejavnikov, s katerim naredimo ugoden vtis na sočloveka;
- z ljubeznivostjo, ki je osnovni pogoj za dobro sodelovanje s sodelavci v podjetju, s strankami in poslovnimi partnerji. Ljubeznivi smo lahko tudi, če se trdno držimo svojih načel na okolici prijazen in človeku dostojen način.

Eno izmed najpomembnejših izhodiščnih pravil, ki izhaja tudi iz mednarodnih konvencij, je pravilo vljudnosti in spoštovanja v medčloveškem komuniciranju. To pravilo drži za vsakega človeka, ne glede na njegov položaj v družbi ali v družbeni strukturi.

Mirjam Sattler Perovič

Vir: **BENEDETTI, Ksenija.** (2008). *Protokolarna pravila*. Celje: seminarsko gradivo.

Utrinki

▶ *orožjem v roki zavarujemo osamosvojitev Slovenije. In ta naša dejanja je potrebno spoštovati,"* je utemeljil svoje razmišljanje.

Kot rečeno, so na srečanju članom OZVVZS Gornje Posočje najprej podelili 13 od lani preostalih spominskih znakov Vojna 91, nato pa še pet plaket ZVVZS. Bronasto plaketo sta prejela **Slavko Golob** in **Radko Podgornik**, srebrno pa so si s svojim delovanjem prislužili **Bojan Berginc**, **Enzo Crivellari** in **Roman Medved**.

Špela Kranjc

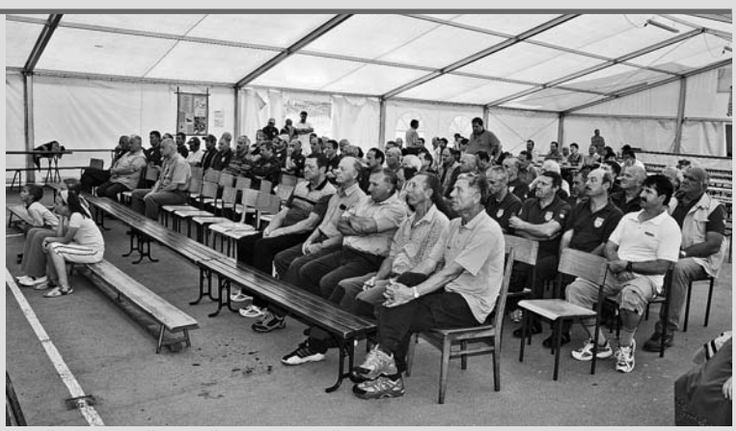

DRUŽABNO SREČANJE ČLANOV ZDRUŽENJA VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO GORNJE POSOČJE** so letos pripravili v Drežnici, kjer je prireditev lepo sovpadla s tradicionalnim Amaterskim odrom v naročju Krna. **Foto: Radovan Lipušček

Od T'mina do Talina in naprej

Serija projektov po svetu, ki se odvijajo pod okriljem *Popotnega društva Poprek*, se nadaljuje. *Asiatmin* oziroma *AzijaTmin*, kot smo poimenovali moj zadnji projekt, je po Afriki, Madagaskarju in Burundiju že četrti. Kot že naslov pove, se tokrat odpravljam v Azijo. A ne sam. Odpravljava se skupaj z dekletom Sašo Mihevc, ki prihaja iz Tržiča.

Glavni razlog poti je najina siceršnja oddaljenost, saj se uspeva videvati samo med vikendi. Nekako se ne moreva odločiti, kdo bo kam šel, pa sva si izbrala nevtralno ozemlje, da se tudi pobližje spoznava.

Na pot se ne odpravljava z motorjem, čeprav je *Africa Twin* še vedno parkirana v garaži. Posluževala se bova različnih prevoznih sredstev, kot so avtomobil, vlak, ladja, letalo in jadralno padalo. Ker sva oba pilota jadralnega padala – saj veste, tisti, ki po celi dolini letajo sem in tja in včasih kdo tudi obvisi na kakšni "češpi" – sva se odločila spoznati Azijo, njene ljudi in odročne kraje s pomočjo jadralnih padal. Pri tem nama pomaga nemški proizvajalec padal ***Ultralite Products*** (UP), ki nama je za čas potovanja posodil dve padali z imeni *Summit XC* in *Kantega 2*.

Kot se spodobi za vsak nov projekt, je pod peresom **Damjana Cveka** nastal nov logotip, ki simbolizira Azijo v obliki padala in naju, ki s tem padalom upravljava. Da ta T'min res ni tako nedolžen, dokazuje prevod besede tmin v kitajski jezik: t – posebni, min – ljudje, ljudstvo. Tako bi Tmin lahko prevedel kot "posebni ljudje". Skupaj s projektom so nastale tudi majice z logotipom ter prevodom v slovenski, ruski, kitajski in tibetanski jezik. Vse to in še več si lahko ogledate na naši spletni strani ***www.poprek.org***. Ta prispevek vam pišem med tem, ko z vlakom potujeva po mongolskih prostranstvih v glavno mesto Ulan Bator. Skozi okno ni mogoče videti avtomobilov, ampak le jezdece na konjih. A več o tem v prihodnjih številkah.

NA TADEJEVI IN SAŠINI PETKI *bo prostora vedno manj, saj se dobre želje posameznikov, ki jih spoznavata na poti, na pločevini hitro nabirajo.*

Pot sva pričela v Tolminu in nato prek vzhoda Slovenije vstopila na Madžarsko. Prek Blatnega jezera sva prispela v Budimpešto, kjer nama je uspelo leteti v središču mesta. Biti sva morala zelo pazljiva, saj je pošteno pihalo in kar nekaj pilotov je moralo zasilno pristati v samem centru madžarske prestolnice. Najbolj primeren kraj za to je bil Tescotov hipermarket, ki ima največjo ravno površino strehe v tem delu mesta. S svojo "petko" (Renault 5) sva pot nadaljevala na Slovaško, kjer je v Tatrah snežilo in je pošteno stiskal mraz. A nič za to. Naslednje jutro je sijalo sto sonc in midva sva odšla obiskat skakalnice v Zakopanih, ki so zagrajene in je za njihov ogled treba odšteti nekaj evrov. O, ta naša prelepa Planica! A bolj kot skakalnice je zanimivo mesto, kjer so stare in nove vile ter navadne hiše od temeljev navzgor zgrajene iz lesa.

Na tromeji Češke, Slovaške in Poljske sva uspela še dvakrat leteti, čeprav pogoji za to niso bili ravno idealni. Vsi piloti po vrsti se nama čudijo, kaj počneva v njihovih krajih. Tolmin, Kobala, Stol ... Soška dolina – saj to je vendar padalski paradiž na

Utrinki

JUBILEJNO SREČANJE RADIOAMATER - PLANINEC

Kobarid – Pred 25 leti smo se na vrhu Triglava radioamaterji iz Frama, Kostanjevice na Krki in Kobarida prvič srečali in se dogovorili, da bomo vsako leto organizirali srečanje v drugem delu Slovenije – vsak v svojem. Besedo držimo, tako da smo v teh 25 letih v okviru srečanj *Radioamater - planinec* obiskali sleherni kotiček naše ljube domovine. Vedno smo povabili poleg še radioamaterje v obiskanem kraju, tako da so se nam pridružili tudi radioamaterji iz Cerknice, Gornje Radgone, Rogaške Slatine, Slovenske Bistrice in Tolmina.

UDELEŽENCI 25. SREČANJA RADIOAMATER - PLANINEC *so osvojili tudi najvišji vrh Beneči-je Matajur.*

Tokrat smo bili na vrsti člani ***Radiokluba Krn Kobarid***. Čeprav so nam vremenoslovci za 20. in 21. junij napovedovali zelo slabo vreme, nismo klonili in prvič smo se podali čez državno mejo, v Benečijo, deželo kaplana Martina Čedermaca. Skrbno smo pripravili program, seveda nismo pozabili na CEPT (dovoljenje za delo na radijski postaji v Evropi) in osebni dokument. Vodil nas je moto pokazati našim radioamaterjem, kako trdoživ je življ onstran naše meje, ki se že 13 stoletij ▶

svetu, ki ga oni vsaj dvakrat letno obiščejo. A midva jim odgovoriva, da si želiva spoznavati nove kraje in ljudi ter da je letenje v njihovih krajih za naju posebna izkušnja. Lodž, ki je pred desetimi leti kazal podobo mesta Gobi in so bili njegova glavna znamenitost bari, se danes spreminja v logistični center Poljske. V času vzhodnega bloka je bil glavni proizvajalec tekstila v državi, danes pa ne proizvede veliko, saj je trg preplavil cenejši tekstil s Kitajske. A v mestu se nadaljuje dolgoletna tradicija filmske šole, ki slovi predvsem po svojem oddelku za kamero. Vse stare tovarne prenavljajo in v njih nastajajo luksuzna stanovanja. Prek Litve in Latvije naju "petka", vsa popisana od želja, ki nama jih posamezniki pišejo na belo pločevino, pripelje v Estonijo. Talin je moderno mesto s pristaniščem, od koder plujejo trajekti v skandinavska mesta, kot sta Stockholm in Helsinki.

Zapustiva Evropsko unijo in vstopiva v Rusijo. Sankt Peterburg naju sprejme v prelepem sončnem dnevu, a že navsezgodaj neprijetno preseneti. Nikjer na svetu se mi še se ni zgodilo, da bi moral na podzemni železnici plačati posebno vozovnico za

LETENJE V TUJIH KRAJIH JE ZA PADALCA POSEBNA IZKUŠNJA *– Tadej in Saša sicer prihajata iz padalskega raja, na poti do Azije pa jima bo poleg avtomobila, vlaka, ladje in letala kot prevozno sredstvo služilo tudi padalo.*

prtljago. Tudi sprevodnik na prvem delu Transibirske železnice nama želi zaračunati dodatek za prtljago, a mu odgovorim: *"Ne padjemajem."* To v ruščini pomeni "ne razumem". Sprevodnik zamahne z roko in odide. Rdeči trg v Moskvi je ponoči povsem miren. Turistov ni preveč in še tiste, ki so tam, preganja tovornjak s cisterno, ki s curkom vode čisti tla. Bolj kot Moskva nama je všeč Jekaterinburg, ki je bil do leta 1991 za tujce zaprto mesto. To je tudi kraj, kjer so boljševiki z Leninom na čelu leta 1918 umorili carja Nikolaja II. in njegovo družino. V mestu ne ostaneva dolgo, saj konec tedna preživiva z lokalnimi piloti na pobočjih južnega Urala. Jezero, ogenj, pečenje, preprosti ljudje in letenje zaznamujejo vikend, ki prehitro mine. Tišina in divjina, ki jo predstavlja neprehodna tajga, nama v Rusiji pokaže novo dimenzijo. Tajga je kot džungla v Afriki. Potem ko prečiva Ural in zapustiva Evropo, postajajo velika mesta vse bolj izolirana območja, ki so med seboj oddaljena od 500 do 1.000 kilometrov, in tajga na severu je vse bolj mogočna.

Besedilo in foto: Tadej Beguš

Utrinki

upira ter ohranja slovensko besedo, kulturo in vero.

Ogledali smo si Landarsko jamo, ki je okoliškim prebivalcem služila za zatočišče pred napadi, današnje kulturno središče Beneških Slovencev Čedad, najstarejšo božjo pot na Staro Goro, se na Kolovratu sprehodili med ostalinami prve svetovne vojne in osvojili najvišjo goro beneških dolin Matajur. V Centru šolskih in obšolskih dejavnosti v ***Domu Kavka*** na Livških Ravnah smo pripravili kulturni program, kjer so svojo poezijo brali in recitirali naši zvesti radioamaterji.

Pregovor pravi: Treba je veliko vedeti, da vemo, kako malo vemo. Jaz pa pravim takole: Treba je veliko videti, da vemo, kako malo smo videli. Ostalo nam je torej še veliko kotičkov v Sloveniji, kjer bomo lahko videli in spoznali mnogo zanimivega in novega. Vsi udeleženci jubilejnega, 25. srečanja so bili zelo zadovoljni, vremenska napoved se na srečo ni uresničila, prevozili smo Benečijo v soncu, v kristalno čistem ozračju uživali ob pogledu na Julijske Alpe in obronke Dinarskega gorstva, na drugi strani Piranskega zaliva pa se je kazal svetilnik v Savudriji. Zadovoljni smo bili tudi organizatorji. Na vrhu Matajurja so naši planinci spraševali: *"Kje je pa Rezija?"* Dober povod za novo srečanje. Ko pridemo ponovno na vrsto, jih torej popeljemo na tromejo in v Rezijo.

Besedilo in foto: Vladimir Valentinčič

GASILKE NA VAJO, GASILSKI PODMLADEK PA NA TABOR

Podbrdo – V ***Prostovoljnem gasilskem društvu*** (PGD) ***Podbrdo*** se zavedajo, da sodobna tehnika zahteva nenehno izobraževanje članov. V juniju se je 14 gasilk izobraževalo na gasilski vaji, na kateri so gasile požar na stanovanjski hiši Pri Jaku nedaleč od Podbrda tik ob državni cesti, zato je bilo treba ves čas gašenja nadzorovati promet. V akciji so sodelovala vsa tri društvena vozila. S pomočjo gasilskih kolegov so najprej izvedle hitri napad gašenja z razpoložljivo vodo iz vozil, nato pa nadaljevale z dovajanjem vode s pomočjo črpalke iz bližnje reke Bače.

Gasilski podmladek pa se je udeležil enotedenskega gasilskega tabora v Bohinju, ki ga je že 21. pripravilo ***PGD Nova Gorica***, pri tem pa so

MLADI PODBRŠKI GASILCI IN GASILKE *so se tudi letos udeležili enotedenskega gasilskega tabora v Bohinjski Bistrici, ki se je tokrat odvijal že 21. po vrsti.* ***Foto: Alenka Zgaga***

pomagali tudi člani vseh sodelujočih društev. Tako so prek ***Gasilske zveze Tolmin*** v Bohinjski Beli taborili še mladi gasilci iz ***PGD Tolmin*** in ***PGD Most na Soči***, že petič pa so bili prisotni tudi prijatelji iz ***PGD Cerkvenjak***. Letos je taboru ponagajalo vreme, tako da so izpeljali manj pohodov, kopanja in družabnih iger na prostem, zato pa so več delavnic in izobraževanja na področju gasilskih veščin izvedli v večnamenskem šotoru v kampu. Toda dobre volje jim dež ni pokvaril. Kot je zatrjevalo vseh devet mentorjev, so delovali celo bolj homogeno kot pretekla leta, starostne razlike med njimi niso izstopale, med seboj so bili izredno solidarni. 11-letni **Nikola Drole** je ob vrnitvi v Podbrdo povedal, da je spet spoznal mnogo novih prijateljev. *"Tudi nove ljubezni so nastale, vendar jaz se nisem tako zaljubil,"* je še izdal.

Olga Zgaga

POTRKALI SMO NA VRATA TEHNIŠKE DEDIŠČINE

Baška grapa – ***Društvo Baška dediščina*** je 27. junija kljub muhastemu vremenu izvedlo četrti dan odprtih vrat na objektih tehniške dediščine, ki jih ima v najemu. Osrednji dogodek je bilo slavnostno odprtje novega "delovnega prostora" v prezračevalni napravi pri predoru Bukovo, edini še ohranjeni te vrste v Evropi. Material je društvo nabavilo s sredstvi ***Zveze društev za tehnično kulturo Občine Tolmin***, katere

Šrauf

Šrauf je bil eden izmed kmetov v Zadlaz Čadrgu, čigar pravega imena se niti najstarejši domačini ne spominjajo več, prav tako pa nihče ne ve, zakaj so ga tako klicali. Vsi drugi so namreč dobili ledinska imena, kot sta Brdar in Lazar, ali pa so se imenovali po začetnem posestniku, kot na primer Jakč, Matic in Frančič. Še po nečem se je Šrauf ločil od ostalih. Njegova koča je stala v še bolj strmem bregu kot ostale in njegovo posestvo je bilo najmanjše v okolici. Bil je največji revež v tem predelu, zato ni nič nenavadnega, da si je vedno želel izboljšati svoj gmotni položaj.

Šrauf je živel v 19. stoletju, ko je bilo zelo malo možnosti za tak preobrat, zato je sam pri sebi sklenil: *"Iskal bom zlato!"* V tistem času je bilo to dokaj aktualno, saj so iz Amerike prihajale vesti o zlatokopih, ki so čez noč obogateli. Porečje Tolminke in Zadlaščice, predvsem pa hribi nad njima so bili takrat še neraziskani, tako da je Bogatin marsikomu buril duhove. Že prej so v te hribe zahajali Kanalci in pastirji so jih vedno znova videli s težkim bremenom. Kaj so nosili, niso vedeli, predvidevali pa so, da gre za zlato. Po hribih so hodili z čudnimi palicami in treba je bilo le še malo domišljije, da so iz tega nastale zanimive zgodbe, s katerimi so si krepili svoj ugled med ljudmi. Prav te so spodbudile Šraufa, da je tudi sam začel iskati zlato in o tem je med starejšimi ostalo kar nekaj zgodb.

Bogatin ni samo apnenčast

Ko je jeseni Šrauf izkopal krompir, so bila glavna opravila na skromnem posestvu končana in prišel je čas za iskanje zlata. Napolnil je oprtnik s krompirjem, na vrh poveznil bakren kotlič, vse to pa pokril z ustrojeno ovčjo kožo. Oblekel je še nekaj toplejših oblačil, si oprtal oprtnik, v roke vzel še motiko in že je bil pripravljen za odhod v višje ležeče planine, kjer je preživel kar nekaj tednov. Navadno se je njegovo pustolovsko raziskovanje končalo šele, ko je zapadel prvi sneg. Takrat se je vrnil domov s polnim oprtnikom raznega kamenja.

Območje Bogatina in okoliških hribov je polno melišč, prepadnih sten in brezen. Med kamninami prevladuje apnenec, najdejo pa se tudi druge. In prav te so bile za Šraufa zanimive. Pregledoval je melišča, tu in tam pogrebel z motiko, posebno pa je opazoval težko dostopne kraje, pri čemer je prišel do zelo zanimivih zamisli. Nad planino Spodnji Prodi je veliko neprehodnih sten, nekatere so celo previsne. Prav sredi 100-metrskega previsa, imenovanega Pod odri, je med apnencem opazil rdečo kamnino. Do tam še nihče ni priplezal.

Utrinki

PREZRAČEVALNO NAPRAVO PRI ŽELEZNIŠKEM PREDORU BUKOVO *in odprtje prenovljenega "delovnega mesta" za uslužbenca v njej si je z zanimanjem ogledalo veliko obiskovalcev.* ***Foto: Gašper Beguš***

član je, izdelali pa so ga člani društva s prostovoljnim delom.

Poudarek letošnje prireditve je bil na tehnični dediščini. ***Jamarska sekcija Planinskega društva Tolmin*** in ***Sekcija starodobnih vozil Avto moto društva Tolmin*** sta svoje delo prikazali pri omenjeni prezračevalni napravi, v kateri se je vrtela tudi projekcija **Tonija Obida** in **Marka Obida** *Po cestah, tirih, vodah in zraku po Evropi*. V Hudajužni sta pritegnili predvsem radovednost mladine ***Društvo za prosto letenje Posočje*** in ***Društvo za podvodne dejavnosti Tolmin***. ***Radio klub Soča Tolmin*** je deloval pri Prangarjevem mlinu, kjer so obiskovalci občudovali še rezbarske mojstrovine **Marjana Vodnika** in njegovih sodelavcev iz rezbarske enote ***Turističnega društva Trzin***, spretnost oblikovanja česane volne v drobne izdelke s postopkom polstenja **Ester Komar** ter modrovali ob razstavi **Cveta Zgage** *Mlini na Rovtarskem potoku nekoč*. V Jakovi kovačiji je kovač **Milan Valentinčič** s pomagači koval drobne kovaške izdelke, ki so jih gledalci shranili kot spominke. Pred objektom so obiskovalci merili svoje moči v nagradni igri *Zabijanje žebljev*. Na večer je prisotne z nekoliko nenavadnimi zvoki in instrumenti presenetila skupina ***Čarangi*** iz Čadrga.

Prireditev z vedno večjo prepoznavnostjo tudi zunaj lokalnih meja pomembno prispeva k razvoju turizma na območju Baške grape. Vsako leto je število obiskovalcev večje, kar je dokaz, da postaja tehnična dediščina vedno bolj zanimiva tudi za modernega človeka.

Olga Zgaga

4. SREČANJE VASI GAB(E)RJE

Gabrje pri Jančah – Dvonadstropni avtobus se je konec junija iz Tolmina peljal v Gabrje. Pa ne tiste pri Tolminu, ampak na Gabrje pri Jančah v ljubljanski občini, kjer je potekalo že četrto srečanje vseh vasi z imenom Gab(e)rje. Tako je okoli 80 Gabrcev poskušalo čim bolje predstaviti svojo vas na levem bregu reke Soče, da bi v naše kraje prihodnje leto, ko bodo za organizacijo srečanja na vrsti prav oni, pritegnili čim več obiskovalcev. Poleg vaščanov so se srečanja udeležili tudi predsednik Krajevne skupnosti Dolje-Gabrje **Igor Leban**, predsednik občinskega Odbora za kmetijstvo, turizem in pospeševanje poseljenosti podeželja **Jože Režonja** in predsednik Turističnega društva Tolmin **Stojan Prezelj**.

Prireditev so po pozdravu glavne organizatorke **Marjane Marn**, ki je tudi vodja tamkajšnje podružnične šole, svečano začeli s pihalno godbo iz Vevč in nastopom mažoretk. Kljub dežju in nizkim temperaturam je bilo srečanje zelo živahno. Za to je poskrbel ansambel ***Azaleja*** iz Gabrja pod Gorjanci, organizatorji pa so se posebej potrudili z gledališko predstavo in etnološko-zgodovinsko razstavo. Kasneje so obilico dobre volje prinesli tudi tekmovalci v igrah brez meja, na katerih je šlo tolminskim fantom in dekletom pri hoji s hoduljami, žaganju drv in skakanju v vrečah dobro od rok in nog. Tako so ▶

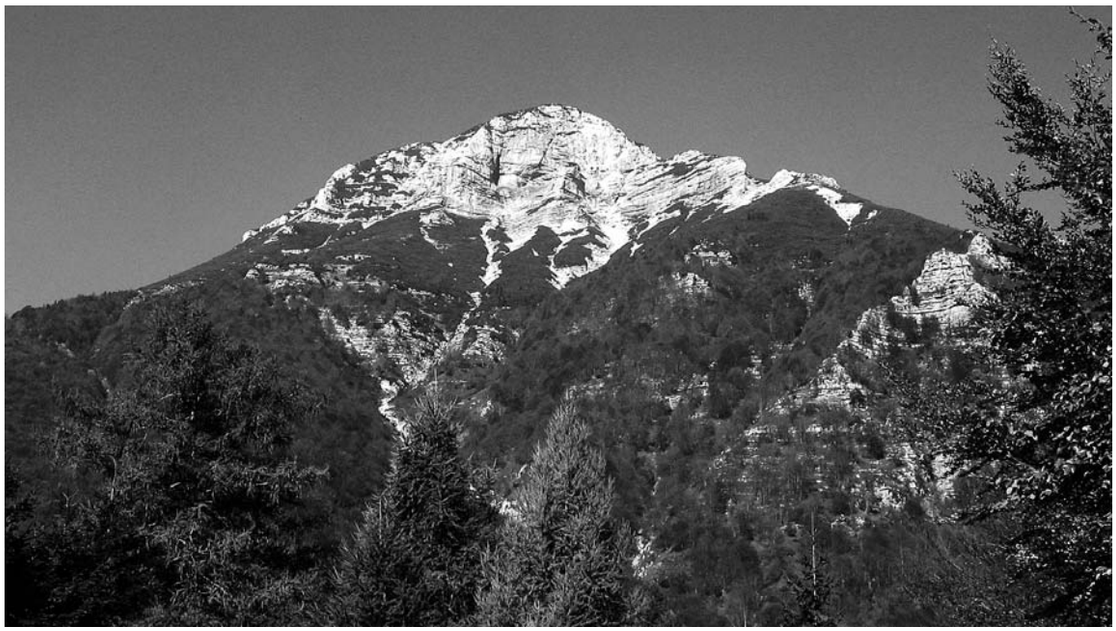

POREČJE TOLMINKE IN ZADLAŠČICE**, predvsem pa hribi nad njima (na fotografiji je Tolminski Migovec) so bili v 19. stoletju še neraziskani, polno je bilo melišč, prepadnih sten in brezen. Med kamninami prevladuje apnenec, najdejo pa se tudi druge. In prav te so bile za* **Šraufa** *zanimive.* **Foto: Damjana Teodorović

Šrauf si je izposodil puško prednjačo, kupil krogle in smodnik, streljal navzgor v rdečo kamnino in s stene pobiral odkruške.

Šraufa obišče rogati hudič

Večkrat si je za svoje visokogorsko prebivališče izbral planino Dobrenjščico. Nekega večera je po celodnevnemu raziskovanju v stanu zakuril ogenj, pristavil kotlič s krompirjem, ga skuhal in pojedel, nato pa si je ob ognju pripravljal ležišče za prenočevanje, ko je nekdo potrkal na vrata. Šraufa je spreletel srh: *"Le kdo me je obiskal, ko je zunaj že trda tema?"* Ponovno je razločno slišal, da je nekdo potrkal na vrata. Že zelo prestrašen je zavpil: *"Oglasi se!"* Pred vrati pa ni bilo ne glasu in ne miru. Spet je potrkalo na vrata. *"Rajnki me strašijo. Le kdo še ni zaslužil nebes,"* je razmišljal potiho. Spet je potrkalo na vrata. Šraufa je bilo že pošteno strah. *"Če si od božjega, oglasi se, če nisi, poberi se,"* je zavpil na glas. Od zunaj pa nobenega glasu, le spet je potrkalo na vrata. *"Joj, sam hudič je prišel po mene, zdaj me straši, da izpustim dušo, da pojde z njo. Joj, križ me bo rešil!"* In začel se je križati. Tudi to ni pomagalo. Na vrata je še vedno trkalo.

Ogenj je dogorel. Zdaj je bila tema tudi v stanu in bilo ga je še bolj strah. Tako je le dočakal zoro. Še vedno je potrkavalo na vrata. Ko se je zdanilo, je le zbral vso korajžo in počasi pogledal skozi priprta vrata. Ni si mogel kaj, da ne bi zaklel na glas: *"Preklet hudič rogati!"* Pred vrati je stal stari kozel samotar, ki ni odšel za čredo v tujino. Očitno mu je bilo samote dovolj, zato je prišel do staj, kjer je čutil prisotnost ljudi. S potrkavanjem z rogovi na vrata je na svojevrsten način naznanil svojo prisotnost in s tem Šraufa na smrt prestrašil.

Zlata zrna s stropa jame

V Dobrenjščici je več vodnih izvirov, dva pa sta bila pri pastirjih še posebej znana, saj je njuna voda dobro vplivala na prebavo. Oba ležita v isti grapi, le da eden izvira višje in takoj ponikne, drugi pa nižje in prav tako ponikne. Poimenovali so ju Zgornji in Spodnji Čaramon. Nekoč je nekdo iskal izgubljeno drobnico na planini, pa si je zaželel še dobre vode pri Spodnjem Čaramonu. Legel je k izviru in pil, ko je v bližini zaslišal kovinski udarec ob kamen. Udarci so se ponavljali in šel je za glasom. Nedaleč proč, desno od izvira je izdolbena jama, velika za pol človeka. V njej je na hrbtu ležal Šra-

Utrinki

***NA 4. SREČANJU VASI GAB(E)RJE** v bližini Ljubljane so vaščani iz Gabrij pri Tolminu predstavili svojo vas in povabili vse zbrane na prihodnje srečanje, ki bo junija 2010 potekalo pri njih.* **Foto: arhiv KS Dolje-Gabrje**

▶ med devetimi vasmi Gabrje pri Tolminu za las zgrešile prvo mesto, kar pa jih ni spravilo v slabo voljo. Ko so se okrepčali z golažem in jagodami, po katerih je Gabrje pri Jančah znano po vsej Sloveniji, so bili prav oni ob nastopu glasbene skupine ***Mambo Kings*** glavni na plesišču. S tem so zagotovo dokazali, da so iz pravega testa za organizacijo prihodnjega srečanja.

Mariša Bizjak

ŽE 10 LET KRESUJEJO NA ŠIROKEM

Široko – Moč sonca slavimo že od globoke pradavnine in v čast sončnemu božanstvu je človek prirejal obrede predvsem ob najsvetlejših in najtemnejših dnevih v letu. Največji praznik tega čaščenja je na kresnico, 23. junija, na večer pred sv. Ivanom oziroma Janezom Krstnikom. To je čas, ko sonce doseže vrh svoje navidezne poti in velja med ljudstvom za najdaljši dan v letu. Od tega dne dalje moč sonca usiha. Ta pojav so ljudje že od nekdaj poskusili zaustaviti z raznimi običaji, med drugim s prižiganjem kresov, plamenic, sveč ali žarečih leskovih palic. Primerni kraji za take obrede so bila mesta, čim bližja soncu.

Imeniten prostor za izvedbo kresovanja je tudi Široko nad Mostom na Soči, s katerega seže lep razgled na Tolminsko, Cerkljansko in Goriško. In prav tam je tudi letos, že desetič zapored, potekala tradicionalna prireditev ***Kulturnega društva Ivana Preglja Most na Soči***, s katero poskušamo obujati stare običaje na kresno noč. Ob velikem kresu se vsako leto odvija bogat kulturni program, ki privabi veliko obiskovalcev, vedno več je tudi sodelujočih. Od leta 1999, ko smo s prireditvijo začeli, so se na Širokem odvijale razne delavnice za otroke (npr. plesna delavnica pod vodstvom plesne pedagoginje **Valentine Čabro**, lončarska delavnica pod vodstvom keramičarke **Alenke Gololičič**, lutkovna delavnica, likovna delavnica, arheološka delavnica pod vodstvom **Andreje Breznik** in **Šimna Pečeta**), ki so jim sledile tudi razstave izdelkov.

Ob ognju je bilo vedno prijetno, saj so kulturni program v desetih letih soustvarili številni priznani umetniki. Med glasbeniki naj omenim pevca **Aleša Hadalina**, trobentarja **Jako Hawlino**, harmonikarja **Davorja Herzoga**, vsestranskega umetnika **Matjaža Pikala** in dramsko igralko **Dušanko Ristić**. Vsako leto zapojejo tudi pevke in pevci ***Mešanega pevskega zbora Zdravka Muniha*** z Mosta na Soči. Letošnjo tradicio-

uf ter s kladivom in z dletom iz apnenca na stropu izbijal zlata zrna, ki jih je spravljal v vrečo. Na prvi pogled bi vsak mislil, da je to čisto zlato, šlo pa je le za žveplo v apnencu.

Šrauf pa le ni iskal zlata kar tako na slepo. Uporabil je vse informacije, ki jih je dobil ali izvedel od drugih. Tako je izvedel, da se lahko zlato tudi zasveti, če greš na Šenpav in opazuješ, ko se noč v dan obrne. Tako je tudi on odšel na Šenpav, vzel s seboj *klaftro* in celo noč opazoval okolico. Posvetilo se je in nameril je *klaftro* v tisto smer. Počakal je dan, pogledal in videl, da kaže v smeri proti izviru Tolminke, nekam nad današnjo lovsko kočo. Tisto območje je temeljito pregledal, vendar zlata ni našel. Hote ali nehote je prezrl, da je v tisti smeri vas Čadrg in da je svetlobni odsev prihajal prav od tam.

Šrauf obvaruje svoj zaslužek pred cestnim roparjem

Čeprav čas, ko je zapadel prvi sneg, ni bil več primeren za raziskovanje, Šrauf ni miroval. Oblekel se je kot berač, dal v svojo malho nekaj primerkov kamenja, ki bi utegnili vsebovati zlato, in se odpravil od doma. Obiskal je predvsem mesta v današnji severni Italiji, kjer je bilo največ zlatarjev, ki so se spoznali na zlato in zlato rudo. Zaupno jim je kazal svoje najdbe, vendar pravega uspeha ni bilo. Vsako leto je obiskal drugo mesto. Nekoč pa je le naletel na zlatarja, ki ga je zanimalo njegovo kamenje. Gotovo se mu je zasmilil in mu je zato dal nekaj denarja ter ga spodbudil, naj še naprej išče.

Ko se je nekoč vračal domov, ga je na samotni poti ustavil neznanec s palico v roki in ga vprašal: *"Kaj bo zdaj?"* Šrauf je takoj vedel, da je to cestni ropar, vendar ga ni presenetilo. Pri sebi je namreč imel pištolo, napolnjeno na obe cevi. Potegnil jo je, nameril v roparja in mu vrnil vprašanje: *"Kaj bo pa zdaj?"* Ropar se je prestrašil in zginil s poti, Šrauf pa je svoj zaslužek srečno prinesel domov.

Zdaj je Šraufu rojilo po glavi le to, kje je dobil kamenje, ki mu je prineslo zaslužek. Spomnil se je in treba je bilo spraviti čim več tega kamenja domov. Oprtnik je bil premajhnen, zato je izdelal sani in še nekaj ljudi prosil za pomoč pri prevozu. Še preden pa so se veselo odpravili po bogastvo, je Šrauf ženi naročil: *"Ko boš videla, da peljemo rudo, zmeči vse te stare piskre skozi okno. Odtlej bova bogata in bova kupila vse novo."* Ko so prišli na kraj, kjer naj bi bilo kamenje, ni bilo kaj naložiti na sani. Šrauf je ugotovil, da je kamenje padlo prav iz luknje v steni. Začel se je vzpenjati po steni, pa ni imel sreče. Zdrsnilo mu je in pod steno je obležal z zlomljeno nogo. Pomočnikom ni preostalo drugega, kot da ga naložijo na sani in odpeljejo domov. Ko je žena videla, da peljejo domov polne sani, je uresničila moževo naročilo in zmetala piskre skozi okno, a namesto bogastva ji so pripeljali le polomljenega moža.

"Hej, Čadrž'ni, pojdite za mano!"

Leta so tekla, Šrauf si je opomogel in naprej iskal zlato rudo ali pa kar čisto zlato, tako da je še ponoči sanjal o njem. Ljudje, ki so vedeli za njegova raziskovanja, so malo posmehljivo gledali na njegovo početje. Neke jeseni – bilo je bilo ravno ob žetvi ajde – je prišel Šrauf skozi Čadrg in vpil: *"Hej, Čadrž'ni, pustite, naj raste gejdrje, jaz sem že našel zlato kamenje. Pojdite za mano!"* Od vznesenosti je celo besede popačil in kdo bi mu ne verjel. Veliko jih je vzelo svoj oprtnik in so šli za Šraufom. Peljal jih je nad planino Lašco, kjer pa kljub vztrajnemu iskanju zlate jame, ki jo je prej našel, ni bilo nikjer več. Zastonj je preklinjal Parkmandlja, ki mu je dobljeno zlato spet skril, in tudi Čadržani so morali oditi z dolgim nosom. Nikoli niso ugotovili, ali jih je nalašč potegnil ali se mu je zaradi dolgotrajnega iskanja že um omračil.

Kdor išče, ta najde, pravi pregovor. Tudi Šrauf se je v svojem življenju marsikaj naučil in očitno je le poznal kamnino, v kateri je zlato. Tako kamnino je namreč tudi dobil. Pa ne v Bogatinu ali okoliških hribih, kot nam pravi pravljica o Zlatorogu, temveč v dolini, na desnem bregu reke Tolminke – natančneje tam, kjer so pod Zastenarjem v Pologu pred nekaj leti naredili nov most čez Tolminko. Le nekaj korakov od mosta se breg strmo dvigne in prav tam je Šrauf našel zlato rudo.

Med obema vojnama je za to izvedel nek podjeten Italijan in prišel tja s skupino delavcev, ki so začeli kopati. Italijan je potrdil, da je tam res zlata ruda, vendar da je zelo revna, zato so kopanje hitro opustili. Še pred desetletji je bil na bregu viden odkop, zdaj pa je narava poravnala tudi to.

Šrauf ni zapustil potomcev, zato je tudi njegova skromna koča prešla v drugo lastništvo. Ko je novi gospodar hiše menjal okno, je pod okensko polico našel cevi dvocevnega samokresa – edino sled, ki je spominjala na Šraufove pustolovščine.

Jože Rutar

Utrinki

OB KRESU *so na Širokem zapeli pevci in pevke* ***Mešanega pevskega zbora Zdravka Muniha*** *z Mosta na Soči.*

nalno prireditev smo na kresnico praznovali skupaj z umetnico **Klariso Jovanović**, ki se je ob kitarski spremljavi **Luke Ropreta** posvetila manj znanim slovenskim ljudskim pesmim. Več kot sto obiskovalcev je zasanjalo ob božanskem glasu in kitarskih strunah. Z ognjem in slovensko pesmijo smo pregnali še napovedan dež.

Besedilo in foto: Miha Mlinar, predsednik društva

OD SKUTE DO DALMATINSKIH RIB

Volče – ***Turistično društvo*** (TD) ***Volče*** je v domači vasi tudi letos organiziralo tradicionalni vaški praznik. Rdeča nit večdnevnega dogajanja, tokrat je prireditev trajala od 2. do 5. julija, je kultura, zato so organizatorji praznik že v preteklih letih poimenovali kar *Kulturni vikend*. Kljub temu, da je organizatorjem mnogih prireditev v Posočju v prvi polovici julija močno nagajalo slabo vreme, so Volčani izpeljali vse zastavljene dogodke Kulturnega vikenda, večji del celo pod zvezdami sredi vasi pri fontani.

Prvi dan je bil glasbene narave, nastopili so domači pevci, obiskovalce so glasbeno razgreli še ***Tercet Juhana*** in harmonikarji ***Glasbene šole PALbin***, zabavala pa jih je tudi domača humoristka. Za povrhu je ob koncu uvodnega večera TD Volče vse prisotne pogostilo s pastirsko pojedino – krompirjem v oblicah in planinsko skuto. Drugi dan je bil v znamenju rekreacije in smeha. Že popoldan so se domače ekipe na vaškem igrišču med seboj pomerile na nogometnem turnirju, komedija z igralci ***Gledališke skupine Drežnica*** *Še tat ne more pošteno krasti* pa je zvečer do solz nasmejala nabito polno dvorano ***Krajevne skupnosti*** (KS) ***Volče***. Zaradi nevihte je med predstavo celo zmanjkalo elektrike in igralci so negibni in v temi zamrznili prizor na odru, kar je bil poseben vpogled v prilagodljivost sicer amaterskih igralcev na odru. Duhovito in glasno sta tudi ta dogodek pred obiskovalci komentirali mladi domačinki v volčanskem narečju, ki sta z napovedmi in odpovedmi vodili rdečo nit štiridnevne prireditve.

Tretji dan pestrega dogajanja v Volčah je napovedal sprevod motoristov ***Moto kluba Soča Tolmin***, zapel je ***Ženski pevski zbor Znamenje***, sledil pa je belokranjski popoldan z Belokranjkami iz Metlike. Razglasili so tudi najlepše urejene domačije v KS Volče, pri čemer je komisija TD Volče najlepše izbirala glede na splošno urejenost okolice in posaditev. Večer so zaključili s ▶

Zlati Bogatin

Nekoč je živel mlad pastir, ki je pasel ovce na Bogatinu. Bil je korajžen, da se ni bal nobene stvari, tudi medveda ne. No, pa se mu je enkrat zgodilo naslednje.

Ena ovca je stala nad breznom, udaril je s palico po njej in postala je zlata. Zlato ovco je potem zakopal v jamo v Bogatinu. Pastir tega ni nikomur povedal, a ko je umiral, je hotel, da ga nesejo v Bogatin, da bo pokazal, kje je zakopal zlato. A preden so ga prinesli na zeleno mesto, je umrl.

Toda ljudi, revne in bogate, je potem zgrabil pohlep po zlatu in tako so začeli hoditi v Bogatin kopat zlato. Nekateri so ob tem obubožali, saj zlata niso našli. Tako je obubožal tudi bogati kmet Matevž. Samo kmetu Janezu je Bog pomagal, da je našel skrit rov v Bogatinu. V rovu se je vse lesketalo od zlata. Kmet se je kar prestrašil, a Bog mu je rekel, naj si nabere zlata, kolikor ga rabi, več pa ne sme. In res ga je prav toliko nabral, kolikor ga je rabil. Vendar ni molčal in je povedal tudi drugim, kako je našel zlato. To je zvedel tudi Matevž in odšel je v Bogatin. Bog mu je hotel pomagati, a Matevž je bil preveč pohlepen in si je nagrabil več zlata, kot ga je rabil. Na poti nazaj je zašel nad prepad in se v njem ubil.

Potem se drugi niso več upali po zlato. Ostal je le spomin na zlato v Bogatinu.

(Sužid, 1970)

Vir: **DOLENC, Janez.** (1992). *Zlati Bogatin.* V: Zlati Bogatin. Ljubljana: ČZP Kmečki glas. Str. 112.

Soča od Trente do Jadrana

Slovenci imamo nenavadno lastnost, da radi potujemo v najbolj eksotične dele sveta, lepote domače dežele pa le redko dobro poznamo. Zaradi nepoznavanja lepote domovine manj cenimo. Zbirka ***Mladinske knjige*** Slovenija na dlani *spodbuja Slovence k obiskovanju domačih krajev. Doslej sta v tej zbirki izšla dva vodnika ob slovenskih rekah, in sicer ob Ljubljanici in Muri. Novost v zbirki je bila premierno predstavljena v Tolminu. Gre za nov žepni vodnik, ki je posvečen reki Soči od izvira do izliva. Avtor vodnika je dolgoletni profesor geografije* **Radovan Lipušček** *iz Tolmina, ki so ga k pripravi vodnika povabili kot dobrega poznavalca Posočja.*

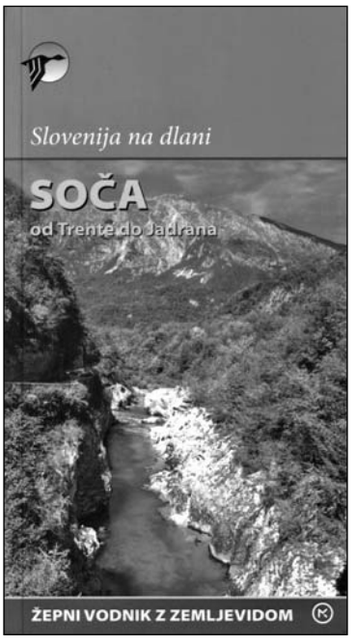

Gradivo je Lipušček zbiral že od začetka svojega službovanja na tolminski gimnaziji. Po besedah urednice **Andreje Peček** *je bilo v primerjavi z zbiranjem gradiva težavnejše opravilo izločanje preobsežnih vsebin, saj ima zbirka omejen format. Vodnik je sestavljen iz dveh delov. V delu* Nazaj v planinski raj *je 12 podpoglavij, ki obravnavajo porečje Soče od izvira do izliva z vidika botanike, živalstva, podnebja, geografije in zgodovine. Drugi del z naslovom* Vredno si je ogledati *vsebuje 140 gesel s smernicami za izlete. Bralec lahko izbira med naslednjimi deli Posočja, poimenovanimi po večjih krajih: Trenta - Soča, Bovško, Kobariško, Tolminsko, Kanalsko, Goriško in Goriška provinca na italijanski strani. Vodniku je dodanih več etnoloških, zgodovinskih in literarnih vsebin, ki povečujejo njegovo informativnost in zanimivost. Izpostavljene so tudi priročne turistične rubrike* Pešpoti, Šport in rekreacija, Jedi, Pijače *in* Informacije.

Po navedbah v vodniku je v Posočju evidentiranih več kot 700 enot naravne dediščine in spomenikov oblikovane narave. Z občinskimi odloki je razglašenih okoli 520 kulturnih spomenikov, ustanove pa varujejo 1.757 enot kulturne dediščine. Zaradi omejenega prostora je bilo pri pripravi vodnika treba izpustiti nekatera območja, ki so s Posočjem v neposrednem stiku; tako npr. v vodniku ni podatkov o Goriških brdih, Vipavski dolini ipd. Lipušček je tudi avtor večine fotografij v vodniku. Prevod v angleščino ali druge tuje jezike po besedah urednice zaenkrat še ni načrtovan, je pa vodniku priložen natančen zemljevid s slovenskimi poimenovanji krajev v zamejstvu. Lipušček je kot vnet zagovornik poimenovanja Posočje za morebitno bodočo pokrajino na predstavitvenih večerih v Tolminu in Kobaridu pojasnil, da Posočje dojema kot celotno območje od izvira do izliva smaragdne lepotice.

NASLOV: Soča od Trente do Jadrana. AVTOR: **Radovan Lipušček**. FOTOGRAFIJE: Radovan Lipušček in drugi. ZALOŽBA: Mladinska knjiga. KRAJ in LETO IZDAJE: Ljubljana, 2009. NAKLADA: 2.500 izvodov. FORMAT: 29 x 10,5 cm. VEZAVA: mehka. ŠT. STRANI: 136. DODATEK: Zemljevid Posočja.

Goriška med vojnama

Zgodovinar **Drago Sedmak** *je javnosti znan kot goriški muzealec ter poznavalec medvojnega in povojnega obdobja na Slovenskem. V nadaljevanju predstavljeno delo je Sedmakova diplomska naloga, obravnavanje pojava slovenskega fašizma na Goriškem pa je na našem knjižnem trgu novost. Knjiga* Goriška med obema vojnama, *podnaslovljena* Slovenci in fašizem na Goriškem 1920–1926, *obravnava pojav in delovanje fašistične stranke med Slovenci na Goriškem, tj. v Soški in Vipavski dolini.*

Utrinki

▶ plesom z ansamblom ***Kalamari***. Zadnji dan, nedelja, je bil posebej slovesen in množično obiskan zaradi praznične maše v farni cerkvi in blagoslovitve kapelice Svetogorske Marije, ki jo je rojak iz Kanade **Radko Cimprič** postavil v zahvalo in spomin na mestu, kjer je nekoč že stala. Podobno kot prejšnja leta je bil nastop dalmatinske klape s Korčule pika nad i bogatega programa letošnjega Kulturnega vikenda. Poletno vzdušje so ustvarili dalmatinska glasba in pesem ter vonj po pečenih dalmatinskih ribah, ki se je širil med hišami Volč v julijski večer.

Špela Mrak

BENEČIJA OD BLIZU, IZ PRVE ROKE

Kobarid – Na ***Fundaciji "Poti miru v Posočju"*** so v juliju pripravili tretji večer, posvečen beneški kulturi. Prvič so se odločili za izvedbo prireditve na prostem, in sicer v atriju – na dvorišču, ki podobno kot mediteranska dvorišča pomaga ustvarjati posebno poletno atmosfero. Večer se je začel s pozdravom gorske reševalne službe (GRS), na ogled sta bila razstava in kratek film GRS v Posočju, kar sta predstavila načelnik Postaje GRS Tolmin **Žarko Trušnovec** in vodja kobariške skupine reševalcev **Alojz Skrt**. Nadaljevala je

NA TRETJEM BENEŠKEM VEČERU**, ki ga je pripravila **Fundacija "Poti miru v Posočju"**, se je med drugim predstavila beneška glasbena skupina **BK Evolution**, ki izvaja popularno glasbo v beneškem narečju.* ***Foto: arhiv fundacije

Gre za obdobje šestih let med letoma 1920 in 1926, ko se je fašizem v Italiji šele porajal in je z vzponom na oblast skušal pridobiti tudi Slovence.

Obravnava v knjigi je omejena na kraje, katerih upravnopolitično, kulturno in gospodarsko središče je bilo mesto Gorica. "Moje stališče je, da v prvem obdobju ni bilo nujno biti član fašistične stranke v posameznih krajih, zlasti pa ne v članstvu krajevnih fašističnih diktatorjev, in da je pri tem pojavu prevladovalo prostovoljstvo, neprisiljeno vključevanje posameznikov v stranko oziroma oddelke ***Prostovoljne milice za varstvo države***," *že v uvodniku zapiše svoje stališče avtor pričujoče knjige. Razloži tudi poimenovanja geografskih pojmov Goriška, Vipavska, Vipavska dolina in Soška dolina – vzrok za ta poimenovanja je zgodovinski, saj je stara Goriška - Gradiščanska dežela z deli Kranjske v tem obdobju doživela nekaj upravnopolitičnih sprememb, a je vselej ostala povezana.*

Med poglavji izpostavljamo zanimiv zapis o obtožbi skupine fantov izpod Krna (iz vasi Drežnica, Smast, Kamno in Ladra), starih od 12 do 37 let, ki naj bi poškodovali spomenik na Krnu. Sodili so jim 16. novembra 1922. "Pod kakšnimi okoliščinami je

potekala razprava pred sodiščem, nam nedvomno pove stavek, ki ga je zapisala Goriška straža: "Sodnija je skušala biti pravična, kolikor je pač smela." Razprava naj bi pokazala, ali so Slovenci poškodovali spomenik ali ga je strela." *Sodba je potekala ves dan, obsojeni pa so bili večinoma obtoženi na več mesecev zapora, a so jih kasneje pomilostili. V napadih na fašiste so bili ostri tudi slovenski časopisi. Pisatelj* **France Bevk** *je bil kot urednik obsojen na štiri mesece zapora zaradi nekega dopisa v humorističnem časopisu* Čuk na pal'ci. *Dopis je namreč smešil razmere v italijanski armadi.*

Na Kobariškem so 25. marca 1923 ustanovili ***Državno milico*** *(Milizia Nazionale), in sicer ob prisotnosti furlanskega fašističnega tajnika* **Pietra Pisentija**, *a tudi visoki obisk ni pripomogel k porastu članstva med fašisti v teh krajih, piše Sedmak. Soška dolina naj bi bila zaradi divjanja fašistov nekoliko manj prizadeta, a tudi tu je prihajalo do pretepov, grožnj, zasmehovanj in drugih pritiskov. Sedmak dokazuje, da je bila v krajih ob zgornjem delu doline Soče večina ljudi včlanjenih v fašij le zaradi oportunizma. Dober dokaz za neomajno zavednost ljudi v Posočju so bile državnozborske volitve, kjer so bili fašisti v večini krajev močno poraženi. Po volitvah je prišlo do upada slovenskega fašizma, a se je ta kasneje ponovno vzpel. Knjiga se zaključuje s poglavjem* Ustanovitev Goriške pokrajine *ter razčlenitvijo včlanjevanja Slovencev in ustanavljanja fašijev pri nas po obdobjih.*

NASLOV: Goriška med vojnama. AVTOR: **Drago Sedmak**. ZALOŽILO: Društvo RAT-SLOGA. KRAJ in LETO IZDAJE: Gorica, 2009. FORMAT: 16,5 x 24 cm. VEZAVA: mehka. ŠT. STRANI: 359.

Muharjenje v Sloveniji

Zadnja leta postaja športni ribolov na ozemlju celotne Slovenije vse bolj priljubljen način preživljanja prostega časa predvsem za tiste, ki se radi zadržujejo v naravi. Del tega je tudi muharjenje, ki ima pri nas že več kot stoletno tradicijo. Gre za način ribolova, pri katerem ribič muhar poskuša ujeti ribo na umetno vabo, ki posnema žuželke. Sprva je bilo namenjeno lovu predvsem postrvjih vrst rib in lipana, v zadnjih desetletjih pa se je razširilo na večino drugih vrst naših rib, predvsem na krapovce in sulce. Zaradi hitrega razvoja muharjenja danes lahko muharimo ribe v vseh slovenskih vodah – potokih, rekah, jezerih …

Organiziran športni ribolov v Sloveniji in hiter razvoj muharjenja imata dolgo zgodovino. Prvi dokumentirani pojavi na našem območju segajo v začetke prejšnjega stoletja in od takrat naprej se ta športna disciplina zelo hitro razvija. K temu je največ pripomogla v brošuri Muharjenje v Sloveniji *opisana prva muharska šola v Sloveniji, ki je delovala od leta 1970 dalje, iz nje pa izhaja izredno pomembna knjiga z naslovom* Muharjenje, *ki je leta 2000 doživela po-*

Utrinki

beneška glasbena skupina ***BK Evolution***, ki izvaja popularno glasbo v beneškem narečju. Tudi v Kobaridu so se predstavili s pesmimi, ki so jih decembra lani izdali na zgoščenki z naslovom *Kekko Bergnach unplugged*. S tem delom se je namreč skupina poklonila beneškemu kantavtorju, ki je s svojimi pesmimi obogatil beneško kulturno življenje, BK Evolution pa so zaigrali še nekaj svojih novih pesmi s prizvokom tanga in drugih priljubljenih ritmov.

Ta srečanja – spomladi so že pripravili srečanje z Rezijani in večer, posvečen mons. Paskvalu Gujonu – je predsednik uprave Fundacije "Poti miru v Posočju" **Zdravko Likar** poimenoval kar *Beneški večeri*, s katerimi bodo nadaljevali tudi v prihodnje. 23. julija so pripravili projekcijo filma *Notranja meja*. Gre za potovanje vzdolž nekdanje schengenske meje, zgodba pa je zgrajena na osnovi spominov sedmih portretov ljudi, stanujočih na tej meji.

Program prireditev v sodelovanju z Benečani in Rezijani bo vnesen tudi v osrednjo državno slovesnost ob priključitvi Primorske k matični domovini, ki bo 14. septembra v telovadnici kobariške osnovne šole in na katerem bodo prisotni tudi predsednik države, vlade in parlamenta. Sicer pa fundacija na jesen načrtuje še dve kulturni prireditvi z beneškim pridihom in programom.

Špela Mrak

ZGODOVINA NADIŠKIH DOLIN NA OGLED

Tolmin – V ***Tolminskem muzeju*** bo vse do 28. avgusta gostovala razstava, poimenovana *Zgodovina Nadiških dolin*. Nastala je v sodelovanju z zadrugo ***Most*** iz Čedada, na ogled pa postavlja ilustracije beneškega slikarja **Morena Tomasetiga**. Moreno Tomasetig zadnja tri leta v zamejskem 14-dnevniku *Dom* s svojo izvirno likovno govorico opremlja rubriko o zgodovini in kulturi Nadiških dolin, katere avtor je sicer tudi glavni urednik tega časopisa **Giorgio Banchig**. Ta za članke v svoji ▶

***RAZSTAVA ZGODOVINA NADIŠKIH DOLIN**, na ogled postavlja ilustracije beneškega slikarja* **Morena Tomasetiga** *(na fotografiji levo ob* **Giorgiu Banchigu** *in tolminskem podžupanu* **Darju Velušču**).

novno in dopolnjeno izdajo. Gre za prvo strokovno knjigo, ki poleg vseh tehničnih, terminoloških in tipoloških analiz vsebuje tudi pomembno poglavje o etiki športnega ribolova.

Vsakemu muharju je pomembna pot, po kateri pride do cilja – gre za poznavanje in izdelavo muh (vezava umetnih muh je tista, kjer lahko muhar pokaže svojo kreativnost in znanje), iskanje materialov, pravilno tehniko in seveda ulov, ki pa je močno povezan z izborom voda. V pričujoči brošuri tako lahko najdemo podatke o različnih destinacijah, ki nam jih nudijo slovenske reke. Že na začetku sta predstavljeni obe porečji – jadransko in donavsko. Glavna reka prvega je Soča s pritoki in z najbolj znano posebnostjo, tj. soško postrvjo, glavna reka drugega pa je Sava s pritoki, kjer poteka predvsem lov na sulce, potočno postrv in lipana. Vsako porečje ima torej svojo ribjo populacijo, skupno pa v slovenskih sladkih vodah živi kar 93 vrst rib.

Verjetno ni treba posebej omenjati, da je to poleg lepe in neokrnjene narave, naravnih posebnosti in lepot pravi magnet za ribiške goste. Za nekatere je to šport, za nekatere smisel življenja, za nekatere pa eden od načinov sprostitve. Poleg osnovnih informacij o upravljanju in oskrbi voda, možnostih lova in z opisom posameznih rek nas knjižica popelje po poteh rek celotne Slovenije, v katerih je mogoče loviti. Pri vsakem opisu reke je naveden sedež ribiške družine s kontaktnimi telefonskimi številkami in spletnimi stranmi. Za boljšo predstavo lahko poleg besedila najdemo tudi fotografsko gradivo, s katerim dobimo enkraten vpogled v obravnavano tematiko.

*Danes **Ribiška zveza Slovenije** vsako leto znova organizira* Odprto prvenstvo Slovenije za najboljšo umetno muho, *ki uživa velik ugled tako doma kot tudi v tujini, in s tem nadaljuje domačo muharsko tradicijo. Čeprav ima vsak muhar svoj pogled na muharjenje, mora spoštovati eno pravilo, najpomembnejše in edino, ki vedno velja: Spoštuj naravo! Gre za to, da se je ob odprtju meja EU pojavil dodaten problem – povečal se je pritisk ribičev iz teh držav in s tem posledično pritisk na obstoječo populacijo rib. Če ribe z ohranjanjem okolja in nadzorovanim lovom zaščitimo, bomo lahko ta šport občudovali še dolgo, saj je ena od turistično zelo zanimivih možnosti za Slovenijo in njene prebivalce.*

NASLOV: Muharjenje v Sloveniji. TEKSTI: **Jože Ocvirk, Igor Holy**. UREDNIK: **Borut Jerše**. IZDAJATELJA: Slovenska turistična organizacija in Ribiška zveza Slovenije. LETO IZDAJE: 2009. FORMAT: 30 x 20 cm. VEZAVA: mehka. ŠTEVILO STRANI: 40.

KD Pihalni orkester Tolmin, 30 let

Tolminski pihalni orkester je ob svoji 30-letnici delovanja izdal zbornik, v katerem opisujejo predhodnike današnjega orkestra in njegov razvoj od leta 1979 do danes. V tem času je v njem igralo več kot sto glasbenikov, vodilo pa ga je devet predsednikov. Kot pravi zdajšnji predsednik **Aljoša Križnič**, *je* "to nalogo brez pomišljanja sprejel, saj mi je predstavljala velik izziv in čast". *Poleg zbornika so v studiu novogoriške glasbene šole posneli tudi zgoščenko* Pihalni orkester Tolmin 1979–2009, Trideset let med muzikanti. *Na njej je deset skladb, pri čemer je kot vokalist sodeloval* **Mitja Jerkič**.

Zbornik zajema razvoj instrumentalnega delovanja v Tolminu, ki se je začel že leta 1883 z ustanovitvijo "muzikalnega društva". To je igralo v sprevodih in ob praznikih, posvečenih cesarju, na domačih veselicah in prvomajskih budnicah. Po vojaški

Utrinki

▶ rubriki pravi, da z njimi zgodovino svojih prednikov pripoveduje preprosto, a je vse zapisano tudi utemeljeno na zgodovinskih dokumentih. Po njegovem vprašanji, kaj smo bili in kaj so počeli naši predniki, izhajata iz radovednosti, odgovore nanje pa iščemo zato, da spoznamo sami sebe. In prav te odgovore na svojstven in zanimiv način bralcem z ilustracijami približa Tomasetig, ki danes živi v dolini Nadiže ter poleg Doma sodeluje s še enim zamejskim časopisom *Novi Matajur*. Ob odprtju razstave v Tolminu je izrazil upanje, da se bomo evropski narodi sčasoma bolje poznali in se več povezovali, saj bomo tako lažje delali v skupnem prostoru.

Direktorica Tolminskega muzeja mag. **Damjana Fortunat Černilogar** sicer poudarja, da njihova institucija s Slovenci v Videmski pokrajini sodeluje že dlje časa. Pred štirimi leti so bili namreč zelo obiskani dogodki, ki so jih namenili sosednji Reziji in Rezijanom.

Besedilo in foto: Špela Kranjc

BUŠKI DAN KLJUB PLOHAM USPEŠEN

Bovec – *Buški dan*, ki ga je ***Turistično društvo*** (TD) ***Bovec*** pripravilo na občinski praznik 4. julija, je ena pomembnejših prireditev na Bovškem. Dopoldne so se obiskovalci lahko sprehajali med stojnicami na osrednjem trgu, na katerih je bilo videti številne izdelke iz keramike, stekla in usnja, kupili pa so lahko tudi čebelje izdelke, panjske končnice, izdelke iz sira, ovce in kakšen kos ribniške suhe robe. Otroci so se zabavali v otroškem kotičku, kjer so najprej izdelali figurice za družabno igro *W'ca ne jezi se*, ki so jo nato po vzoru "nejeznih" še preizkusili.

Šesto izvedbo Buškega dneva so zaznamovali tudi "živi umetniki", nekakšni roza prebivalci neznanega planeta, ki je na sobotni dan v sklopu *Festivala Kluže* priletel na obisk Zemlje. Za malo bolj prizemljeno druženje je poskrbela skupina ***Od ovce do izdelka***, ki je mimoidočim predstavila kvartanje, filcanje, predenje in medenje masla. Za posebno jedačo so poskrbeli člani ***Društva rejcev drobnice Zgornjega Posočja***, ki so degustirali jagnjetino. Obiskovalci so se navdušili tudi nad prikazi struženja, kovaških spretnosti in sirjenja ter plesnim nastopom živahnih mažoretk iz Nove Gorice, v večernih urah pa so se ob dobri jedači in pijači zavrteli ob melodijah mlade skupine iz Bovcu prijateljskega mesta Prijedor (BiH).

USTVARJALNA DELAVNICA V OKVIRU BUŠKEGA DNEVA** je privabila veliko otrok, posebna atrakcija pa so bili na ta dan tudi vesoljci, ki so sicer odprli letošnji Festival Kluže. **Foto: Nataša Bartol

Po besedah predsednice TD Bovec **Minke Razpet** v društvu upajo, da

Glasba je ...

godbi na pihala se je ta za nekaj časa prekinila in se ponovno obudila šele po drugi svetovni vojni z ustanovitvijo nižje glasbene šole. Kljub zagnanosti tudi ta godba ni obstajala dolgo, je pa po letu 1954 nekaj let obstajala godba na pihala pri ***Pevsko-glasbenem društvu Tolmin****.*

Po več kot 15 letih so konec leta 1979 ustanovili ***Delavsko godbo na pihala Tolmin****, ki se je leta 1983 preimenovala v* ***Delavski pihalni orkester Tolmin****. Njegov vodja je bil vse do svoje smrti leta 1987* **Franc Žižmond**, *ki je* "s svojim delom ustvaril pomembne temelje godbe na pihala", *zato so del knjige posvetili tudi njegovi biografiji. Poleg tega so v zborniku objavili tudi pogovor s prvim predsednikom godbe* **Viktorjem Golobom**, *ki je nekaj več povedal o samih začetkih tolminske godbe na pihala, oblekah, nastopih in njihovem druženju.*

Veliko zanimivih podatkov pa lahko bralci zbornika najdejo tudi v pogovoru z **Valterjem Valentinuzzijem**, *ki je vseh 30 let deloval v odboru tolminskega orkestra in bil kar 15 let, sicer z vmesnimi prekinitvami, tudi*

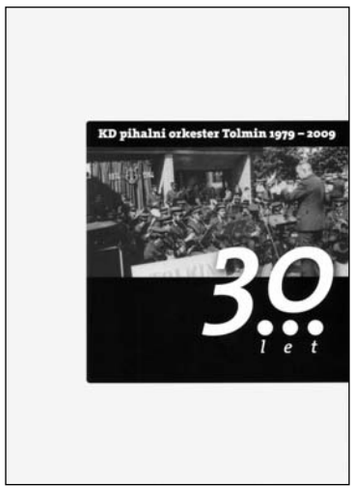

njegov predsednik.

To funkcijo je opravljal vse do leta 2005, pred tem pa v obdobju, preden so se pridružili ***Glasbeni šoli Tolmin****. Prelomnica se je zgodila leta 1997, ko je orkester dobil današnje ime, njegovo vodenje pa je prevzel* ***Miloš Rijavec****. Zadnjih 12 let jim tako z instrumenti, s prostori in z mladimi glasbeniki pomaga glasbena šola, zato lahko veliko nastopajo in tudi tekmujejo po Sloveniji in v tujini. Zadnja tri leta organizirajo še* Soč'n fest, *festival jazz, soul, funk in etno glasbe, trenutno pa najbolj pričakujejo nove prostore za vadbo.* "Selitev v dolgo pričakovane nove prostore glasbene šole bo velika pridobitev za orkester in hkrati tudi zaveza za še vztrajnejše delo v prihodnosti," *pravi Križnič.*

Orkester danes šteje 45 članov, v zborniku pa so našteti vsi člani sekcij flavt, oboe, klarinetov, saksofonov, trobent, rogov, pozavn, baritonov in tub, bas kitar in tolkalcev. Pripravili so tudi pregled vseh predsednikov po mandatih in seznam dosedanjih članov orkestra, ki se jih je v 30 letih nabralo več kot 150. Kot zanimivost so zgodovinskemu opisu dodali še spomine nekaterih članov orkestra.

NASLOV: KD Pihalni orkester Tolmin, 30 let. AVTORICA BESEDIL in UREDNICA: **Petra Pavšič**. IZDALO in ZALOŽILO: KD Pihalni orkester Tolmin. KRAJ in LETO IZDAJE: Tolmin, 2009. FORMAT: 15 x 21 cm. VEZAVA: mehka. ŠTEVILO STRANI: 47. NAKLADA: 500 izvodov.

Knjižno polico napolnile: Špela Mrak, Damjana Teodorović in Mariša Bizjak

Zlatka Smrekarja prepoznamo po vihravem optimizmu – kjer koli ga srečamo: na kulturnem večeru pod Gregorčičevim spomenikom v Kobaridu, na njegovih domačih Livških Ravnah sredi dela na kmetiji ali med vrsticami njegove poezije. Smrekar je resnično lastovica v poeziji, saj je njegova poezija v času njegovih gimnazijskih let že pletla gnezdo po skoraj vseh slovenskih srednjih šolah, ki sta jih z bovškim pesniškim kolegom **Tomažem Flajsom** začetek prepotovala v osemdesetih letih – "na štop", se razume. Potem je 20 let trajala poetična zima, a ko se je lani ponovno naredila pomlad, je ta vzcvetela bolj bujno, kot bi upal kdor koli napovedati. Smrekar je začel znova pisati z vso življenjsko energijo, nostalgijo in kritičnostjo do trenutka in prostora, v katerem živi.

Njegov dom je meja, ki ni meja. To dokazuje s sodelovanjem na srečanjih, kot so bili letošnji *Glasovi Soče* in tudi tradicionalni mednarodni natečaj *Kal v poeziji* v italijanskem Podbonescu, kjer je prejel posebno nagrado za pesem s temo *Glasba je ...*

Špela Mrak

GLASBA JE ...

Keko, ki pravi
ne pozabit na svoje navade
ne pozabit na suoj Jezik.
So Čedermaci, Trinki, Gujoni,
Pahorji,
ki so se in se še borijo za to.
Kajti jezik je glasba!
In tu sem še jaz!
Z vrha Kolovrata gledam
na mrtvo listje
nepobranega kostanja.
Prazne hiše
brez Zibelke
PRIČAKOVANJA

TUDI TO JE GLASBA
ŽALOSTNA GLASBA

Zlatko Smrekar

Utrinki

jim bo prihodnje leto k sodelovanju uspelo pritegniti še več lokalnih ponudnikov in prostovoljcev, saj prireditev lahko le z njihovo pomočjo lepše zaživi in pritegne še več obiskovalcev.

Tina Gerkman, LTO Bovec

BOVŠKI TRG JE PREPLAVILA FOLKLORA

Bovec – Šesto folklorno srečanje je potekalo 26. in 27. junija. Prvi dan sta se predstavili ***Folklorna skupina*** (FS) ***Razor*** iz Tolmina z goriškimi plesi in domačini iz ***FS B'c*** s plesi iz Zgornjega Posočja. Ker je prireditev potekala na prostem, jo je tik pred koncem prekinil dež, na srečo pa je nastopajočim folklornim skupinam in gledalcem vreme prizaneslo na glavnem večeru festivala. Drugi dan se je tako predstavilo pet skupin, in sicer FS B'c in ***Buške čeče***, ***FS Val Resia*** iz Rezije, ***FS Štefan raj*** iz Turnišča (Prekmurje), ***Kulturno društvo Vidovo*** iz Šentvida pri Stični (Dolenjska) in ***FS Zora*** iz hrvaške Opatije. Skupine so se najprej v

NA LETOŠNJEM FOLKLORNEM SREČANJU *sta gledalce najbolj navdušili tuji skupini z nenavadnimi balkanskimi in rezijanskimi ritmi. Na Fotografiji je* ***Folklorna skupina Zora*** *iz hrvaške Opatije.* ***Foto: Gregor Leban***

sprevodu sprehodile skozi Bovec, nato pa se je vsaka predstavila z dvema plesoma, ki so ju odplesali na odru sredi bovškega trga. Domačinom in turistom so predstavili plese in pesmi z različnih koncev Slovenije, najbolj pa sta navdušili tuji skupini z nenavadnimi balkanskimi in rezijanskimi ritmi. Nastop skupin se je zaključil z zahvalami sodelujočim, županu Občine Bovec **Danijelu Krivcu** in ostalim, ki so festival omogočili. Obenem smo vse povabili na naslednje, sedmo folklorno srečanje prihodnje leto.

Ana Mlekuž

Grenki pelin prostovoljstva

Potreba po druženju s cilji delovanja v javnem interesu na področju turizma, turističnega razvoja lokalnega okolja, oblikovanja turističnih proizvodov in promocije z aktivnostmi ohranjanja dediščine, organizacijo prireditev, urejanjem krajev in sprehajalnih poti, usposabljanjem za kakovost društvenega dela, povezovanja in sodelovanja z vsemi subjekti, ki sooblikujejo to panogo – to so osnovna vodila turistične društvene organizacije. Veliko dela v turističnih društvih in turistični zvezi se opravi v druženju s prijatelji, ki jim je mar, kako živijo sami in kako živijo drugi okrog njih; ki jim je mar, kakšen je njihov kraj in kako ga vidijo drugi; ki jim je mar, kaj se dogaja z izročilom in dediščino, kako ju ubraniti pred pozabo in nezadržnim tokom časa, kako ju predstaviti drugim, obiskovalcem, turistom.

V turističnih društvih delujejo ljudje, ki imajo radi svoj kraj in ki radi v njem živijo. Radi imajo običaje in tradicijo. Skrbno zapisujejo izročilo prednikov in ga negujejo, obnavljajo objekte dediščine in ohranjajo identiteto podeželja. Ponosni so na to, od kod prihajajo, od kod izhajajo. Ponosni so na vse, kar se je v njihovih okoljih značilnega ohranilo, kar se je uspelo upreti zobu časa. In ponosni so na to, kar so sami uspeli rešili pred propadom. Ohranjeno in obnovljeno dediščino želijo s ponosom pokazati drugim. Izletniki in turisti prihajajo prav zaradi pristnih doživetij, zaradi želje po spoznavanju multikulturnosti, njim nepoznanih navad in običajev, zaradi zgodovinskih dejstev, legend in zgodb, ki jih je napletel čas.

Turistično društveno delo se začne z idejami, zamislimi, kako izpolniti življenje v lokalnem (izpraznjenem podeželskem) okolju, ga (p)oživiti in dvigniti kakovost enoličnega vsakdana, utirjenega med službo ali šolo in domačimi obveznostmi. Društveni delavci sami začutijo potrebe v svojem okolju. Pozorni so nanje. Občutljivi so do njih in jih skušajo zadovoljiti. Doseči drugačnost bivanja. Obuditi vrednote. Skušajo poseči v premočrtni tok vsakdana, ga osmišljati in mu dodajati vrednost. Zaradi sebe, predvsem pa za druge. Z veliko mero idealizma, z znanjem in s poznanstvi se majhne zamisli izoblikujejo v sosledje besed in nato v sosledje dogodkov.

Turistični (pa tudi drugi) društveni delavci so idealisti. So mladostniško zaletavi. Večkrat skušajo z glavo skozi zid. Kolikokrat se zaletavajo v zaprta vrata, kolikokrat naletijo na zid namesto na okno? Ne vidijo ovir, ne slišijo opozoril. Žar prostovoljstva zasenči vnaprejšnje kritike, zavist in zlobne jezike. V sivi realnosti marsikdaj ozkih osebnih interesov, komolčarstva, hotenega nerazumevanja in navzkrižnega ognja tržno in kapitalsko usmerjenih skupin so to ljudje, ki ne štejejo ur, žrtvovanih za skupnost. Misliti znajo na druge, preden pomislijo nase, na svoj čas, na svoje stroške in na svoje živce. Zakaj?

Večkrat se vprašajo, zakaj. Kaj jih žene, da si zapletajo življenje, si nalagajo novih obveznosti? Zakaj izzivajo stres, si krajšajo že tako skopo odmerjene trenutke prostega časa in počitka? Pravijo, da kdor *nima* časa, bo *vedno* našel čas tudi za druge. Nikoli ne bo odrekel pomoči. Iskal bo rešitve. Iskal bo nove poti. Iskal bo povezave. Z združenimi močmi se lahko naredi več, lahko se več in bolje načrtuje in izvede začrtane aktivnosti. Zato iskanje novih stikov s sorodnimi ali drugačnimi, katerih dejavnost se dopolnjuje. S ciljem narediti več in bolje. Pa ne zase. Več in bolje za vse.

Dejavnost turističnih društev in turistične zveze je neprofitna. Tudi v današnjih časih. Ali pa še posebej danes! In morala bi biti tudi družbeno priznana. Presojana z vidika vseh tistih tisočev prihranjenih evrov, ki jih ni mogoče prešteti in pod katerimi se ne da nikoli dokončno potegniti črte. Zakaj se tako malo ljudi zaveda pomena prostovoljstva? Zakaj je tisto, kar nekdo naredi zastonj, tako malo cenjeno? Zakaj sčasoma postane kar dolžnost?

Ko se ozremo nazaj, na prehojeno pot, s ponosom ugotovimo, da smo naredili mnogo več, kot bi si upali kdajkoli napovedovati. A priznanja ni. Niti besednega, kaj šele materialnega! Ne le to: izpostavljeni smo kritikam, največkrat nepremišljenim, neutemeljenim, porojenim iz zavisti. Zakaj? Odgovorov ni. Vsaj ne enoznačnih. Turistična društvena pot je polna ovir, zastojev, nerazumevanja, hotenega ali naključnega. Kdo nas pa sili k društvenemu delovanju? Ni ga krivca. Sami smo se odločili za to pot. In sami sebi pripišemo posledice. Zavestno sami nosimo odgovornost. Čeprav delamo za druge. Tudi za tiste, ki jih ne poznamo, a nam bo njihovo zadovoljstvo v uteho. Ni nam mar za politične, socialne ali položajne delitve. Ni nam mar za opravljanje in večno nezadovoljstvo tistih, ki nikoli aktivno ne posežejo v dogajanje, da bi mu spremenili tok.

Ponosni smo na svoje organizacijske sposobnosti, saj znamo spraviti pod streho še tako zahtevne naloge, projekte, mednarodne prireditve. Pa čeprav "amatersko", to je društveno, neprofesionalno, neprofitno, prostovoljno in neplačano. Kljub "amaterizmu" znamo izpeljati dogodke na zavidljivo visokem nivoju. Marsikdo nas pogreša, če nas ni zraven. In to tudi javno pove. Kar si štejemo v čast. Marsikdo, ki je za to plačan in ima zato tudi stalno službo, se ne potrudi niti toliko, da bi javni denar "pošteno" porabil.

V delo drugih turističnih "subjektov" se ne vtikamo. Nismo poklicani zato, da bi sodili. Sami imamo preveč dela, da bi ocenjevali njihovega, kako (slabo) ga opravljajo. Kako (slabo) jim gre. Na svoje uspehe in dosežke smo ponosni. Ne sprašujemo se, zakaj drugi uspehov ne dosegajo. Ne želimo in nočemo se spuščati v poslovne ocene dela drugih. Za to nimamo časa. S svojimi neprofitnimi aktivnostmi nikogar ne ogrožamo in nikomur ne odžiramo prihodka, še manj dobička. Nikomur nismo konkurenca. In ne zaposlujemo na črno.

Vsake toliko časa se nam naenkrat prikotalijo polena pod noge. Vsakič iznenada. Nikoli pričakovano. In vsakič bolj od blizu! Kdo nam hoče vzeti elan? Kdo in zakaj hoče zatreti veselje do društvenega dela, prostovoljnega, neprofitnega? Sprašujemo se, ali je sploh mogoče, da bi to bila voda na mlin nekomu v lokalnem okolju? Ne more in ne sme nas zagreniti nobena inšpekcija, ne tržna, ne davčna, ne sanitarna. Ne more in ne sme nas ustaviti noben inšpekcijski pregled. Zato ostajamo v kolesju. Sprašujemo se pa le: ali so turistična društva in ***Turistična zveza Gornjega Posočja*** (TZGP) kot zveza društev, ki deluje v javnem interesu, komu v napoto?

Mateja Čujec in **Mojca Rutar**, TZGP

Utrinki

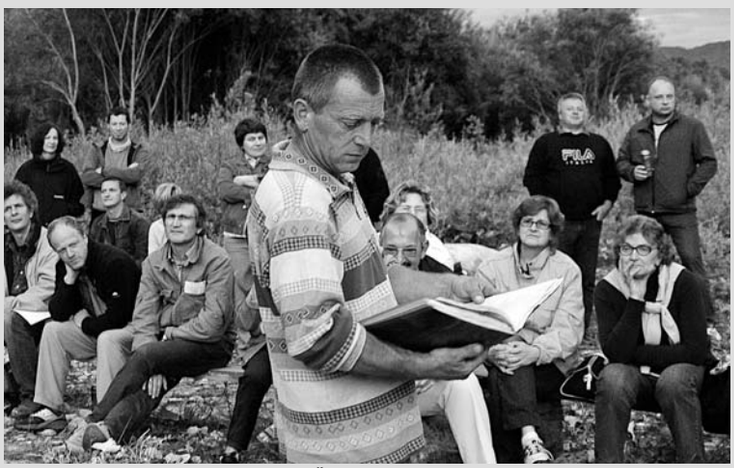

SVOJO POEZIJO JE NA GLASOVIH SOČE *med drugimi bral tudi* **Zlatko Smrekar,** *sicer nagrajenec letošnjega natečaja Kal v poeziji, ki ga tokrat predstavljamo tudi v rubriki Pesniki iz naših logov.* ***Foto: Moreno De Toni***

GLASOVI SOČE SO ŽUBORELI

Trenta, San Mauro (I), Volarje – Glasbeno-poetična srečanja *Glasovi Soče* z obeh strani meje so v juniju privabila domačine v Trento, San Mauro (Gorica) in na Volarje. Dogajanje se bo vsaj za letos zaključilo 3. julija v Sagradu, kjer bodo poezijo brali **Giovanni Fierro**, **Ivan Crico**, **Maurizzio Benedetti**, v slovenščini tudi pesnice iz Benečije **Andreina Trusgnach**, **Claudia Salamant** in **Marina Cernetig**, **Dorina Beržan** pa bo predstavila svojo novo knjigo poezij v izolskem dialektu *Scoi e onde de vita* (Scoi in valovi življenja).

Giovanni Fierro, goriški pesnik, publicist in gonilna sila projekta, je na pobudo skupine ***Zuf de Žur*** in s finančno pomočjo ***Slovenske kulturno-gospodarske zveze*** iz Gorice letos k sodelovanju prvič povabil

NARAVNA SREDSTVA ZA ZAŠČITO – 2. DEL

Ker tudi biološki vrt ni obvarovan vseh bolezni in nadlog, smo se ponovno odpravili na lov za recepti, ki jih bio vrtnarji uporabljajo za gnojenje, krepitev odpornosti rastlin in zatiranje škodljivcev. Kot zatrjujejo, je za to primernih okrog 30 rastlinskih vrst. Nekaj nasvetov in preizkušenih receptov tako predstavljamo tudi vam:

- Rastlinskih gnojevk in škropiv ne pripravljamo v kovinskih sodih, saj pri fermentaciji nastajajo snovi, ki razjedajo kovino.
- Gnojevk ne smemo polivati na žgočem soncu in tudi tla ne smejo biti presuha, saj lahko na rastlinah pride do opeklin. Najbolje je, da si za to opravilo vzamemo čas zgodaj zjutraj ali pa zvečer.
- Za gnojenje lahko uporabljamo tudi mešanice različnih gnojevk.

ŠKROPIVO IZ NJIVSKE PRESLICE

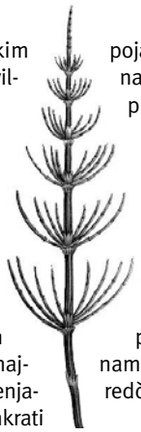

Uporaba: Škropivo uporabljamo proti rastlinskim boleznim, kot so plesni, rja in škrlup ter proti številnim vrstam pršic in rdečim pajkom.

Opis: Njivska preslica raste po vsej Sloveniji. Vsebuje precej silicija (deloma v obliki topnih spojin v vodi), flavonoide in saponine. Poznamo jo predvsem kot trdovraten plevel, ki ga je težko zatreti. Ima veliko sorodnih vrst (vodna, zimska, velika preslica itd.), ki so strupene. Najnevarnejša je močvirska preslica, ki vsebuje alkaloid palustrin. Močvirska preslica raste v močvirjih in na močvirnih travnikih, njivska preslica pa uspeva na vlažnih, najraje ilovnatih njivah, travnikih in nasipališčih. Zamenjava je načeloma možna le, če se v nekem okolju hkrati pojavita obe vrsti. Izogibajmo se senčnih močvirnatih travnikov, kjer zagotovo raste močvirska preslica. Če pa ste v dvomih, pojdite njivsko preslico prvič nabirat v spremstvu zeliščarja.

Priprava škropiva: 1 kg sveže preslice namočimo v 10 litrih vode. Po 12 urah del vode odlijemo, preostali del s preslico pa počasi vremo 30 min. Nato pripravek precedimo in ko se prevreta voda ohladi, ji prilijemo vodo, v kateri smo preslico sprva namakali. 1 liter tako pripravljenega "čaja" razredčimo s 5 litri sveže vode in uporabimo.

ŠKROPIVO IZ ČEBULE IN ČESNA

Uporaba: Škropivo uporabljamo proti plesni in pri porjavelosti listov krompirja.

Priprava škropiva: Pol kg narezane čebule in česna namočimo v 10 litrih vode. Ko se tekočina preneha peniti, jo razredčimo z dodatnimi 10 litri vode. Proti plesni poškropimo po tleh zelenjavnih gred.

Utrinki

tudi zgornjeposoške in nadiške literarne ustvarjalce. Začelo se je deževnega 7. junija v avli ***Doma Trenta*** ob skromni udeležbi obiskovalcev, ki pa so bili bogato nagrajeni s čudovito glasbo **Maura Punteria** in vokalistke **Gabrielle Gabrielli**, s temperamentno, skoraj že pantomimično in zabavno interpretacijo tržaškega kantavtorja **Stefana Schiraldija**, sicer rednega sodelavca tržaškega gledališča, in z mlado nadarjeno pesnico iz Sužida **Meto Stergar**, ki ji je ravno letos ***OŠ Simona Gregorčiča Kobarid*** izdala pesniški prvenec. Pesmi smo v Trenti brali še eden letošnjih nagrajencev natečaja *Kal v poeziji* **Zlatko Smrekar** iz Livških Raven, **Marjeta Manfreda Vakar** iz Kobarida iz svoje prve pesniške zbirke *Predajanja,* ki jo je letos maja izdala založba ***Amalietti & Amalietti***, pesnica in kulturna ustvarjalka iz Špetra Marina Cernetig ter **Roberto Marino Masini**. V Zlatorogovem kraljestvu pod Triglavom so predstavili tudi knjigo **Jožka Šavlija** o slovenski mitologiji z naslovom *Zlati cvet*.

Že omenjenim se je 13. junija v San Mauru in 24. junija na Volarjih pridružil še pesnik in publicist **Francesco Tomada** s svojimi biseri poezije, za katere je v knjigi *L' infanzia vista da qui* (Od tukaj videno otroštvo) leta 2006 prejel tudi nagrado Beppe Manfredi. V San Mauru ob Soči so se slišali tudi glasovi avstrijske pesnice **Elizabeth Faller**, **Lucio Fabi** je v stari graščini predstavil svojo novo knjigo *Il carso di Giussepe Ungaretti* (Kras Giuseppeja Ungarettija), na ogled pa je bila tudi projekcija pretresljivega filma *Primavera sull' Isonzo* (Pomlad na Soči) neznanega avtorja iz leta 1951, enega prvih s humanistično tematiko v Evropi. Na Volarjih je ob ognju in v družbi množice obiskovalcev iz Italije ter peščice domačinov in gostov iz Slovenije svoje pesmi bral še **Tomaž Flajs** iz Ljubljane, sicer tudi uspešen mediator, terapevt in duhovni učitelj.

Glasbeno-poetična srečanja ob Soči naj bi se nadaljevala tudi v prihodnje, saj je prijazno in lepo, ko se v dobrem srečajo sosedje z obeh strani meje, si berejo pesmi v slovenščini in italijanščini – čeprav kdaj v malce nerodni izgovorjavi – in se tako dotaknejo drug drugega. Naj bo daljave manj in bližine več.

Marjeta Manfreda Vakar

izdelki iz lesa

TALNE OBLOGE IN OKRASNE LETVE

STENSKE OBLOGE Z ZAKLJUČKI

FASADNE OBLOGE IN PODI ZA TERASE

HOBI PROGRAM IN PRITRDILNI MATERIAL

BIO KOMPOSTNIKI IZ MACESNOVEGA LESA

NARAVNI PREMAZI IN PIGMENTI ZA LES

Čaka Vas bogata izbira izdelkov iz raznih vrst lesa, po želji svetovanje mojstra, če pa kljub vsemu ne najdete ustreznega izdelka, ga izdelamo samo za Vas ...

Jermol d.o.o.
Tolmin

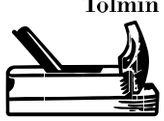

trgovina
mizarstvo in

Pričakujemo Vas od ponedeljka do petka med 8. in 18. uro v Poljubinju 4 a. Vljudno vabljeni!

• www.jermol.si • info@jermol.si • tel.: 05/381-01-03

10 let Posoški razvojni center

OBČINA TOLMIN

POPAREK IZ RABARBARE

Uporaba

Poparek zatira uši, pa tudi gosenice in ličinke različnih škodljivcev.

Priprava poparka

Je preprosta in hitra. 1 kg listov rabarbare poparimo s 5 litri vode. Precejeno, ohlajeno in nerazredčeno tekočino poškropimo ali polijemo po tleh.

Sodelujmo z naravo - kompostirajmo

Prva skupina že uporablja kompostnike

V okviru projekta *Pridelano in prodano doma*, ki ga ***Posoški razvojni center*** izvaja v sodelovanju z ***Občino Tolmin***, poteka tudi akcija *Lasten kompostnik 70 občanom*. Prva skupina udeležencev naših 120-urnih izobraževalnih programov *Izzivi podeželja* je svoje kompostnike že prevzela.

Kompostiranje, o katerem smo v tej rubriki že pisali, je enostavno in prinaša celo vrsto prednosti: • sami pridelamo naravno gnojilo, • izboljšujemo zemljo na vrtu in zmanjšujemo zbitost tal, • "nahranimo" drevesa in grmovje, travo in sobne rastline, • na okolju prijazen način poskrbimo za svoje odpadke, • zmanjšamo količino odpadkov, ki jih odlagamo v komunalne zabojnike. Biološki odpadki, odloženi v zabojnik skupaj z mešanimi odpadki, namreč otežujejo proces nadaljnjega ločevanja odpadkov, saj onesnažijo odpadke, ki se jih sicer lahko predela.

Prednosti našega kompostnika

Kompostnik je izdelan iz macesnovega lesa in ni impregniran. Ker les ni obdelan s kemikalijami, se ga dotrajanega lahko kompostira in tako ne predstavlja novega komunalnega odpadka. Kompostnik dimenzij 98 x 98 x 84 cm (širina x globina x višina) sestavljajo štiri enake stranice in pokrov. Njegova postavitev je zelo preprosta, prav tako pa je preprosto tudi jemanje pripravljenega komposta iz njega.

Več o projektu si lahko preberete na spletni strani **www.prc.si**.

Rubriko pripravljata: Peter Domevšček in **Patricija Rejec**

Viri: • **OMAHEN, Marija.** (1984). *Moj bio-vrt: Vrtnarjenje brez kemije.* Posebna izdaja revije Zdravje. Ljubljana: Delo. • **BABIČINI** *nasveti za dom.* (2007). Ljubljana: Mladinska knjiga.

Utrinki

TRETJI SOČ'N FEST OB 30-LETNICI PIHALNEGA ORKESTRA

Tolmin – V organizaciji ***Pihalnega orkestra Tolmin*** je od 24. do 27. junija že tretje leto potekal *Soč'n fest*, festival jazz, soul, funk in etno glasbe, ki so ga tudi tokrat zaznamovala kakovostna glasbena imena. Nastopilo je namreč kar deset glasbenih skupin, med katerimi je največ obiskovalcev pritegnil **Oliver Dragojević**, goste, ki jih je bilo sicer precej manj, kot so organizatorji pričakovali, pa so navdušili tudi **Romana Kranjčan**, ***Leeloojamais*** in ***Soulfingers***.

Letošnji festival se je začel s koncertom tolminskega pihalnega orkestra, s čimer je ta obeležil svojo 30. obletnico delovanja. Po različnih predhodnikih instrumentalnega delovanja v Tolminu se je namreč godba na pihala začela resneje razvijati leta 1979, ko so ustanovili ***Delavsko godbo na pihala Tolmin***. Ta se je leta 1997 združila z ***Glasbeno šolo Tolmin*** in se preimenovala v ***Kulturno društvo Pihalni orkester Tolmin***. Trenutno v njem igra 45 glasbenikov, v vseh letih pa se je v njem zvrstilo več kot 150 članov in devet predsednikov. Ob tej priložnosti je izšel zbornik, ki opisuje zgodovino in razvoj godbe na pihala v Tolminu, navdušenci pa lahko prisluhnejo tudi desetim skladam na zgoščenki *Trideset let med muzikanti*, pri kateri je kot vokalist sodeloval tudi **Mitja Jerkič**.

Festival so v četrtek nadaljevali s koncertom Oliverja Dragojevića in Romane Kranjčan, ki sta s svojim nastopom v Športnem parku Brajda poskušala ogreti 400 obiskovalcev. Kljub njihovemu dobremu odzivu je bila udeležba v petek in soboto, ko so nastopili ***Passocontinuo***, Leeloojamais, ***Dej še'n litro***, **Jani Šepetavec**, Soulfingers in ***Gipsy Caravan***, precej slabša. Tako prav veliko prihodkov tudi od vstopnine ni bilo – vsaj ne toliko, da bi lahko pokrili celotne stroške, ki so jih imeli z organizacijo. Čeprav je bil letošnji proračun prireditve zaradi recesije nekoliko zmanjšan, brez finančne pomoči sponzorjev in ***Občine Tolmin***, ki jim je zagotovila 4.000 evrov sredstev, tokrat ne bi šlo. *"Zelo težko je zagotoviti sponzorje, ki bi pomagali pokriti stroške. Pri iskanju finančne pomoči sem doživel mnogo neprijetnosti pri vodilnih delavcih nekaterih podjetij. Niso namreč doumeli, da gre za našo skupno stvar, za vzdrževanje vezi s tradicijo in izročilom našega kraja,"* pojasnjuje **Aljoša Križnič**, predsednik tolminskega orkestra. Prav število obiskovalcev je zato eden izmed pomembnih dejavnikov, od katerih je odvisna usoda festivala v prihodnjih letih.

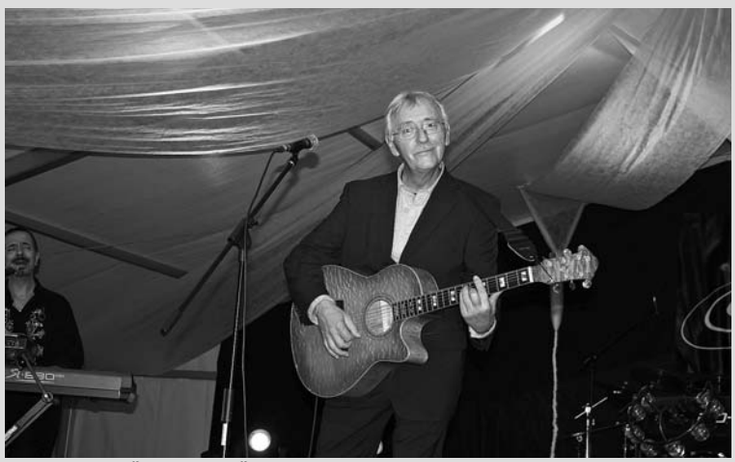

PRIREDITVENI ŠOTOR 3. SOČ'N FESTA *je drugi dan festivala najbolj napolnil hrvaški glasbeni mojster* **Oliver Dragojević**. ***Foto: Tinka Kuščar***

Nekateri za slab obisk krivijo slabo vreme, drugi trdijo, da je krivo istočasno odvijanje festivala *Gora Rocka*, ki je s sicer drugačno zvrstjo glasbe samo v petek pritegnilo 1.200 rokerjev. Kljub temu lahko na različnih spletnih forumih zasledimo ogromno komentarjev, ki organizatorjem Soč'n festa čestitajo za kakovosten glasbeni izbor in jim dajejo spodbudne besede za naprej. Poleg pozitivnih mnenj pa je veliko tudi kritik, ki domačine ocenjujejo kot nezainteresirano občinstvo, ki velikokrat nima volje za obisk ali pa jo izgubi takoj, ko zagleda napis "vstopnina".

Mariša Bizjak

ZAPELI SO V BUNKERJU

Polog – ***Komorni zbor*** (KZ) ***Musica Viva*** iz Tolmina je 14. junija ob zaključku uspešne sezone organiziral koncert v pološkem bunkerju Tolminka. Pri organizaciji je pevcem in pevkam pomagalo ***Turistično društvo*** (TD) ***Tolmin***, ki je s koncertom želelo obeležiti dan državnosti in ga posvetiti tudi vsem žrtvam vojn, ki so divjale v Posočju.

"Izbrali smo lokacijo, ki je atraktivna za poslušalce in tudi za pevce, ker ne gre za navadno dvorano," je povedala **Erika Bizjak**, zborovodkinja KZ Musica Viva. Pred dvema letoma so namreč zaključni koncert že organizirali v Dantejevi jami, ker jim je, kot pravi Bizjakova, všeč, da lahko povežejo kulturo, zgodovino in turizem. Koncerta se je udeležilo okoli 150 obiskovalcev: *"Z obiskom smo bili zadovoljni, precej je bilo tudi planincev, ki so prišli v Polog peš. TD Tolmin se je potrudilo, da so zaščitili dostope do bunkerja in ga uredili, tako da je bilo za obiskovalce varno."*

28 pevcev in pevk se je predstavilo z enournim programom, razdeljenim v dva dela – v prvem delu so predstavili priredbe in harmonizacije ljudskih pesmi, v drugem pa sakralne skladbe. Med obema deloma je **Andrej Fratnik**, sicer tudi pevec tega zbora, predstavil zgodovino območja in bunkerja. Ta je nastal pred drugo svetovno vojno in se je razraščal v obmejni utrdbeni sistem, imenovan *Alpski zid* oziroma *Vallo Alpino del Littorio*. Sodil je v tretjo in najbolj oddaljeno razmestitveno cono, ki je bila namenjena stalni nastanitvi vojaških enot ter zbiranju in razmeščanju dodatnih okrepitev, ki bi prišle v obmejni prostor v primeru sovražnikovega vdora.

KONCERTA KOMORNEGA ZBORA MUSICA VIVA *iz Tolmina se je v pološkem bunkerju Tolminka udeležilo okoli 150 obiskovalcev.* ***Foto: Mitja Jan***

Čeprav so v bunkerju pogoji za izvedbo koncerta zaradi akustičnosti težki, so bili v zboru z nastopom zadovoljni: *"Nastop je bil lep, obiskovalci so bili zadovoljni, mi tudi, čeprav nikoli ni tako dobro, da ne bi mogel še česa izboljšati."* Koncert so pripravili ob zaključku letošnje uspešne sezone, v kateri so organizirali večji projekt z naslovom *Zgodbe sveta*. Koncert ljudskih pesmi z gosti s celega sveta je bil precej odmeven, spodbudne kritike pa je zbor, ki sicer deluje šele tri leta, prejel tudi na občinski reviji in reviji *Primorska poje*. S finančno pomočjo ***Javnega sklada za kulturne dejavnosti RS*** so pripravili tudi izobraževanje, in sicer enodnevni seminar z znanim zborovodjem in skladateljem **Ambrožem Čopijem** ter seminar vokalne tehnike s profesorico solopetja **Tonjo Lapanja Brenčič**, s katero so enkrat tedensko tri mesece vadili vokalne tehnike.

Z izvedbo zaključnega koncerta v pološkem bunkerju večjih finančnih stroškov niso imeli, saj je za ureditev prostora z dovoljenjem lastnikov zemljišč in ***Lokalne turistične organizacije Sotočje***, ki bunker oskrbuje, poskrbelo TD Tolmin. V prihodnji sezoni želijo pripraviti daljši sakralni program, dobili pa so tudi kar nekaj vabil za izmenjave z drugimi zbori. V stikih so z dvema skladateljema, tako da bodo mogoče izvajali tudi kakšne posebej napisane skladbe. *"V podobnih ambientih bi radi še kdaj nastopili, vendar moraš vedno paziti, da nisi preveč na odprtem. Zanimiva so stara vaška jedra, kot ga ima na primer Breginj, vendar tam ena podobna stvar že poteka, zato bi radi odkrili nekaj novega. V Dantejevi jami bomo pa gotovo še kdaj nastopili,"* je še zaključila Bizjakova.

Mariša Bizjak

ŠENTVIŠKO PLANOTO JE TRESEL ROCK

Prapetno Brdo – Festival *Gora Rocka* je 26. in 27. junija še bolj udarno kot prejšnja leta ponovno pretresel Šentviško planoto. Gre za dobrodelni rock festival, katerega izkupiček je namenjen obnovi otroške športne telovadnice ***Podružnične šole Šentviška Gora***. Festival, ki ga organizira ***Športno društvo*** (ŠD) ***Šentviška Gora***, se je prvič pojavil pred petimi leti. Od takrat se je njegov koncept ne samo razširil in dopolnil, ampak je program pridobil tudi na kakovosti. Imena nastopajočih so bolj znana, več je obfestivalske ponudbe in s tem seveda tudi obiskovalcev. Po besedah organizatorja jih je bilo letos okoli 1.200 kljub dežju, ki je že prvi dan dodobra namočil teren, ki je postajal iz ure v uro bolj mehak in blaten. Vendar to očitno nikogar ni preveč motilo, saj je rajanje ob nastopu rockerskih skupin potekalo do zgodnjih jutranjih ur.

Prvi dan so poslušalce posebej navdušili nastopi skupin ***Elvis Jackson*** in ***Zablujena generacija***, naslednji dan pa ***Šank Rock*** in ***Bohem***. Tudi ostale skupine so nastop kljub tehničnim težavam, ki so se pojavile zaradi vremena, opravile profesionalno. Obfestivalsko dogajanje je bilo tokrat pestro – ponudba je obsegala družabne igre, organiziran pohod in kolesarjenje po Šentviški planoti, ki pa zaradi vremena ni bil realiziran, in nastop cerkljanskega ***KUD Strila z Jasnga***.

Zakaj ravno rock koncert? Na to vprašanje programski in tehnični vodja **Jernej Kenda** odgovarja, da predvsem zato, ker takega festivala na širšem Tolminskem zaenkrat še ni in ker so tudi ljudje na tem koncu *"rockerji po duši"*. Če pogledamo koncepte festivalov, ki se dogajajo v Tolminu in okolici, lahko rečemo, da tudi Gora Rocka pripomore k pestrosti repertoarja poletnega dogajanja. Ker je bil festival humanitarnega značaja, je treba omeniti, da se je za obnovo šolske telovadnice nabralo zglednih 6.500 evrov. Za ta znesek bo z upravljavcem objekta ***Krajevno skupnostjo Šentviška Gora*** podpisana donatorska pogodba, v kateri bo opredeljeno, da se donirana sredstva lahko porabijo izključno za obnovo.

LETOŠNJA GORA ROCKA PODNEVI *– Medtem ko so zvečer obiskovalci napolnili prostor pod odrom, se je čez dan dogajalo tudi v začasnem kampu v bližini.* ***Foto: Karla Kofol***

Šentviški festival se je povezal tudi z odmevnejšim *Metalcampom*, ki se je dogajal teden kasneje. Vsi obiskovalci Gore Rocka naj bi imeli popust pri vstopnini – vendar kljub uradni objavi na spletni strani na prizorišču Metalcampa tega ni bilo mogoče uveljaviti. Organizator Gore Rocka se zato vsem obiskovalcem, ki so nameravali to izkoristiti, iskreno opravičuje.

Festival takšne vrste je v tako majhnih krajih mogoče izvesti le ob podpori domačinov – in tokrat so se zares vsi odrezali po najboljših močeh. Vsi krajani, ki so nesebično odstopili travnike za parkiranje (čeprav so jih morali po koncu festivala zaradi blata adaptirati), ***Prostovoljno gasilsko društvo Ponikve-Planota***, ***Turistično društvo Planota***, prostovoljci, donatorji, sponzorji in še kdo so maksimalno sodelovali in z veliko dobre volje za en vikend popestrili vsakdan na Šentviški planoti, kamor so pripeljali ljudi iz cele Slovenije. Vsi sodelujoči s predsednikom ŠD Šentviška Gora **Gregorjem Lapajno** vred so z izvedbo zelo zadovoljni. Kolikor bo to pripomoglo k promociji in prepoznavnosti kraja, toliko bolje za domačine in krajane. Na tem območju je namreč še veliko možnosti za uživanje v naravi, spoznavanje naravnih in kulturnih znamenitosti kraja ter seveda tudi ljudi. Glede na uspešnost realizacije in namen festivala pa lahko skoraj zagotovo zatrdimo, da bo Gora Rocka sčasoma postala tradicionalna prireditev in kot taka na nek način razpoznaven simbol Šentviške planote.

Damjana Teodorović

UTRJENI METALCI KLJUBOVALI DEŽJU

Tolmin – V času letošnjega *Metalcampa*, ki se je odvijal od 2. do 8. julija, v Tolminu ni bilo temno le zaradi črne garderobe večine obiskovalcev, ampak žal tudi zaradi deževnih oblakov, ki so se praktično vsak dan ustavili nad krajem. Čeprav so deževje in občasni hudi nalivi obiskovalce festivala dodobra namočili ter iz prizorišča in začasnega kampa naredili eno samo ogromno blatno kopel, se utrjeni metalci niso pustili motiti. Le redki so zaradi tega predčasno zapustili šesti *Pekel nad rajem*, kot so Metalcamp še poimenovali organizatorji, in vodja promocije festivala **Ana Lipec** je z zadovoljstvom povedala, da se je število obiskovalcev kljub dežju gibalo v enakih okvirih kot minula leta. Dnevno se je tako vsaj na vrhuncu dogajanja na južnem obrobju Tolmina gibalo 8.000–10.000 ljudi. Večina obiskovalcev je tukaj ostala cele metalske počitnice, kot so pač že prej načrtovali, organizatorje pa je pozitivno presenetilo število dnevnih obiskovalcev, za katere so bili prepričani, da jih zaradi slabega vremena ne bo. *"Presenečeni smo, koliko ljudi je sedem dni zdržalo v šotorih v takem dežju, zato kapo dol vsem njim. Potarnali so le, da je bilo za kopanje malo premrzlo. Z izvedbo smo zadovoljni, le stroški se v takem vremenu precej povečajo, saj je treba zagotoviti seno in pesek za posipanje velikih luž pa črpanje vode,"* je dejala Lipčeva in dodala, da je ekipa glavnih organizatorjev stalna in izkušena, zato se zna spopadati z vsem mogočim, tudi z neugodnimi vremenskimi razmerami.

ŠESTE IZVEDBE METALCAMPA *tudi vsakodnevno deževje, ki je tako začasni kamp kot vse dele prireditvenega prostora spremenilo v blato, ni moglo pokvariti. Obiskovalci so to vzeli kot poseben dodatek in po enem tednu Tolmin zapuščali zadovoljni.* ***Foto: Iztok Krivec***

Obiskovalci so se torej kljub temu zabavali, prav tako pa tudi 37 bolj uveljavljenih metalskih skupin na glavnem odru in njihovi kolegi iz okoli 50 manj znanih evropskih zasedb, ki so si nastop na drugem, manjšem odru prislužili z dovolj velikim številom prodanih kart za festival. Tudi največje zvezde so sočustvovale s svojimi oboževalci, ki so se vsaj do gležnjev v blatu drenjali pod odrom, in pozivom, da dež že ne more pokvariti razpoloženja na festivalu, kjer so se zbrali metalci, kar ni bilo slišati konca. Zaradi zapletov na letališčih, kjer se je "izgubila" njihova oprema, so imeli težave člani skupin ***Satyricon*** in ***Dimmu Borgir***. Prvi so tako nastopili kasneje, ko so jim opremo dostavili, drugi pa do nje sploh niso prišli in so morali tokrat celo nastopiti brez svojih odrskih kostumov. *"Kljub temu niso želeli niti slišati, da ne bi nastopili. To dokazuje, da je Metalcamp postal festival, ki ga imajo radi tudi bendi,"* je dogodke komentirala Lipčeva. Sicer pa so na v zadnjih letih največjem glasbenem festivalu na Slovenskem nastopila mnoga metalcem najbolj znana imena, med katerimi je bilo kar nekaj povratnikov. Poleg že omenjenih Satyricon in Dimmu Borgir so glavni oder zavzeli tudi ***Nightwish***, ***Sodom***, ***Testament***, ***Blind Guardian***, ***Amon Amarth***, ***Dragonforce***, ***Down***, ***Edguy***, ***Kreator*** in mnogi drugi.

Festival se je kot minula leta tudi tokrat iztekel brez neprijetnih dogodkov. Ekipa nujne medicinske pomoči ***Zdravstvenega doma Tolmin*** je oskrbela največ tistih od alkohola najbolj utrujenih, drugih poškodb je bilo precej manj – med njimi zbit zob, zvin gležnja ipd. Ob koncu festivala so bili zadovoljni tudi na ***Policijski postaji Tolmin***, kjer bodo še pol leta hranili kar zajeten kupček na prizorišču izgubljenih predmetov, ki čakajo na svoje lastnike. Kot je povedal pomočnik komandirja **Boris Zorko**, so v celem tednu obravnavali dve manjši tatvini in pridržali dva domačina. *"Vse skupaj ni omembe vredno, tako da smo prav zadovoljni"* je še dodal. Poleg tega so organizatorji zagotovili dve usposobljeni redarski službi, tako da do neredov ni prihajalo ne v kampu in okolici niti ne pod odrom.

Kako pa naprej? Ali Metalcamp navsezadnje le ostaja v Tolminu? *"Zaenkrat so vse v zvezi s selitvijo festivala le govorice. Tako Bovec kot druge lokacije smo preverjali le zato, ker moramo imeti tudi rezervni plan. Ostajamo v Tolminu, imamo že načrte za prihodnje leto, dogovarjamo se z bendi, v mislih imamo že tudi 10. obletnico, tako da ni skrbi, da se Metalcamp ne bi še naprej dogajal,"* je takoj po zaključku festivala izmučeno pripovedovala Ana Lipec. Dodala je, da jih glavne analize letošnjega dogajanja še čakajo in da se bodo tudi za naprej pogovarjali tako z lastniki zemljišč kot drugimi v lokalni skupnosti, ki bodo izkazali interes. *"Kot se stvari odvijajo sedaj, je super, lahko pa bi bilo še bolje. Super se mi je zdelo, ker so se domačini letos odzvali s svojo ponudbo in so na prizorišču postavili svoje stojnice,"* je še zaključila.

Špela Kranjc

KOŠARKO JE IGRALO 150 OTROK

Tolmin – ***Košarkarski klub*** (KK) ***Tolmin*** je v sodelovanju z ***Ženskim košarkarskim društvom*** (ŽKD) ***Tolmin*** 20. junija organiziral *Dan tolminske košarke*. S prireditvijo smo želeli na primeren način zaključiti sezono 2008/09, se čim bolje pripraviti na 65. obletnico delovanja kluba prihodnje leto, obenem pa tudi izboljšati finančno stanje našega kluba.

Žal nas je slabo vreme prisililo, da smo morali vse tekme izpeljati v telovadnici tolminskega šolskega centra, saj bi tekme ob lepem vremenu na Brajdo prav gotovo zvabile še več ljubiteljev košarke. Obisk je bil vseeno zadovoljiv, nastopile pa so ekipe s cele Severne Primorske z izjemo Nove Gorice.

S tekmami so začeli najmlajši, letniki 2000 in 2001, ki so se pomerili proti vrstnikom iz Vipave. Po le enoletni vadbi so tolminski fantje prikazali izreden napredek in le za tri točke izgubili v čudoviti tekmi proti varovancem **Ivana Ivanova**. Sledil je mini turnir fantov do 12 let iz Tolmina in iz Deskel ter tolminskih deklet do 14 let. Desklanski fantje pod vodstvom izkušenega trenerskega mačka **Sergeja Močnika** so najprej premagali oslabljene Tolmince, Tolminci so premagali pionirke ŽKD Tolmin, te pa so bile boljše od Desklanov. Zatem so tolminski fantje do 14 let premagali dekleta ŽKD Tolmin do 16 let. Čeprav kategoriji fantov do 12 oziroma do 14 let v letošnji sezoni nista dosegli odmevnih rezultatov, se v njiju skriva nekaj fantov, ki bi lahko s trdim delom naredili lepe kariere.

NA DNEVU TOLMINSKE KOŠARKE *je zadnjo tekmo odigrala članska ekipa* ***Košarkarskega kluba Tolmin****, ki je slavila proti oslabljeni Idriji.* ***Foto: arhiv kluba***

Naslednji tekmi sta bili gotovo najbolj kakovostni, v njiju pa sta se pomerili kadetski in mladinski vrsti iz Tolmina in Ajdovščine. Najprej so Tolminci do 16 let, ki jim je letos uspel preboj v prvo slovensko košarkarsko ligo, premagali Ajdovce, isti zmagovalec pa je bil tudi pri mladincih do 18 let. Ti so z **Aljažem Zelinščkom** pod košem dobili novo okrepitev, tako da utegne biti mladinska ekipa v naslednji sezoni najprijetnejše presenečenje tolminskega kluba.

V zadnji, članski tekmi sta se pomerila tradicionalna rivala, Tolmin in Idrija. Žal so bili gostje nepopolni, tako da so domačini tekmo zanesljivo dobili, gledalci pa so lahko uživali tudi v atraktivnih potezah obeh ekip. V klubu tudi sicer ne držijo križem rok, največje presenečenje pa utegne biti nov upravni odbor, v katerem naj bi bilo poleg obstoječih članov tudi kakšno novo ime.

Boris Velikonja, KK Tolmin

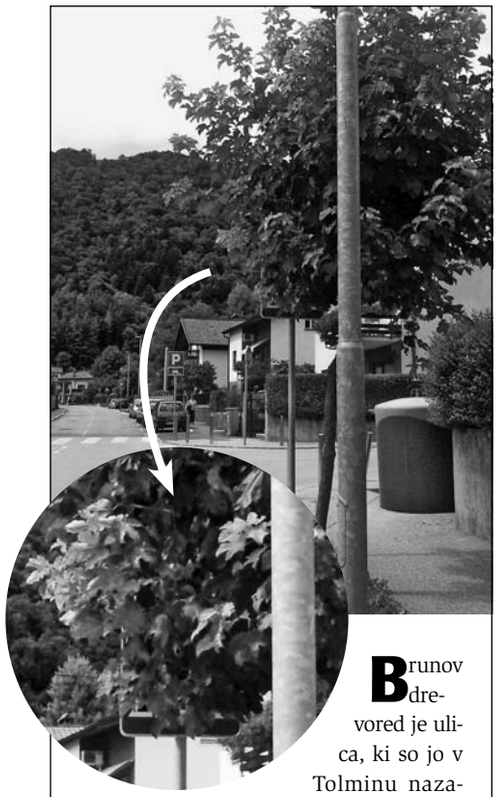

Brunov drevored je ulica, ki so jo v Tolminu nazadnje obnovili – prvi del lani, drugi del letos. Ob tem so posekana drevesa nadomestili s sadikami, ki očitno lepo uspevajo. To je seveda čisto prav, le prometna znaka, ki vsak s svoje strani označujeta prehod za pešce, bosta verjetno še kar nekaj let skrita za bujno krošnjo. Avtor fotografij je situacijo poimenoval kar *"ku-ku, kje so prometni znaki"*, obenem pa opozarja še na številne primere prometnih znakov, ki jih nepridipravi "za zabavo" na drogu zasukajo tako, da jih vozniki ne vidijo.

Uredništvo
Foto: Radovan Lipušček

V uredništvo smo prejeli pošto ***Društva prijateljev živali Severne Primorske***, v kateri so nas prosili za pomoč. Tako bomo od te številke naprej vsak kotiček prostora, ki nam bo ostal po postavitvi naših vsebin, namenili malim živalim, ki iščejo nov dom. Če ste njihovi ljubitelji, potem je ta rubrika kot nalašč za vas.

Tokrat vam predstavljamo osem muckov in muc, ki najbolj nujno potrebujejo nov dom. Vsi so veterinarsko pregledani, zdravi, cepljeni, razglisteni in razbolhani. Iščejo dom, kjer bodo bivali izključno v stanovanju/hiši. Za več slik in informacij obiščite spletno stran društva **www.dpzivali.net**, pokličite na tel. št. **031-252-236** ali **041-864-555** ali pišite na **posvojitev@yahoo.com**.

Albert – zelo prijazen in crkljiv mucek, igriv kot vsi mladički, vendar bolj umirjene narave kot njegovi vrstniki, po rokah ga lahko nosite neskončno dolgo

Kyau – zelo prijazen, živahen in igriv mucek, pa tudi zelo radoveden

Bea – po značaju je izredno crkljiva in prijazna, hkrati pa živahna in zelo navihana muca, ki obožuje mačjo in človeško družbo

Lanai – po značaju je izredno crkljiv in simpatičen muc, hkrati pa zelo igriv in živahen, obožuje mačjo in človeško družbo

Ray – simpatičen tigrček z belimi copatki, igriv in zelo priljuden mucek

Space – mala tigrasta glistica, izjemno igriva, prava žuristka

Črn – simpatičen mali črhunec, zelo prijazen

Zorrica – mala črnobela muca, zelo prijazna, crkljiva, navajena ljudi, rada daje buče

Albert

Kyau

Bea

Lanai

Ray

Space

Črn

Zorrica

Utrinki

ŠPORTNE IGRE DOMA UPOKOJENCEV PODBRDO

Podbrdo – V ***Domu upokojencev*** (DU) ***Podbrdo*** smo 10. junija že osmo leto organizirali športne igre za varovance vseh treh enot – Petrovega Brda, Tolmina in Podbrda. Športne igre so se začele leta 2001 na Petrovem Brdu in sprva potekale le tam, zadnjih nekaj let pa jih izmenično prirejamo tudi v Tolminu ali Podbrdu. Tako vsako leto igre potekajo v eni od treh enot.

V osmih letih so varovanci tekmovali v različnih igrah – pikadu, zbijanju kegljev, balinanju, metu na koš, šahu, lupljenju jabolk ali krompirja ter šivanju gumbov. Letos smo igre organizirali v DU Podbrdo, potekale pa so pred gostiščem Arman v Podbrdu, saj pred našim domom ni dovolj prostora. Iz vsake enote se jih je udeležilo devet varovancev, ki so tokrat tekmovali v treh različnih disciplinah – pikadu, zbijanju kegljev in lupljenju jabolk. V vsaki igri so sodelovali po trije varovanci iz vsake enote. Na koncu iger smo imeli podelitev ekipnih medalj in daril ter se s kombiji zapeljali do podbrškega doma, kjer smo imeli skupno kosilo.

Anita Uršič, delovna terapevtka

ENA OD TREH DISCIPLIN** na letošnjih športnih igrah varovancev treh enot Doma upokojencev Podbrdo je bila zbijanje kegljev. **Foto: arhiv doma

Datum	Kraj	Prireditev	Informacije
28. 7.–2. 8.	**TOLMIN**, Sotočje	**10. Kreativni tabor Sajeta**	Zveza tolminskih mladinskih društev, Miha Kozorog: 051-339-369
31. 7.–1. 8.	**PLANINA RAZOR**	**Tolmin–planina Razor–Krn**	PD Tolmin, Vinko Pagon: 05/38-83-211 (četrtek: 17.00–19.00), 041-261-075, pdtolmin@gmail.com
31. 7.–2. 8.	**ČEZSOČA, BOVEC**	**1. moto zbor MK Fogriders Bovec**	Mario: 051-716-280, Vanja: 041-646-502
1. 8. (20.00)	**KRED**	**Kotarski dnevi** – koncert glasbene skupine Dednina in predstavitev knjige Dajati sebe za drugega avtorja Ivana Rutarja	Kulturno društvo Stol Breginj: 041-766-376
1. 8. (20.00)	**BOVEC**, pri gasilskem domu	**Prevzem novega gasilskega vozila GVC 16/25** – po prevzemu gasilska veselica z ansamblom Spev	PGD Bovec, Boris Zorko: 041-600-477, ciskabc@gmail.com
7. 8. (21.00)	**KLUŽE**, spodnja trdnjava	**Festival Kluže: Tudi jaz včasih pišem v jazzu** – poetično glasbena drama	Kulturno društvo B51: 041-200-390
7. 8.–8. 8.	**PONIKVE**	**Nogometni turnir**	ŠD Ponikve, Klemen Kobal: 031-327-986
7. 8.–14. 8.	**SLOVAŠKA**	**Visoke Tatre** – planinski izlet	PD Tolmin, Magda Kovačič: 05/38-83-211 (četrtek 17.00–19.00), 041-359- 459, pdtolmin@gmail.com
8. 8. (11.00)	**BOVEC,** osrednji trg	**Festival Kluže: Nori klobuk** – otroška lutkovna predstava	Kulturno društvo B51: 041-200-390
8. 8.	**TOLMIN,** koncern Hidria	**Kamnica 2009** – kolesarska dirka za pokal Slovenije v vzponu	Kolesarski klub Soča Kobarid, Matevž Melinc: 031-645-312
8. 8. (21.00)	**KLUŽE**, spodnja trdnjava	**Festival Kluže: Senca tvojga psa** – gledališko-glasbena monodrama za pojočega igralca in tri glasbenike	Kulturno društvo B51: 041-200-390
9. 8. (11.00)	**BOVEC**, osrednji trg	**Festival Kluže: Čebelica Maja in pajek** – otroška igrana predstava	Kulturno društvo B51: 041-200-390
9. 8.	**BUKOVSKI VRH**	**Srečanje Vrhovcev in otvoritev razgledne točke Črvov vrh**	Vaščani Bukovskega Vrha in TD Šentviška planota, Milena Pirih: 041-214-932
9. 8. (17.00–21.00)	**KLUŽE**, spodnja trdnjava	**Festival Kluže**: **In vino veritas** – senzorialno gledališče	Kulturno društvo B51: 041-200-390
10. 8. (21.00)	**BOVEC,** cerkev Device Marije v Polju	**Festival Kluže: Recital klasične kitarske glasbe**	Kulturno društvo B51: 041-200-390
11. 8. (21.00)	**KLUŽE**, spodnja trdnjava	**Festival Kluže: Fedra** – gledališka predstava	Kulturno društvo B51: 041-200-390
12. 8. (21.00)	**KLUŽE**, spodnja trdnjava	**Festival Kluže: Zapisi iz težkih dni** – monodrama	Kulturno društvo B51: 041-200-390
13. 8. (21.00)	**BOVEC**, osrednji trg	**Foltin** – koncert	Kulturno društvo B51: 041-200-390
15. 8.	**VRATA**	**Škrlatica**	PD Tolmin, Simon Ivančič: 05/38-83-211 (četrtek 17.00–19.00), 041-400-439, pdtolmin@gmail.com
16. 8. (od 10.00 dalje)	**ŠIROKO,** Turistična kmetija Široko	**1. srečanje starodobnih avtomobilov in motornih koles na Širokem**	Aljaž Bevk: 031-252-786, 05/38-87-220
22. 8.	**PONTEBA**	**Veliki Koritnik (Karnijske Alpe)**	PD Tolmin, Slavica Boljat: 05/38-83-211 (četrtek 17.00–19.00), 051-622-962, pdtolmin@gmail.com
22. 8. (od 9.00 dalje)	**DREŽNICA**	**4. Humanitarni likovni ex-tempore** – od 12.00 dalje prikaz starih obrti, stojnice z domačimi izdelki	KD slikarjev amaterjev Tolmin, Gregor Maver: 031-323-882
22. 8. (od 15.00 dalje)	**MOST NA SOČI**, ob jezeru	**Slovensko prvenstvo v skokih z višin** (18 m)	Turistično društvo Most na Soči, Jernej Vouk: 041-344-939, 05/38-87-397, jezero@siol.net
23. 8. (15.00)	**STRŽIŠČE**	**Stržiškarski sejem** – kulturni program z imitatorjem Marjanom Šarcem, mladimi folkloristi iz Bohinja in ansamblom Domačica	KS Stržišče in Društvo Baška dediščina, Franci Peternelj: 041-601-098
25. 8. (19.00)	**SEDLO**	**Kotarski dnevi** – Večer Vike Podgorske in kulturni program	Kulturno društvo Stol Breginj: 041-766-376

Informacije za *Koledar prireditev* za naslednjo številko ***EPIcentra*** lahko **do 17. avgusta** posredujete Jerneji Kos na telefon **05/38-41-502** ali e-naslov **jerneja.kos@prc.si**. Objavili bomo prireditve oziroma dogodke, ki se bodo zgodili **med 29. avgustom in 23. oktobrom 2009**.

Objava v Koledarju prireditev je **brezplačna** in je namenjena informiranju prebivalcev Zgornjega Posočja, ne pa oglaševanju prireditev ali organizatorjev oziroma podjetij. Objavljamo naslednje podatke: datum in uro, ime prireditve, kontakt organizatorja ter telefonsko številko, e-naslov ali spletno stran. Če želite v EPIcentru objaviti članek o vaši prireditvi, oglas ali oglasno sporočilo, pa so vam informacije na voljo na naši spletni strani **www.prc.si**.

POSTANITE NAROČNIK e-EPIcentra – Vse, ki želite postati naročniki ***e-EPIcentra***, vabimo, da nam na **jerneja. kos@prc.si** sporočite svoj e-naslov, na katerega vam bomo pošiljali povezavo na naše spletno glasilo. **Uredništvo**

IZID NASLEDNJE ŠTEVILKE EPIcentra – Bralke in bralce obveščamo, da bo naslednja številka ***EPIcentra*** predvidoma izšla **28. avgusta**. Vsi, ki boste v našem glasilu želeli objaviti kak prispevek, nam ga **najkasneje do 9. avgusta** pošljite na e-naslov **epicenter@prc.si**. Neaktualnih vsebin in vsebin, ki jih bomo prejeli po tem datumu, žal ne bomo mogli upoštevati. Besedila naj ne bodo daljša od **2.000 znakov** (s presledki), saj le na tak način lahko zagotovimo objavo večjega števila vaših člankov. Več informacij glede objav najdete tudi na naši spletni strani **www.prc.si/epicenter**. **Uredništvo**

EPIcenter

Zakaj ne bi EPIcenter ***vašega oglasa*** ponesel ***v vsa posoška gospodinjstva?***

Vse o oglaševanju v našem glasilu z naklado 7.300 izvodov najdete na spletni strani **www.prc.si/epicenter,** lahko pa se obrnete tudi na Jernejo Kos (**05/38-41-502, jerneja.kos@prc.si**).

Posoški razvojni center, Trg svobode 2, 5222 Kobarid